

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น และ การศึกษาพฤติกรรมสถานศึกษาต้นแบบ เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ ความ มีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยจะนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
 - 1.1 ผลการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น
 - 1.1.1 การศึกษาเชิงสำรวจ
 - 1.1.2 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย
 - 1.1.3 สรุปผลการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น
 - 1.2 ผลการศึกษาพฤติกรรม
 - 1.2.1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาต้นแบบ
 - 1.2.2 การศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษาต้นแบบ
 - 1.2.3 ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาพฤติกรรม
 - 1.3 ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่นและจากการศึกษาพฤติกรรม
 - 1.4 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (ร่างที่ 1)
2. ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
 - 2.1 การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 2.1.1 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
 - 2.1.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จ
 - 2.1.3 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (ร่างที่ 2)
 - 2.2 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - 2.3 การประชาสัมพันธ์

1. ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ ผลการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพหุกรณี ข้อค้นพบจากการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่นและจากการศึกษาพหุกรณี และร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ตามลำดับต่อไปนี้

1.1 ผลการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปใช้จัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย มี 3 ส่วน คือ ผลการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และสรุปผลการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น ดังต่อไปนี้

1.1.1 การศึกษาเชิงสำรวจ

ผลการศึกษาเชิงสำรวจ (survey study) การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทาง การแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 325 ราย เป็นเพศชายร้อยละ 36.40 เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.60 เมื่อจำแนกตามประเภทผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ปกครองร้อยละ 84.90 ครูผู้สอนร้อยละ 11.40 ผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 3.10 และศึกษานิเทศก์หรือผู้รับผิดชอบร้อยละ .60 เมื่อจำแนกประสบการณ์การปฏิบัติงานและหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การเรียนร่วมพบว่าร้อยละ 97.60 มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี และเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นผู้จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 66.40 ปริญญาตรีร้อยละ 27.20 และปริญญาโทร้อยละ 6.40

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของหน่วยงานที่ให้ข้อมูล พบว่า มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ร้อยละ 19.39 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ร้อยละ 18.46 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ร้อยละ 18.46 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ร้อยละ 18.46 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ร้อยละ 19.08 และหน่วยงานอื่นร้อยละ 6.15 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน พบว่า เป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่จัดการเรียนร่วม ร้อยละ 50.20 ระดับปฐมวัย และประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วม ร้อยละ 36.60 ระดับมัธยมศึกษาที่จัดการเรียนร่วม ร้อยละ 8.90 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.30

2) สภาพการจัดการเรียนร่วมโดยรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่นโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยของการจัดการศึกษาและการดำเนินงานอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับเป็นรายด้านที่นำมาศึกษาเป็นแนวทางการพัฒนาจากค่าเฉลี่ยน้อยไปหามากดังนี้ คือ ด้านนักเรียน ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.46) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.49$, S.D.=0.67) ด้านเครื่องมือ ($\bar{X} = 3.49$, S.D.=0.45) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.46)

3) สภาพการจัดการเรียนร่วมจำแนกเป็นรายด้าน

ด้านนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายการย่อย พบว่า มีรายการที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนา 5 ลำดับแรก คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมการพาเด็กทั่วไปไปเยี่ยมชมสถานที่ที่ดูแลคนพิการ ($\bar{X} = 2.90$, S.D.=0.89) โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กทั่วไปมีทักษะการดูแลช่วยเหลือเพื่อนที่พิการได้ตามความสมัครใจ ($\bar{X} = 3.25$, S.D.=0.69) โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือให้เด็กทั่วไปเข้าใจและยอมรับเพื่อนที่พิการได้ดีขึ้น เช่น จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ บทบาทสมมติการเป็นคนพิการเข้าใจถึงความคับข้องใจความไม่สะดวกและความลำบากของคนพิการ ($\bar{X} = 3.27$, S.D.=0.81) โรงเรียนจัดกิจกรรมการส่งเสริมเพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=0.66) และโรงเรียนจัดกิจกรรมการส่งเสริมเพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการทางด้านสังคมและสติปัญญา ($\bar{X} = 3.33$, S.D.=0.67)

ด้านสภาพแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายการย่อย พบว่า มีรายการที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนา 5 ลำดับแรก คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.14$, S.D.=0.80) โรงเรียนให้ความช่วยเหลือ ยกย่อง ชมเชย และส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครู บุคลากรด้านการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.17$, S.D.=0.79) โรงเรียนปรับสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาถึงสภาพความพิการของเด็กแต่ละประเภท และที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น เด็กที่มีสายตาเลือนราง ควรมีโคมไฟที่โต๊ะเรียนและจัดที่นั่งแถวหน้าสุด เป็นต้น ($\bar{X} = 3.19$, S.D.=0.74) โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.19$, S.D.=0.74) และโรงเรียนกำหนดเขตบริการสำหรับเด็กพิการทุกประเภท อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ($\bar{X} = 3.44$, S.D.=0.89)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายการย่อย พบว่า มีรายการที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนา 9 ลำดับแรก คือ โรงเรียนส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรเฉพาะความพิการแต่ละประเภท เช่น หลักสูตรสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญา หลักสูตรสำหรับบุคคลที่

บกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.01$, S.D.=0.76) โรงเรียนส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมเพื่อใช้สอนทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็กพิการเฉพาะด้าน เช่น ทักษะการทำความสะอาดคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะสังคม ทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ และภาษามือ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.02$, S.D.=0.79) โรงเรียนมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.05$, S.D.=0.78) โรงเรียนจัดทำ IIP สำหรับเด็กพิการเป็นการเฉพาะบุคคลได้ครบทุกคนที่สอดคล้องกับแผน IEP ($\bar{X} = 3.11$, S.D.=0.73) โรงเรียนใช้ผลจากการนิเทศกำกับติดตามการปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.13$, S.D.=0.72) โรงเรียนส่งเสริมการนำนวัตกรรมเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตาม IEP และ IIP ($\bar{X} = 3.14$, S.D.=0.70) โรงเรียนวางระบบและแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในการศึกษาเรียนร่วมไว้อย่างชัดเจน เช่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ ตัวบ่งชี้ เป็นการเฉพาะ ($\bar{X} = 3.17$, S.D.=0.81) โรงเรียนจัดให้ครูการศึกษาพิเศษสอนเสริมประสานการทำงานร่วมกันกับครูทั่วไปที่มีเด็กเรียนร่วมอยู่ทุกชั้นเรียน เพื่อจัดเวลาการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ($\bar{X} = 3.17$, S.D.=0.73) และโรงเรียนจัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนที่สรุปจาก IEP และ IIP อย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.18$, S.D.=0.74)

ด้านเครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านเครื่องมืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D.=0.45) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายการย่อย พบว่า มีรายการที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนา 5 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และสิ่งคุกคาม มาปรับปรุงในการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.14$, S.D.=0.81) โรงเรียนจัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.14$, S.D.=0.78) โรงเรียนมีระบบการรับเด็ก การคัดแยก การส่งต่อ และหรือจัดเข้าเรียนได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ($\bar{X} = 3.21$, S.D.=0.77) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.23$, S.D.=0.77) และโรงเรียนจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยให้เด็กพิการใช้บริการในการดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 3.30$, S.D.=0.76)

4) แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ด้านนักเรียน

(1) ด้านเด็กพิการ การคัดกรองวินิจฉัยควรเชิญผู้ปกครองเข้าอบรมจากทางเขตพื้นที่การศึกษาด้วย ควรมีการนำเด็กพิเศษไปวัดระดับสติปัญญาและพฤติกรรม ควรศึกษาสภาพปัญหาด้านครอบครัว ด้านจิตใจของเด็ก ทำให้พ่อแม่ยอมรับสภาพของลูกตามความเป็นจริง ในการเตรียมความพร้อมเด็กพิการควรได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างเพียงพอทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา เด็กควรได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพที่กำหนดใน IEP และเด็กพิการควรได้รับบริการตามกฎหมายกระทรวงตามความต้องการจำเป็นของแต่ละคน

(2) ด้านเด็กทั่วไป ควรจัดกิจกรรมให้เด็กทั่วไปเข้าใจและยอมรับเด็กพิเศษได้มากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กทั่วไปมีทักษะการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ ควรให้ครูผู้สอนสร้างความเข้าใจถึงปัญหาและแนะนำให้เด็กทั่วไปมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องการเรียน เพื่อไม่ให้เด็กพิการรู้สึกว่ามีปมด้อย

2) ด้านสภาพแวดล้อม

(1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ควรปรับสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงสภาพความพิการของเด็กแต่ละคน ควรจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน เพื่อเด็กจะได้คุ้นเคยโดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้เหมาะสมอบอุ่น ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดสนามเด็กเล่นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กทุกกลุ่มทุกประเภทความพิการ โดยคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของเด็กพิการ ควรจัดให้มีห้องการศึกษาพิเศษหรือห้องส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กพิการเฉพาะด้าน และภายในห้องเรียนและห้องประชุมควรมีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ อุปกรณ์สำหรับเด็กพิการอย่างพร้อมเพรียง และควรจัดสภาพบริเวณอาคารสถานที่โดยคำนึงถึงความเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และประโยชน์ของการใช้งาน

(2) สภาพแวดล้อมด้านบุคคล ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจและความร่วมมือ เพื่อให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ปกครองของเด็กทั่วไปทราบถึงนโยบาย หลักการ แนวทาง การดำเนินงานและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วม ควรส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ร่วม

3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

(1) ด้านหลักสูตร ควรปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสำหรับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง

(2) ด้านแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ควรเน้นการจัดทำและสอนตามแผน IEP การผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อการพัฒนาเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง

(3) ด้านเทคนิคการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน ควรส่งเสริมให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ครูควรกระตุ้น ชี้แนะ เพื่อให้เด็กเกิดการเกิดกำลังใจ ควรส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กพิการด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก ควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะความสามารถพิเศษเฉพาะด้านของเด็กพิการ เช่น ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบการร่วมมือร่วมใจระหว่างเด็กพิการกับเด็กทั่วไป และควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

(4) ด้านการรายงานความก้าวหน้าของเด็ก ควรสร้างความรู้และความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนของเด็กพิการให้แก่ครูผู้สอน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล

(5) ด้านการประกันคุณภาพและการตรวจสอบทางการศึกษา ควรส่งเสริมให้โรงเรียนเห็นความสำคัญและถือเป็นภารกิจสำคัญของการจัดการเรียนร่วม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ

(6) ด้านการรับเด็กพิการเข้าเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก มีการประกาศรับเด็กพิการเข้าเรียนเป็นพิเศษ ควรจัดระบบการเตรียมความพร้อม ระบบส่งต่อเข้าเรียนทุกระดับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

(7) ด้านการจัดตารางเวลาสอนเสริม ควรจัดสอนเสริมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก ควรจัดสอนเสริมให้เด็กพิการนอกเวลาในวันหยุด 1 วัน เช่น วันเสาร์หรือวันอาทิตย์ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพด้านความรู้สึอดแทรกกิจกรรมนันทนาการ ควรจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ ควรจัดสอนเสริมทักษะพื้นฐานในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์

(8) ด้านการประสานความร่วมมือ ควรส่งเสริมและขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองควรจะทำให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด ควรให้ครูการศึกษาพิเศษดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเพื่อลดภาระของครูผู้สอนประจำวิชา ควรจัดหาหรือแนะนำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนสำหรับผู้ปกครองใช้ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือบุตรหลานที่บ้าน

4) ด้านเครื่องมือ

(1) ด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนปฏิบัติการประจำปี ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานให้ผู้ปกครองทราบ ควรส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้และพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ควรเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบทันต่อเหตุการณ์

(2) ด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ควรจัดสรรงบประมาณในด้านครุภัณฑ์ อุปกรณ์ให้สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

(3) ด้านระบบการบริหารจัดการ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงบทบาทหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ ควรจัดให้มีครูการศึกษาพิเศษอย่างเพียงพอ ตามสัดส่วนของจำนวนเด็กพิการในโรงเรียน และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กพิการอย่างทั่วถึงในห้องเรียน ควรมีเด็กพิการเรียนร่วมต่อห้องเรียน 5-6 คน

(4) ด้านสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ อย่างเพียงพอและทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ครูควรมีความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอนเป็นอย่างดี ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอน เช่น หนังสือ แบบเรียน เอกสารการเรียนอย่างเพียงพอ ควรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมที่โรงเรียนผลิตขึ้น

1.1.2 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย

การสนทนากลุ่มเป้าหมาย (focus group discussion) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง (strength) จุดอ่อน (weakness) โอกาส (opportunity) และสิ่งคุกคาม (threat) ของการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น โดยคำนึงถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปประกอบการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ทั้งในกรณีการจัดการเรียนร่วมโดยรวม และตามองค์ประกอบตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) คือ ด้านนักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือดำเนินการเมื่อวันที่ 28, 29 พฤษภาคม 2552 ณ ห้อง 1414 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมการสนทนาประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) บุคลากรภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหารที่รับผิดชอบและครูผู้สอน 2) บุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล คือ ผู้บริหารหรือรองผู้บริหาร ที่รับผิดชอบและศึกษานิเทศก์หรือบุคลากรผู้รับผิดชอบ และ 3) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น คือ กรรมการสถานศึกษาและพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมครั้งละ 14 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน และมีสรุปผลจากการสนทนากลุ่มเป้าหมายในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งคุกคาม โดยรวม

จุดแข็ง (S) 1. มีโรงเรียนเรียนร่วมกระจายเต็มพื้นที่รับเด็กเข้าเรียนได้ครอบคลุมทุกประเภทความพิการ 2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรส่วนใหญ่มีความตระหนักให้ความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงาน 3. มีหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายในการดำเนินงานที่เข้มแข็ง และมีเป้าหมายที่สอดคล้องกัน 4. โรงเรียนมีอิสระในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการจัดการศึกษา	จุดอ่อน (W) 1. เป้าหมายและแผนการพัฒนาเด็กพิการของโรงเรียนยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง 2. ขาดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ เป้าหมายและกำหนดนโยบาย 3. ขาดกระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบแผนงาน และนโยบายที่ชัดเจน 4. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องบางส่วนยังขาดเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงาน เห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน 5. ขาดกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรและขาดการทำงานเป็นทีม 6. ขาดกระบวนการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน 7. ผู้บริหารมีความตระหนักและเห็นความสำคัญแต่ยังนิ่งเฉย เน้นเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ 8. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานไม่เพียงพอ
โอกาส (O) 1. มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการครอบคลุมทุกประเภทความพิการ 2. มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการอื่นใดตามกฎหมายกระทรวง 3. สื่อมวลชน สังคม ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของคนพิการ	อุปสรรค (T) 1. ยังขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งด้านการดำเนินงาน ทรัพยากร และงบประมาณ 2. ผู้ปกครองบางส่วนยังไม่ยอมรับสภาพความพิการหรือความบกพร่องของบุตรหลาน 3. นโยบายการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติทำให้สถานศึกษาเกิดความวิตกกังวล

2) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งคุกคาม ด้านนักเรียน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. โรงเรียนพัฒนาระบบการคัดกรองอย่างครอบคลุมและทั่วถึงได้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2. โรงเรียนมีระบบสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะความพิการและความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการได้ดีขึ้นตามลำดับ 3. โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กพิการมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 4. เด็กพิการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถพิเศษตามความสนใจในโอกาสต่าง ๆ	1. เด็กพิการมีศักยภาพ ความพร้อม ความต้องการจำเป็นที่หลากหลายและแตกต่างกัน 2. เด็กพิการอาศัยอยู่กับผู้อื่น ขาดความอบอุ่นเนื่องจากผู้ปกครองไปทำงานที่อื่น 3. เด็กพิการขาดทักษะในด้านการสื่อสารและขาดการยอมรับจากสังคม 4. เด็กพิการสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ต้องเข้ารับรักษาในโรงพยาบาล 5. เด็กทั่วไปขาดความเข้าใจบางคนไม่ยอมรับและล้อเลียนเด็กพิการ 6. เด็กทั่วไปขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
1. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเด็กตามโอกาสอันควร 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียน 3. มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้เด็กมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์ 4. สถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในเขตชุมชน การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมสะดวก	1. สถานะการอ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ และมีฐานะความยากจน ขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาบุตรหลานอย่างจริงจังของผู้ปกครองของเด็กพิการ 2. ผู้ปกครองบางส่วนยังขาดเจตคติที่ดี ไม่ยอมรับความพิการของบุตรหลาน โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 3. หน่วยงานทางการแพทย์ไม่สามารถให้ความร่วมมือในการคัดกรอง วินิจฉัย และการรับรองความพิการ ใช้เวลามากสำหรับเด็กแต่ละคน 4. ผู้ปกครองขาดประสบการณ์ในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 5. ผู้ปกครองตั้งความคาดหวังไว้สูง อยากให้บุตรหลานหายเป็นปกติและเรียนสูง ๆ

3) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งคุกคาม ด้านสภาพแวดล้อม

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. โรงเรียนให้ความสำคัญในการวางแผนด้านสภาพแวดล้อม อาคารและสถานที่ 2. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางบุคลากรคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กอย่างเท่าเทียม 3. โรงเรียนจัดสภาพบริเวณอาคารสถานที่ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง 4. ครูและบุคลากรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษาต่อด้านหลักสูตรการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น	1. โรงเรียนปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ดีขึ้น แต่ขาดการดูแลรักษาความปลอดภัย 2. โรงเรียนขาดความพร้อมในการจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ เช่น ห้องเรียนพิเศษ ห้องเสริมวิชาการ 3. บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ทางด้านวิธีการ วิถีปฏิบัติในการจัดสภาพแวดล้อม 4. การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ยังขาดความต่อเนื่อง 5. ครูและบุคลากรบางส่วนที่เกี่ยวข้องยังขาดเจตคติที่ดีต่อโครงการเรียนร่วม
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
1. สื่อมวลชน สังคม ครอบครัวเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ 2. หน่วยงานด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาธารณสุข ผู้นำชุมชน ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนงานโครงการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ 4. สังคมทั่วไปตระหนัก ยอมรับสิทธิและโอกาสของเด็กพิการ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม	1. พ่อแม่ผู้ปกครองยังขาดความพร้อมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ 2. คณะกรรมการและชุมชนที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ 3. อาคารเรียนมีหลายชั้นและอยู่ห่างไกลกัน ทำให้เด็กพิการที่เดินเรียนลำบาก 4. พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน มีรายได้น้อยยากต่อการระดมทรัพยากร

4) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งคุกคาม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

จุดแข็ง (S) 1. ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การผลิตสื่อนวัตกรรมและการวิจัย 2. โรงเรียนมีระบบการจัดทำ IEP แบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย 3. มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง 4. โรงเรียนมีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นฐานศักยภาพความต้องการจำเป็นของเด็กพิการเป็นรายบุคคล	จุดอ่อน (W) 1. โรงเรียนขาดการสรุปรายงานผลการพัฒนาศักยภาพและระบบการส่งต่อเด็กพิการประจำปี 2. ครูการศึกษาพิเศษมีน้อย เด็กพิการมีจำนวนมาก ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง 3. ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ของเด็กพิการ 4. โรงเรียนขาดการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมที่ครอบคลุมเด็กพิการทุกประเภท 5. โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการอย่างจริงจัง 6. โรงเรียนจัดทำ IEP สำหรับเด็กพิการยังทำไม่ได้ครบทุกคนและการนำไปปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพ 7. ครูทั่วไปยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการ
โอกาส (O) 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. องค์กรหรือมูลนิธิทั้งในประเทศและต่างประเทศส่งเสริมสนับสนุนบริจาคเงินซื้อวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา	อุปสรรค (T) 1. พ่อแม่ผู้ปกครองขาดความเข้าใจ ปฏิเสธการช่วยเหลือเบื้องต้นทำให้เด็กขาดความพร้อมและทำให้การช่วยเหลือดูแลเด็กยากลำบากยิ่งขึ้น 2. ผู้ปกครองยังมีความวิตกกังวลในเรื่องการประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติ

5) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งคุกคาม ด้านเครื่องมือ

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. โรงเรียนมีการวางแผนงาน กลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง 2. โรงเรียนมีคณะกรรมการดำเนินงานประจำโรงเรียน 3. โรงเรียนประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชน ทราบอย่างต่อเนื่อง 4. โรงเรียน มีแผนปฏิบัติการประจำปี สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย นำไปสู่การปฏิบัติได้ 5. โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย 6. เด็กพิการเข้าถึงแหล่งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง	1. โรงเรียนยังขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอน 2. เครื่องมือคัดกรองยังขาดความสมบูรณ์ ไม่เหมาะสมและขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3. ครูขาดความรู้ประสบการณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการเฉพาะทาง 4. งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ และใช้งบประมาณผิดประเภท 5. การบริหารจัดการด้านงบประมาณมีจำกัด ลำบากไม่ทันต่อเวลาและความต้องการ 6. ขาดเครื่องมือในการพิมพ์งานสำหรับเด็กพิการทางการมองเห็นให้เป็นอักษรปกติไม่ ต้องให้ครูการศึกษาพิเศษแปลงานอีก
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
1. หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการอื่นใดสำหรับเด็กพิการ 2. มีนโยบาย กฎหมาย ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานที่ชัดเจน 3. มีศูนย์สื่อบริการระดับจังหวัด 4. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัด และท้องถิ่น	1. ขาดระบบการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์มีจำกัด และบางชนิดราคาแพง 3. นักวิชาชีพให้ความร่วมมือโรงเรียนได้น้อย และมีแนวโน้มจะไม่ได้รับการช่วยเหลือ 4. ครูมีภาระงานที่ได้รับมอบหมายมากและไม่ตรงสาขาวิชาและความถนัด

1.1.3 สรุปผลการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาริบทบทการจัดการศึกษาเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น โดยการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมาย คือ การศึกษาเชิงสำรวจ (survey study) สภาพปัจจุบัน และแนวทางในการแก้ปัญหาของการจัดการศึกษาเรียนร่วม และการสนทนากลุ่มเป้าหมาย (focus group discussion) เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และสิ่งคุกคาม ในองค์ประกอบของการจัดการเรียนร่วมโดยรวมและตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) คือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ พบประเด็นที่เป็นข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม พบว่าสถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่สถานศึกษามีแผนงานโครงการไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความตระหนักให้ความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงาน มีหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายในการดำเนินงานที่เข้มแข็ง โดยมีโรงเรียนเรียนร่วมกระจายอยู่เต็มพื้นที่สามารถรับเด็กพิการเข้าเรียนได้ครอบคลุมทุกประเภทความพิการ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการจัดการศึกษา และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายและกฎกระทรวง แต่ในขณะเดียวกันจุดอ่อนของสถานศึกษาพบปัญหาที่เหมือนกันทุกสังกัด คือ ยังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายและแผนพัฒนาเด็กพิการที่ชัดเจนได้ ขาดกระบวนการพัฒนาทีมงานที่เข้มแข็งในการวางแผนกลยุทธ์ เป้าหมาย และกำหนดนโยบาย ขาดกระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบ แผนงานและนโยบายที่ชัดเจน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่วนหนึ่งยังขาดเจตคติที่ดีและเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน ขาดกระบวนการผลิตสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้บริหารบางส่วนยังขาดวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนร่วมและใช้งบประมาณผิดประเภท หรือผู้บริหารมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ แต่มีท่าทีที่นิ่งเฉย ขาดการประสานงานด้านการดำเนินงานทรัพยากรและงบประมาณและงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ตลอดจนสถานศึกษามีความวิตกกังวลในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบรรทัดฐานในการดำเนินการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่สังกัด คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนมากกว่าทั้งในด้านการคัดกรอง การเตรียมความพร้อม การส่งต่อเข้าเรียน การส่งเสริมสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 เป็นหน่วยประสานงาน สำหรับสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนยังขาดการประสานงาน ทิศทาง แนวทางการดำเนินงานยังขาดความชัดเจน การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรขาดความต่อเนื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผลักดันของผู้ปกครองของเด็ก

พิการที่นำเด็กเข้าเรียนร่วม นอกจากนี้พบว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง
ขอนแก่น มีความพร้อมและโอกาสในการพัฒนาที่แตกต่างกันโดยเฉพาะสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใน
เขตพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น มีความพร้อมและโอกาสมากกว่า เนื่องจากอยู่ใกล้มีความสะดวก
ในการขอรับบริการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดีกว่า และนอกจากนี้ยังพบว่าสังคมและชุมชนยัง
ไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ จากข้อค้นพบที่สำคัญดังกล่าวนี้จะ
นำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายโดยรวม ดังปรากฏตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อ
นำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยรวม

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
1. ควรกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาเรียนร่วม สอดคล้อง กับนโยบายของรัฐ และนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผล	-	✓
2. ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ เด็ก ร่วมกำหนดนโยบายและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ	-	✓
3. ควรระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัด การศึกษาเรียนร่วม	-	✓
4. ควรมีแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของไทยและแนวทางการจัด การศึกษาตามหลักการสิทธิมนุษยชนสากล	✓	-
5. ควรมีระบบแผนงานการให้บริการแก่เด็กพิการและครอบครัว (individualized family service plan) ที่นำไปสู่การปฏิบัติ	✓	-
6. สนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนร่วมเต็มรูปแบบ (inclusion school) โดยบุคลากรทำงานร่วมกันทุกฝ่าย เด็กพิการได้รับความช่วยเหลือ ตามความต้องการจำเป็น	-	✓
7. ควรพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	-
8. ควรกำหนดแนวปฏิบัติของคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วม ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานเอกชน และสถานศึกษาที่จัด การศึกษาเรียนร่วม	✓	✓
9. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจน โดยมีบุคลากร และหน่วยงานที่รับผิดชอบและมีการประสานการทำงานร่วมกัน	✓	✓

ตารางที่ 3: สรุปข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยรวม (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษาเชิงสำรวจ	การสนทนากลุ่ม
10. ควรจัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมระดับจังหวัด	✓	✓
11. ควรจัดให้มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีหน้าที่ให้บริการแก่เด็กพิการที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย	✓	✓
12. ควรมีการกระจายอำนาจโดยมีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการและทีมงานเฉพาะ	✓	✓
13. ควรจัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ประสานงานและกำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	✓
14. จัดระบบสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	✓	-
15. ควรจัดระบบการให้บริการตามกฎหมาย กฎกระทรวง ให้เด็กพิการได้รับการบริการและเข้าถึงได้	✓	✓
16. ควรพัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นกว่าผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล คนพิการสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้	✓	✓
17. ควรมีการจัดอัตรากำลังและเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อดูแลช่วยเหลือและพัฒนาเด็กพิการทุกประเภท	✓	✓
18. การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการพัฒนาเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องทุกด้าน ผสมผสานระหว่างภาควิชาการและภาคปฏิบัตินำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	✓	✓
19. ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากร รวมถึงการทำงานร่วมกันของนักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาอาชีพ (Transdisciplinary team)	✓	✓
20. ส่งเสริมความเข้มแข็งการปฏิบัติหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพ นักจิตวิทยา พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักโภชนาการ	-	✓
21. ส่งเสริมบทบาทของชุมชน ครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	-	✓
22. สถานศึกษาควรเน้นบูรณาการระหว่างนโยบายการศึกษากับนโยบายสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม	-	✓
23. ควรสนับสนุนการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี เช่น การศึกษาดูงาน การเผยแพร่เอกสารความรู้ใหม่ ๆ และนำข้อมูลจากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	✓	✓

ตารางที่ 3 สรุปข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยรวม (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
24. ควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้สูงอย่างเหมาะสม (appropriately high standard) เพื่อให้เด็กพิการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม รวมทั้งการพัฒนาด้านอาชีพ	✓	-
25. มีการพัฒนาเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันโอกาสทางการศึกษา การประกันคุณภาพการเรียนการสอนตาม IEP และการประกันประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม	✓	✓
26. ควรพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง	✓	✓
27. ส่งเสริมการสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีนโยบายที่ชัดเจน มีการประชุมชี้แจงและการใช้วิธีการและสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	-	✓
28. ควรจัดการศึกษาเรียนร่วมในระดับปฐมวัยศึกษา รวมทั้งสนับสนุนด้านบุคลากรและทรัพยากรที่จำเป็น	✓	-
29. ศูนย์การศึกษาพิเศษควรให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการระยะเริ่มแรก ตั้งแต่แรกเกิด (อายุ 0-3 ปี)	✓	-
30. ควรกำหนดแนวทางการรับรองความพิการโดยสถานศึกษา เพื่อให้เด็กพิการทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็น	✓	-

2) ด้านนักเรียน พบว่า สถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่มีระบบการคัดกรองและมีการคัดกรองครอบคลุมเด็กทุกประเภทความพิการ มีระบบสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะความพิการและความต้องการจำเป็นพิเศษ และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กพิการมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา แต่ในขณะเดียวกันจุดอ่อนของสถานศึกษาพบปัญหาที่เหมือนกันทุกสังกัด คือ เด็กพิการมีศักยภาพความต้องการจำเป็นพิเศษที่หลากหลายและแตกต่าง เด็กพิการขาดความอบอุ่น ขาดการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพอย่างทันทั่วทั้งที่ เด็กพิการมีสุขภาพไม่แข็งแรงมีโรคแทรกซ้อนต้องเข้ารับรักษาที่โรงพยาบาล เด็กทั่วไปขาดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการดูแลช่วยเหลือ ไม่ยอมรับและล้อเลียนเด็กพิการ ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงแต่สถานศึกษาไม่ยินดีรับเด็กที่มีระดับความพิการรุนแรง

และนอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจนและสังคมทำให้พ่อแม่ต้องไปทำงานที่อื่น เด็กต้องอยู่กับปู่ย่าตายายทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น ขาดการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม และทันทั่วที่มีพัฒนาการไม่สมวัย และผู้ปกครองยังไม่ยอมรับสภาพความพิการหรือความบกพร่องของบุตรหลาน และตั้งความคาดหวังไว้สูงอยากให้บุตรหลานหายเป็นปกติและเรียนสูง ๆ จากข้อค้นพบที่สำคัญดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายด้านนักเรียนดังปรากฏตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านนักเรียน

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษาเชิงสำรวจ	การสนทนากลุ่ม
1. เด็กพิการ		
1) โรงเรียนควรมีระบบคัดกรองและประเมินความสามารถพื้นฐานครอบคลุมทักษะทุกด้านของเด็ก และแจ้งผลให้ผู้ปกครองทราบ	✓	-
2) เด็กพิการควรได้รับการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา	✓	-
3) สถานศึกษาควรมีระบบการเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพชีวิต การพึ่งตนเองได้และการดำรงชีวิตอิสระในสังคม	✓	✓
4) มีการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยให้เด็กพิการมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์	-	✓
5) เด็กพิการควรได้รับการประเมินความสามารถขั้นพื้นฐานและพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามที่ระบุใน IEP	✓	-
6) เด็กพิการควรได้รับบริการและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	✓	-
7) เด็กพิการควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในด้านความสามารถพิเศษตามความสนใจในโอกาสต่าง ๆ	-	✓
8) ควรกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการพัฒนาเด็กพิการอย่างชัดเจน	✓	✓
9) ควรกำหนดอัตราส่วนจำนวนเด็กพิการเรียนร่วมต่อห้องและต่อครูผู้สอน โดยเฉพาะกรณีที่มีเด็กพิการระดับรุนแรง	-	✓
10) จัดให้เด็กพิการ ได้รับบริการการเตรียมความพร้อม การบำบัดพัฒนาศักยภาพจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง	-	✓
11) ควรจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (early intervention services) ให้แก่เด็กพิการและครอบครัว	-	✓

ตารางที่ 4 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านนักเรียน (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
2. เด็กทั่วไป		
1) ควรส่งเสริมให้เด็กทั่วไปมีความรู้และทักษะการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อให้การช่วยเหลือในด้านการดำเนินชีวิตและด้านการเรียน	✓	✓
2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือให้เด็กทั่วไปเข้าใจและยอมรับเพื่อนที่พิการได้ดีขึ้น	✓	✓
3) ครูผู้สอนควรสร้างความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะปัญหาและความต้องการ และแนะนำให้เด็กทั่วไปมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องการเรียน เพื่อไม่ให้เด็กพิการรู้สึกมีปมด้อย	✓	✓
4) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และร่วมกันกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับข้อที่ควรปฏิบัติ สิ่งที่ไม่ควรพึงระวัง และการช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	-
5) ควรส่งเสริมให้เด็กทั่วไปร่วมกันกำหนดวิธีการหรือรูปแบบ กิจกรรม ในการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพและดูแลช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	✓

3) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า สถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการวางแผนด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางบุคคลคำนึงถึงความเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กอย่างเสมอภาคเท่าเทียม สถานศึกษาจัดสภาพบริเวณอาคารสถานที่ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น พบว่า จุดอ่อนของสถานศึกษาส่วนใหญ่ปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ดีขึ้น แต่ขาดการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษายังขาดความพร้อมการจัดสภาพให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นของเด็ก บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ด้านวิธีการ วิธีปฏิบัติ ในการจัดสภาพแวดล้อม ระบบการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ยังมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง สำหรับโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรือโรงเรียนขนาดใหญ่บุคลากรยังขาดเจตคติที่ดีและไม่ให้ความสำคัญต่อโครงการเรียนร่วม สำหรับการสนับสนุนงบประมาณการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาจากภาครัฐมีจำกัด ลำบาก ไม่ทันเวลาและความต้องการ และพ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน มีรายได้น้อยยากต่อการระดมทรัพยากร และยังพบว่าสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นจากข้อค้นพบที่สำคัญดังกล่าวอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสภาพแวดล้อม ดังปรากฏตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านสภาพแวดล้อม

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษาเชิงสำรวจ	การสนทนากลุ่ม
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ		
1) จัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุดและมีบรรยากาศใกล้เคียงกับวิถีชีวิตประจำวันมากที่สุด	✓	✓
2) จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	✓	✓
3) ควรมีห้องเสริมวิชาการหรือห้องสอนเสริมสำหรับพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการเฉพาะด้าน	✓	✓
4) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารสถานที่ โดยคำนึงถึงสภาพความพิการ มีความสะดวก ปลอดภัย และประโยชน์ของการใช้งาน ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมด้านอื่นและความต้องการจำเป็นของเด็ก	✓	✓
2. สภาพแวดล้อมทางบุคคล		
1) สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางด้านบุคคล สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก	✓	-
2) ผู้บริหาร ครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครอง ควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓
3) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓
4) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรควรได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีความสามารถในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓
5) พัฒนาศักยภาพครูในด้านการจัดทำ IEP การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และการผลิตสื่อนวัตกรรม	✓	-
6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น	✓	✓
7) ควรกำหนดคุณสมบัติ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้ให้บริการเด็กพิการ	✓	✓

ตารางที่ 5 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
8) การเตรียมความพร้อมในการรับเด็กพิการเรียนร่วมทุกด้านของโรงเรียน เช่น ความพร้อมด้านอาคารเรียน ห้องเรียน บุคลากร จำนวนครูการศึกษาพิเศษ	-	✓
9) ควรให้ความรู้ความเข้าใจและทักษะในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และพี่เลี้ยงเด็กพิการ	✓	✓
10) ควรจัดกิจกรรมสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	-	✓
11) สังคมควรให้การยอมรับความแตกต่าง ที่หลากหลาย (diversity) และยอมรับว่าเด็กพิการ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม	✓	✓

4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ด้านจุดแข็งส่วนใหญ่ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการผลิตสื่อนวัตกรรม โรงเรียนมีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นฐานศักยภาพความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ มีระบบการจัดทำ IEP แบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และมีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันจุดอ่อนของสถานศึกษาพบปัญหาที่เหมือนกันทุกสังกัด คือ โรงเรียนขาดการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมที่ครอบคลุมเด็กพิการทุกประเภท โรงเรียนจัดทำ IEP ได้ไม่ครบเด็กพิการทุกคนและการนำไปปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพ โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการอย่างจริงจัง โรงเรียนขาดการสรุปรายงานผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการประจำปี ครูการศึกษาพิเศษมีน้อยแต่เด็กพิการมีมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ของเด็กพิการ และยังพบว่าโรงเรียนมีความวิตกกังวลในเรื่องการประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติ พ่อแม่ผู้ปกครองขาดความเข้าใจ ปฏิเสธการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นทำให้เด็กขาดความพร้อมและทำให้การช่วยเหลือดูแลเด็กยากลำบากยิ่งขึ้น นอกจากนี้พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนยังไม่ได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ การจัดกิจกรรมการเรียนสอน การผลิตสื่อนวัตกรรม ในขณะเดียวกันครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย จากข้อค้นพบที่สำคัญดังกล่าวอนจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังปรากฏตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่
การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
1. การบริหารจัดการหลักสูตร 1) ส่งเสริมให้มีหลักสูตรที่ทำให้เด็กพิการสามารถเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปได้ แม้ระดับความสามารถแตกต่างกัน 2) สถานศึกษาปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการจำเป็นเฉพาะของเด็กพิการ	✓ ✓	✓ ✓
2. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 1) ควรพัฒนาศักยภาพเด็กพิการให้สอดคล้องตรงตาม IEP 2) เด็กพิการควรได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวงและตามที่กำหนดใน IEP 3) เด็กพิการทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด 4) เด็กพิการเรียนร่วมทุกคนมี IEP รองรับ 5) เด็กพิการได้รับการพัฒนาตาม IEP ในการพัฒนาทักษะของเด็กพิการให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ 6) การจัดทำและใช้ IEP โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และหน่วยงานทางการแพทย์ 7) จัดเวลาให้ครูจัดทำ IEP และเตรียมการสอน โดยคณะกรรมการร่วมกับนักวิชาชีพเฉพาะหรือผู้เชี่ยวชาญ	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ - - ✓ ✓ ✓ ✓
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน 1) มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการที่กำหนดไว้ใน IEP 2) สนับสนุนการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนางานทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางาน 3) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะของเด็กพิการ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าแสดงออก 4) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะความสามารถพิเศษของเด็กพิการ	✓ - ✓ ✓	✓ ✓ - -

ตารางที่ 6 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
4. การจัดตารางเรียน	✓	✓
1) ควรจัดสอนเสริมทักษะของเด็กพิการในช่วงเวลาว่าง ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น	✓	✓
2) ควรจัดสอนเสริมทักษะพื้นฐานในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์	✓	-
3) ควรจัดกิจกรรมเสริมทักษะนอกสถานที่และนอกเวลาเรียน	✓	-
4) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพด้านทักษะสอดแทรกในกิจกรรมนันทนาการ โดยการมีส่วนร่วมของครู พ่อแม่ผู้ปกครอง	✓	-
5. การประเมินผลรายงานความก้าวหน้าและการรับเด็กเข้าเรียน		
1) สถานศึกษาควรมีระบบการส่งต่อเด็กพิการ ทั้งระหว่างห้องเรียน ชั้นเรียน ระหว่างสถานศึกษาและระดับการศึกษา	-	✓
2) เด็กพิการทุกคนควรได้รับการศึกษาที่ดี เมื่อเรียนจบการศึกษาแล้วมีงานทำหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม	✓	-
3) จัดทำรายงานผลการพัฒนาโรงเรียน โดยมีข้อมูลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินงาน	✓	-
4) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนและความก้าวหน้าของเด็กพิการ	✓	✓
5) ควรรายงานผลการเรียนตาม IEP ให้ผู้ปกครองทราบเป็นประจำและทุกภาคเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม	✓	✓
6. การตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา		
1) มีการประเมินความพึงพอใจและความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครองบุคลากรในสถานศึกษาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	✓	✓
2) ควรส่งเสริมให้โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญและจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม เพื่อประกันโอกาสทางการศึกษาให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม	✓	✓
3) มีระบบการประเมินผลและรายงานผลการจัดการเรียนร่วมต่อผู้เกี่ยวข้อง	✓	✓
4) มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและจัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ	✓	✓

ตารางที่ 6 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
5) การประกันโอกาสทางการศึกษา โดยการกระจายทรัพยากรสำหรับเด็กพิการอย่างเสมอภาคเท่าเทียม	-	✓
6) มีระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วมในสถานศึกษา และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	✓	✓
7. การประสานความร่วมมือ		
1) ครอบครัวยุทธ ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนควรมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนร่วม	-	✓
2) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	✓
3) ควรจัดหาหรือแนะนำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองใช้สำหรับช่วยเหลือบุตรหลานที่บ้าน	-	✓
8. การนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน		
1) ส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม	✓	✓
2) ควรมีระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งการนิเทศภายในและภายนอก	✓	✓
3) ควรมีการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมรับผิดชอบ	✓	✓

5) ด้านเครื่องมือ พบว่า สถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จุดแข็งส่วนใหญ่สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย นำไปสู่การปฏิบัติได้ สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย แต่ในขณะเดียวกันจุดอ่อนของสถานศึกษาพบปัญหาที่เหมือนกันทุกสังกัด คือ ยังขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอน เครื่องมือคัดกรองยังขาดความสมบูรณ์ไม่เหมาะสมและขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอและยังใช้ผิดประเภท และการบริหารจัดการด้านงบประมาณล่าช้าไม่ทันต่อเวลา ทั้งนี้ ยังพบว่าในการดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดจากปัญหาอุปสรรคหลายประการ คือ การขาดการประสาน

ความร่วมมือ เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์มีจำกัดและบางชนิดราคาแพง สถานศึกษาขาดความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพและมีแนวโน้มจะไม่ได้รับการช่วยเหลือ ครูมีภาระงานมากและไม่ตรงสาขาวิชาและความถนัด และสถานศึกษาขาดเครื่องมือในการพิมพ์งานสำหรับเด็กพิการทางการมองเห็น จากอักษรเบรลล์ให้เป็นอักษรปกติไม่ต้องให้ครูการศึกษาพิเศษแปลงานอีก จากข้อค้นพบที่สำคัญดังกล่าวอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายด้านเครื่องมือ ดังปรากฏตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านเครื่องมือ

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
1. นโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ		
1) สถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ การจัดการเรียนร่วม โดยมีคณะกรรมการและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	✓	✓
2) ควรมีระบบการประเมินผลการดำเนินงานนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ สู่การปฏิบัติในรอบปีการศึกษา	✓	✓
2. ระบบบริหารจัดการ		
1) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วม แสดงบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	-	✓
2) ควรมีอัตราครูการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์ อย่างเพียงพอตามสัดส่วนจำนวนเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	✓
3) ควรจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบและสะดวกต่อการนำไปใช้ และจัดเก็บข้อมูลโดยระบบคอมพิวเตอร์	✓	✓
3. กฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ		
1) ควรเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย นโยบายและความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	✓	✓
2) ควรส่งเสริมและผลักดันให้หน่วยงาน และสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ	-	✓
3) ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดระเบียบข้อกำหนดหรือแนวทางการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมที่สอดคล้องตามกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศที่กำหนดไว้	✓	✓

ตารางที่ 7 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านเครื่องมือ (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูล	
	การศึกษา เชิงสำรวจ	การสนทนา กลุ่ม
4. งบประมาณ		
1) ควรจัดสรรงบประมาณแบบให้เปล่าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	✓	✓
2) ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณ	✓	✓
5. สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา		
1) เด็กพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดใน IEP	✓	✓
2) ควรสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเพียงพอ	✓	✓
3) ควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ เช่น หนังสือแบบเรียน เอกสารตำราที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	✓	✓
4) ควรจัดสรรงบประมาณในด้านครุภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์ให้สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	✓	✓
6. เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (AT)		
1) ควรจัดกิจกรรมเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดกิจกรรม สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี	✓	✓
2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการค้นหา วินิจฉัย และฟื้นฟูสมรรถภาพมากขึ้น	✓	✓
3) การใช้เทคโนโลยีและบำบัดตามความพิการในรูปแบบ เช่น นันทนาการ บำบัด กายภาพบำบัด และพฤติกรรมบำบัด	-	✓
4) ควรส่งเสริมการพัฒนาและใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กพิการเป็นรายบุคคล	✓	✓
7. ครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ		
1) ควรระดมสรรพกำลังจากเครือข่ายและพันธมิตรร่วมจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓
2) ควรประสานความร่วมมือกับเครือข่าย นักจิตวิทยา นักวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ ครูสอนเสริม ครูผู้ช่วยสอนและครูสอนชั้นเรียนร่วม	✓	✓
3) มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย เพื่อให้เด็กพิการ ได้รับประโยชน์สูงสุดในการเรียน	-	✓

1.2 ผลการศึกษาพหุกรณี

ผลการศึกษาพหุกรณี (multi-case study) จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบ การจัดการเรียนร่วม 3 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านท่าสำราญ โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร และโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ เพื่อนำไปใช้จัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย มี 3 ส่วน คือ การศึกษาบริบทของสถานศึกษาต้นแบบ การศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษาต้นแบบ และข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาพหุกรณี ดังต่อไปนี้

1.2.1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาต้นแบบ

ผลการศึกษาด้านบริบทของสถานศึกษาต้นแบบ จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบ 3 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านท่าสำราญ โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร และโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าสำราญ

สถานที่ตั้งและสภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านท่าสำราญ ตั้งอยู่บนพื้นที่ 10 ไร่ 3 งาน อยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านท่าสำราญ ตำบลน้ำโมง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43110 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีเขตบริการ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านท่าสำราญ หมู่ที่ 6 บ้านท่าเจริญ หมู่ที่ 9 บ้านท่าแดง หมู่ที่ 12 และบ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 13 มีอาคารเรียน 4 หลัง 15 ห้อง มีห้องพิเศษประกอบด้วย ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องฝึกอบรมพระพุทธศาสนา (ห้องแสงธรรม) ห้องศิลปะ ห้องสมุด ห้องสอนเสริมวิชาการสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม และห้องการศึกษาพิเศษ (ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก) มีโรงอาหาร 1 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง ห้องน้ำห้องส้วม 4 หลัง 20 ที่นั่ง และห้องน้ำสำหรับพิเศษ 2 ห้อง ทั้งนี้จังหวัดหนองคายมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเฉพาะทาง คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหนองคาย ระยะทางห่างจากโรงเรียนบ้านท่าสำราญ 45 กิโลเมตร และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หนองคาย ระยะทาง 70 กิโลเมตร และมีโรงเรียนที่มีเขตบริการข้างเคียง 2 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านท่าม่วน ระยะทาง 4 กิโลเมตร และโรงเรียนบ้านหนองแวง ระยะทาง 5 กิโลเมตร และโรงเรียนบ้านท่าสำราญอยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ระยะทาง 45 กิโลเมตร

ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านท่าสำราญ ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2464 สมัยหลวงนิคมพรรณาเขตรัต เป็นนายอำเภอท่าบ่อ ขุนวารีรักษา เป็นกำนันตำบลน้ำโมง นายโม่ กาบแก้ว เป็นครูใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อาศัยศาลากลางวัดท่าเจริญ เป็นที่สอนหนังสือ เมื่อปี พ.ศ. 2471 นายแพง สระบัว เป็นครูใหญ่ ได้ขยายการศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2483 ได้รับงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท จัดสร้างอาคารเรียนในที่ดินซึ่งครูใหญ่และชาวบ้านสงวนไว้เพื่อปลูก

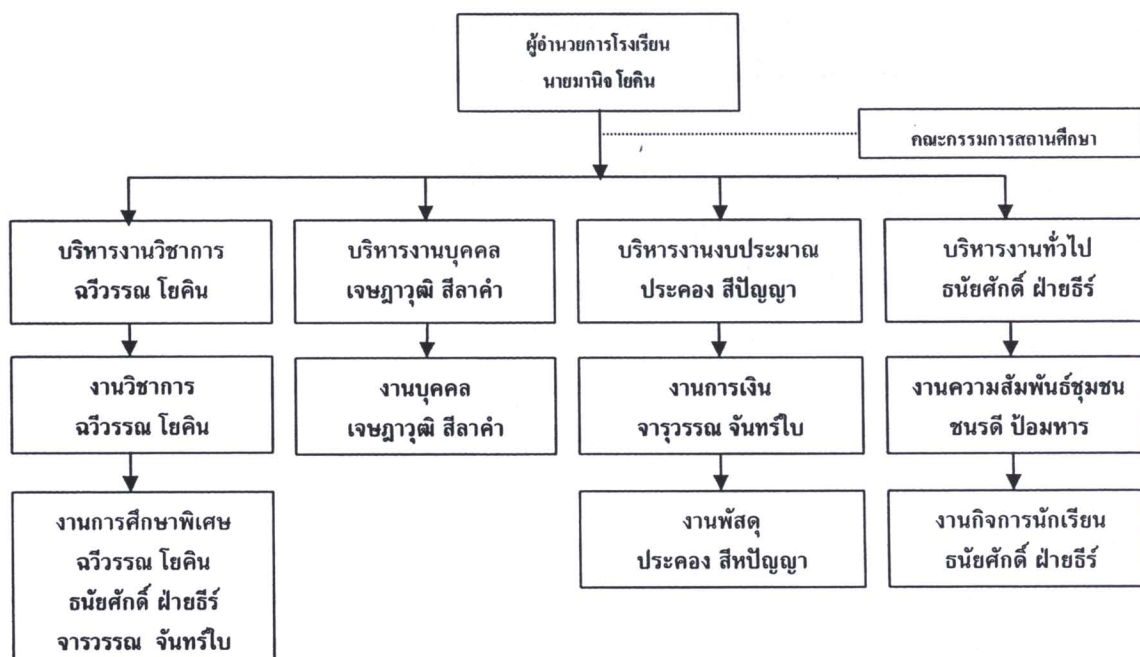
สร้างโรงเรียน ได้สร้างอาคารแบบ ป.1 ฉ พื้นต่ำหลังคามุงกระเบื้องไม่มีฝากัน ซึ่งได้ขยายที่เรียนมาจากศาลาวัดท่าเจริญและมาทำการสอนที่โรงเรียนในปี พ.ศ. 2486 ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 นายดก โสนันทะ เป็นครูใหญ่เห็นว่าอาคารเรียนทรุดโทรมมากซึ่งไม่ปลอดภัยต่อครูและนักเรียน จึงคิดสร้างอาคารเรียนใหม่ แบบพื้นสูง เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้องมีฝากันพร้อมเพดาน ประตูหน้าต่างครบทุกห้อง ซึ่งใช้งบประมาณ 90,000 บาท ปี พ.ศ. 2519 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคายได้ให้งบประมาณสร้างอาคารเรียนหลังที่ 2 ตามแบบ ป.1 ฉ ปี พ.ศ. 2523 ได้รับงบประมาณสร้างโรงฝึกงาน 1 หลัง ปี พ.ศ. 2526 ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สร้างอาคารเรียน แบบ สปช. 104/26 จำนวน 1 หลัง งบประมาณ 569,500 บาท ปี พ.ศ. 2539 โรงเรียนได้จัดทำผ้าป่าการศึกษาเพื่อต่อเติมอาคารเรียน แบบ ป.1 ฉ จำนวน 2 ห้องเรียน รวมงบประมาณ 27,100 บาท ปี พ.ศ. 2540 โรงเรียนได้จัดทำผ้าป่าการศึกษาเพื่อหาเงินสมทบสร้างห้องสมุดเพื่อเยาวชนและอาหารกลางวันด้วยเงินรวมทั้งสิ้น 60,998 บาท ปี พ.ศ. 2542 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบกึ่งถาวร (กรมสามัญ) จำนวน 1 หลัง ปี พ.ศ. 2543 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมด้วยชาวบ้านและคณะผ้าป่าจากจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้บริจาคเงินเพื่อจัดทำรั้วโรงเรียน เป็นเงิน 100,000 บาท และในปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2552)

บุคลากรของสถานศึกษา

มีข้าราชการครู 11 คน นักการภารโรง 1 คน โดยมี นายมานิจ โยคิน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้นห้องเรียนคู่ขนาน (เด็กออทิสติก) 1 คน และลูกจ้างประจำตำแหน่งช่างครุภัณฑ์ 1 คน มีข้าราชการครูผ่านการอบรมครูการศึกษาพิเศษ 7 คน และมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ (กศ.ช.) 1 คน เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 202 คน แยกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 48 คน ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 70 คน และระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 84 คน มีนักเรียนพิการเรียนร่วม จำนวน 38 คน แยกเป็น มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 31 คน มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 2 คน มีความบกพร่องทางร่างกาย จำนวน 1 คน และบุคคลออทิสติก จำนวน 4 คน

การบริหารสถานศึกษา

โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายการบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป และมี 7 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานการเงิน งานพัสดุ งานความสัมพันธ์ชุมชน งานกิจการนักเรียน และงานการศึกษาพิเศษ แสดงแผนผังดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนบ้านท่าสำราญ

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ ผลงานและโครงการดีเด่นของสถานศึกษา

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ ผลงาน และโครงการดีเด่นของโรงเรียนบ้านท่าสำราญ ดังนี้

- (1) ปี 2551 ได้รับรางวัลเหรียญทองยอดเยี่ยมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2551
- (2) เกียรติบัตรโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่จัดการศึกษาพิเศษระดับดีเยี่ยม
- (3) ปี 2551 นายมานิจ โยคิน ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับรางวัลดีเด่นกิจกรรมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสตามนโยบายและ 5 กลยุทธ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (4) ปี 2551 นางฉวีวรรณ โยคิน ได้รับรางวัลเหรียญทองการประกวดนวัตกรรมสาขาการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา
- (5) เป็นแหล่งเรียนรู้การศึกษาพิเศษเรียนร่วมจากหน่วยงาน และโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ เช่น คณะศึกษาดูงานจากจังหวัดอุทัยธานี หนองคาย ปราจีนบุรี ลพบุรี ขอนแก่น เป็นต้น
- (6) ปี 2552 ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ ได้รับโล่รางวัล best practice โรงเรียนบริหารจัดการเรียนร่วมดีเด่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(7) ปี 2552 นางฉวีวรรณ โยคิน ได้รับโล่รางวัล best practice งานวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ดีเด่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(8) ปี 2552 ได้รับรางวัลเหรียญทองการแข่งขันของเด็กพิการเรียนร่วม “เดินแอโรบิค” ระดับภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(9) ปี 2552 ได้รับรางวัลเหรียญเงินการแข่งขันของเด็กพิการเรียนร่วม “เส้นทางเครื่องประกอบเพลง” ระดับภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) กรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร

สถานที่ตั้งและสภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร ตั้งอยู่ที่ถนนเทวาภิบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000 ทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตกจรดชุมชนวัดป่าเรไร ส่วนทิศใต้จรดวัดป่าเรไรซึ่งตั้งอยู่ติดกับถนนแจ้งสนิท (ถนนร้อยเอ็ด-มหาสารคาม) ตั้งอยู่บนพื้นที่ 4 ไร่ 3 งาน จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา เขตบริการของโรงเรียนเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด คือ คู่ม้วัดป่าเรไร หมู่บ้านโนนงาม หมู่บ้านสนามม้า และหมู่บ้านเหล่าสมบูรณ์ มีอาคารเรียน 2 หลัง จำนวน 28 ห้อง มีห้องพิเศษประกอบด้วย ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการทางภาษา 1 ห้อง ห้องธนาคารเยาวชน 1 ห้อง (สนับสนุนโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรร้อยเอ็ด) และห้องการศึกษาพิเศษ 1 ห้อง (มีคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กพิการทางสายตา 2 เครื่อง) มีโรงอาหาร 1 หลัง หอประชุม 1 หลัง ห้องสมุด 1 หลัง ห้องน้ำห้องส้วม 6 หลัง 26 ที่นั่ง แยกห้องน้ำชาย-หญิง และห้องน้ำสำหรับคนพิการ 5 ห้อง บ้านพักครู 1 หลัง โดยจังหวัดร้อยเอ็ด มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเฉพาะทาง คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ระยะทาง 20 กิโลเมตร โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ระยะทาง 20 กิโลเมตร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ร้อยเอ็ด ระยะทาง 15 กิโลเมตร โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดร้อยเอ็ด ระยะทาง 3 กิโลเมตร

การจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร เป็นโรงเรียนแห่งแรกที่เข้าโครงการนำร่องของเทศบาลร้อยเอ็ด ที่รับเด็กพิการหลายประเภทเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป โดย เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2545 ส่งครูจำนวน 7 คน เข้าอบรมหลักสูตรครูผู้สอนเด็กพิเศษในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ระหว่างวันที่ 29 เมษายน 2545 ถึงวันที่ 25 พฤษภาคม 2545 ที่กรุงเทพมหานคร เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และพิมพ์ อักษรเบรลล์ขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กพิการเรียนร่วมส่งเสริมสมรรถภาพเด็กพิการให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและช่วยเหลือตนเองได้ และเพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความเข้าใจหลักการจัดการศึกษาเรียนร่วมได้ตรงกัน เป้าหมายคือรับเด็กพิการที่ผ่านการเตรียมความพร้อมจากศูนย์

การศึกษาพิเศษหรือผ่านการฟื้นฟูและผ่านโรงเรียนยุวประสาท รับเด็กพิการเรียนร่วมปีละไม่เกิน 2 คน/ห้องเรียน รับเด็กพิการทางการเห็นจากโรงเรียนคนตาบอดร้อยเอ็ด พัฒนาบุคลากรและสร้างความพร้อมทีมงานให้เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาพิเศษแก่โรงเรียนอื่นในสังกัด และปรับปรุงพัฒนาการ พฤติกรรม อารมณ์ สังคม ตลอดจนแก้ไขปัญหาคความบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีครูผู้รับผิดชอบในทุกชั้นเรียนและแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงาน จำนวน 9 คน

ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร เดิมชื่อโรงเรียนวัดป่าเรไร ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2499 โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแยกครูและนักเรียนมาจากโรงเรียนเทศบาลวัดเหนือ เดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีนายสมศักดิ์ เวียงสงค์ รักษาการแทนครูใหญ่ อาศัยศาลาการเปรียญวัดป่าเรไร เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินมาจนถึงปี พ.ศ. 2508 ท่านพระครูบุญ สิทธิโสภณ เจ้าอาวาสวัดป่าเรไร พร้อมคณะกรรมการศึกษา ได้จัดหาทุนการศึกษาสร้างโรงเรียนถาวรเป็นเอกเทศขึ้น แต่ยังไม่เสร็จเรียบร้อยตามแบบแปลนได้แต่เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก วางตง ยกโครง มุงหลังคาไว้เท่านั้น ท่านพระครูบุญ สิทธิโสภณ ได้มรณภาพเสียก่อน จึงได้ย้ายนักเรียนจากศาลาการเปรียญมาทำการสอนที่ได้ทุนอาคารเรียนหลังใหม่ก่อน เพราะศาลาการเปรียญชำรุดมาก เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2503 ได้รับโฉนดที่ดินจากสำนักงานที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ดในนามกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเจ้าของโฉนดที่ดินเลขที่ 1303 โดยมีนายสัญญา ประเสริฐสังข์ ครูใหญ่เป็นตัวแทนซื้อจากชาวบ้านมอบให้โรงเรียนใช้เป็นที่ทำสวนครัว 1 แปลง มีเนื้อที่ 1 งาน 7.1 ตารางวา ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2511 โรงเรียนได้รับโอนมาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ขึ้นตรงกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด กระทรวงมหาดไทย จึงเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร ตลอดมา โดยมี นายสงวน ศรีจำนง เป็นครูใหญ่โรงเรียน และนับตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน 2549 จนถึงปัจจุบัน มีนางนิธิตา กุลสุวรรณ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

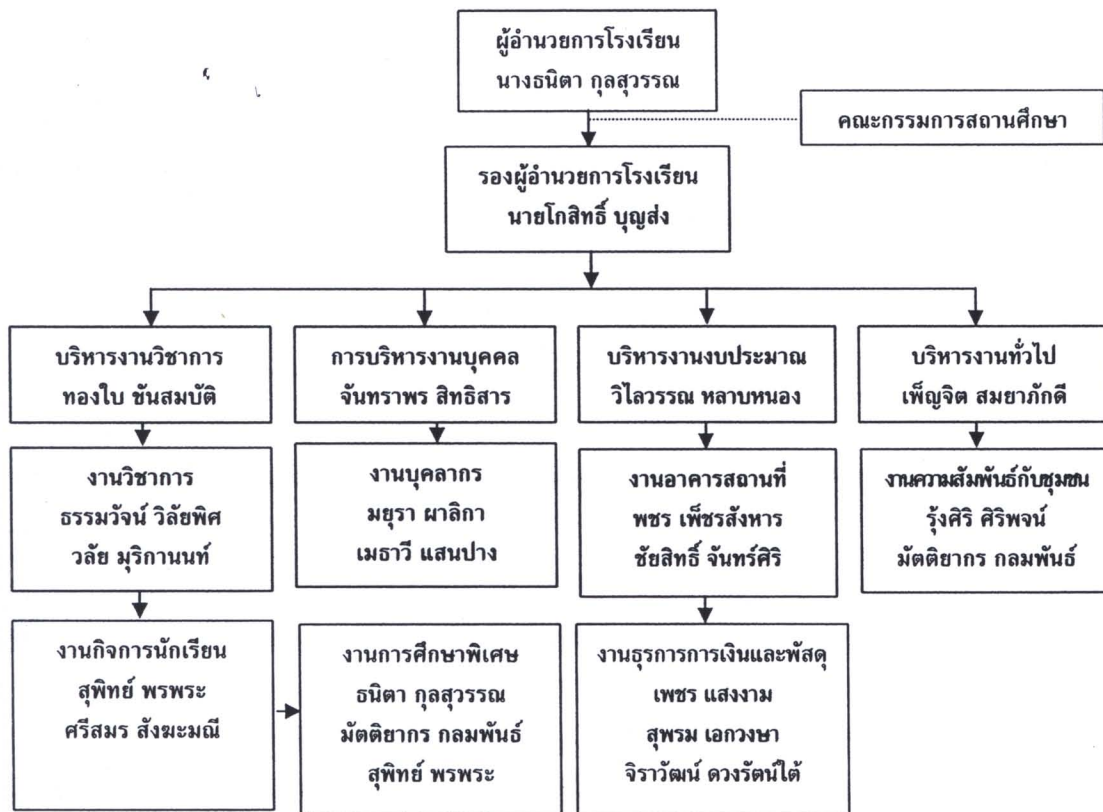
บุคลากรของสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร มีครูประจำการ 18 คน แยกเป็นชาย 6 คน หญิง 12 คน มีวุฒิปริญญาโท 2 คน และปริญญาตรี 16 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน นักการภารโรง 2 คน เป็นผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน มีนักเรียน จำนวน 365 คน แยกเป็นระดับปฐมวัย 84 คน ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 122 คน และระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 159 คน มีเด็กพิการเรียนร่วม จำนวน 32 คน แยกเป็น 8 ประเภทความพิการ คือ บกพร่องทางการเห็น 9 คน บกพร่องทางสติปัญญา 3 คน บกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 1 คน บกพร่องทางการเรียนรู้ 14 คน บกพร่องทางร่างกาย 1 คน บกพร่องทางการพูดและภาษา 2 คน บุคคลออทิสติก 1 คน และบุคคลพิการซ้อน 1 คน

การบริหารสถานศึกษา

โรงเรียนมีปรัชญาว่า “วินัยดี วิชาการเลิศ ประเสริฐคุณธรรม นำชุมชนพัฒนา” และมีคติพจน์โรงเรียนว่า “โรงเรียนเสมือนบ้าน งานเหมือนชีวิต ลูกศิษย์เหมือนลูกหลาน เพื่อนร่วมงานเหมือนญาติพี่น้อง” โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายการบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป และมี 7 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาพิเศษ งานบุคคล งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์กับชุมชน แสดงแผนผังดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ ผลงานและโครงการดีเด่นของสถานศึกษา

- (1) ปี 2549 ได้รับรางวัลชนะเลิศโรงเรียนดีเด่นระดับประถมศึกษาของจังหวัดร้อยเอ็ด
- (2) ปี 2550 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นระดับภาค (สสภ.12) จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) ปี 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประถมศึกษา (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12) จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) ปี 2550 ได้รับเกียรติบัตรการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมดีเด่น การบำบัดน้ำเสียในคลองคูเมืองและธนาคารคัดแยกขยะเพื่อกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อย่างดีต่อเนื่องและยั่งยืนจากจังหวัดร้อยเอ็ด

(5) ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศธนาคารขยะรีไซเคิลระดับประเทศ

(6) ปี 2551 ได้รับรางวัลชนะเลิศสุดยอดสิ่งแวดล้อมสะอาดแห่งปีระดับเขตที่ 12

(7) ปี 2551, 2552 ได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการป้องกันควบคุมภาวะโภชนาการเกินในเด็กนักเรียนและเยาวชน

(8) ปี 2552 ได้รับรางวัลชนะเลิศสุดยอดโรงเรียนต้นแบบโครงการอาหารปลอดภัย เด็กไทยฉลาด 3 ด้านระดับเขตที่ 12 “กลุ่มจังหวัดร้อยแก่น สารสินธุ์”

(9) ปี 2552 ได้รับรางวัลชนะเลิศโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพดีเด่นระดับกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น เขตการศึกษา 10

(10) ได้รับรางวัลโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาพิเศษระดับประเทศของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(11) ปี 2552 ได้รับรางวัลโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนพอเพียงระดับประเทศ

(12) ได้รับรางวัลชนะเลิศสถานศึกษาจัดการศึกษาดีเด่นระดับกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น เขตการศึกษา 10

3) กรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์

สถานที่ตั้งและสภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการตั้งอยู่ 140/47 ซอยอิสรภาพ 39 บ้านช่างหล่อ บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10700 ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2523 ตามใบอนุญาตเลขที่ 12/2523 มีอาคารเรียน 1 หลัง มี 7 ห้อง ห้องเรียนแต่ละห้องมีขนาด 6 x 8 เมตร มีความพอเพียงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและฝึกกิจกรรมประกอบด้วยห้องเรียน ห้องชีวิตคนพิการ ห้องมูลนิธิพัฒนาคนพิการ ห้องสมุด ห้องกฎหมาย ห้องภาษามือ ห้องผลิตภัณฑ์คนพิการ ห้องวิจัย ห้องน้ำเป็นห้องน้ำเปิดไม่มีประตูลาฉนวน 1 เมตร จำนวน 4 ห้อง จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง อนุบาลปีที่ 3 โดยจัดการเรียนการสอนตามแนวบูรณาการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีผู้เรียนมีความพร้อม และสามารถ

เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และในปีการศึกษา 2535 ได้จัดโครงการความร่วมมือกับสถาบันราชภัฏสวนดุสิตและชมรมผู้ปกครองเด็กออทิสติกกรุงเทพมหานคร จัดโครงการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกขึ้น เพื่อเปิดโอกาสการศึกษาแก่กลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน มีการจัดชั้นเรียนจัดกลุ่มบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มรับนักเรียนอายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป กลุ่มเรียนร่วมสำหรับระดับอนุบาล กลุ่มเตรียมประถมศึกษา และกลุ่มการศึกษานอกระบบหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษา โดยครอบครัวและองค์กรเอกชน โดยนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนยึดรูปแบบการจัดแบบไดนามิก (dynamic) เป็นระบบยืดหยุ่นและใช้ความพร้อมของตัวเด็กเป็นหลัก ไม่จำกัดเรื่องบุคลากรอาศัยเกณฑ์ ประสบการณ์การสอน ไม่ได้ใช้โครงสร้างซีทต่างจากโรงเรียนของรัฐที่เข้าระบบกระบวนการ เช่น บางระบบที่ไม่สามารถทำได้ก็ตัดทิ้ง โดยให้ผู้ปกครองรับไปปรับใช้ได้เอง และโรงเรียนเอกชนจะไม่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการหลายประเภท เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ

ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา

โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยยึดแนวการจัดประสบการณ์ ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหลักสูตรอนุบาลศึกษาปี 2540 และ 2546 ของกรมวิชาการเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งได้ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน และกรมสามัญศึกษาพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติกและหลักสูตรการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับบุคคลออทิสติกขึ้น ในปีการศึกษา 2542 และ 2543 ตามลำดับ และในปีการศึกษา 2543 ได้ร่วมโครงการทดลองจัดหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติกกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 มาจนถึงปัจจุบันและประสบความสำเร็จโดยได้รับรางวัลหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2544 ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษ โดยมีบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรระหว่างประเทศร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและได้ร่วมจัดกิจกรรมการฝึกอบรมครู บุคลากร ผู้ปกครองกับองค์กรเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่จัดตั้งชมรมมูลนิธิเพื่อบุคคลออทิสซึม (ประเทศไทย) และสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) ซึ่งเป็นมูลนิธิและสมาคมระดับชาติของผู้ปกครองบุคคลออทิสติกในประเทศไทย ในปีการศึกษา 2546 โรงเรียนได้จัดตั้งศูนย์บริการการศึกษาเด็กออทิสติกและสมาธิสั้นแบบครบวงจรขึ้น เพื่อจัดโปรแกรมและกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเข้มข้นและเป็นแหล่งสนับสนุนวิชาการแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน

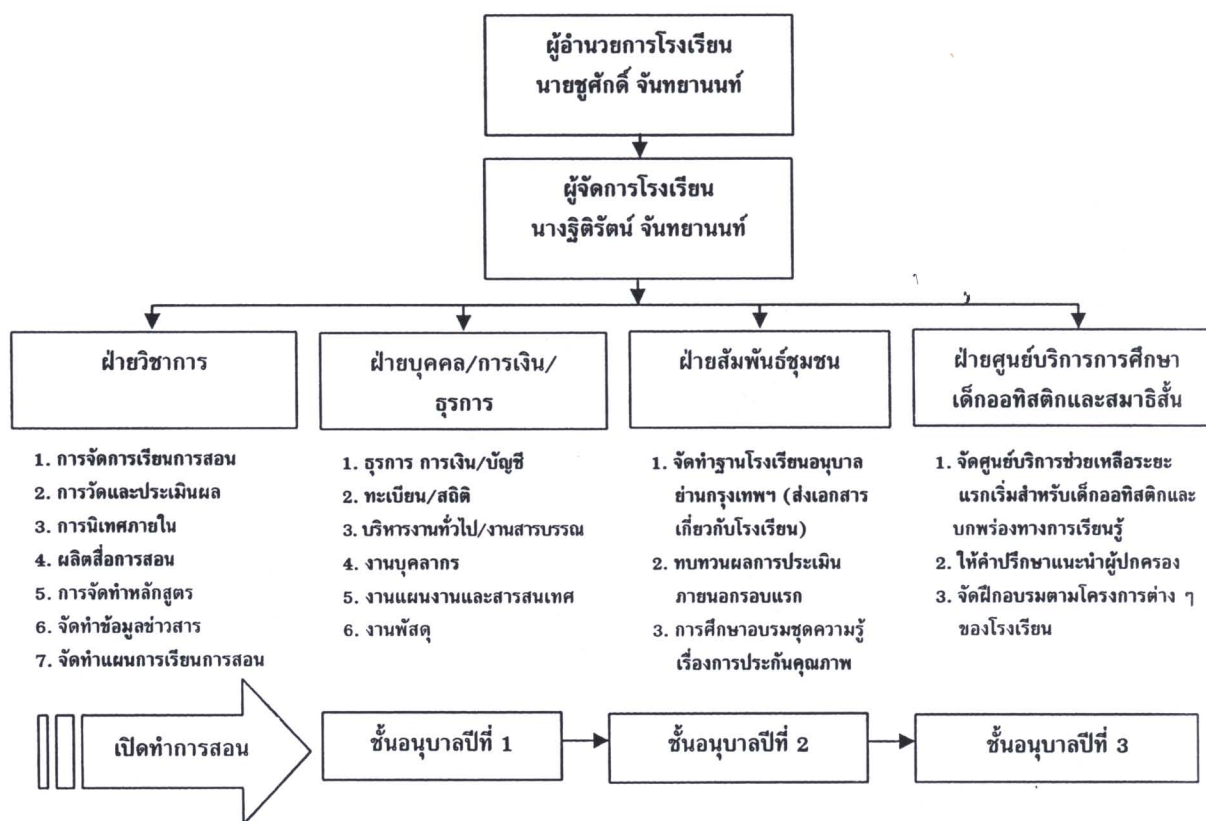
บุคลากรของสถานศึกษา

โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ มีบุคลากร จำนวน 15 คน แยกเป็นชาย จำนวน 4 คน หญิง จำนวน 11 คน เป็นผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ผู้จัดการ จำนวน 1 คน ครูประจำชั้นอนุบาล 1 จำนวน 2 คน ครูประจำชั้นอนุบาล 2 จำนวน 2 คน ครูประจำชั้นอนุบาล 3 จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 3 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน และพนักงานขับรถ จำนวน 1 คน มีนักเรียน จำนวน 30 คน แยกเป็นชั้นอนุบาล 1 จำนวน 9 คน ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 14 คน และชั้นอนุบาล 3 จำนวน 7 คน เป็นบุคคลออทิสติก จำนวน 25 คน และสมาธิสั้น จำนวน 5 คน

การบริหารสถานศึกษา

โรงเรียนมีปรัชญาว่า “เปิดโอกาสการศึกษา พัฒนาความพร้อม” และมีแนวคิดว่า “เด็กทุกคนมีศักยภาพ สามารถพัฒนาให้เต็มศักยภาพ”

ด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคคล/การเงิน/ธุรการ ฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนและฝ่ายศูนย์บริการการศึกษาเด็กออทิสติกและสมาธิสั้น ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ของการบริหารตามโครงสร้างการบริหาร 4 ฝ่าย แสดงแผนผังดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ ผลงานและโครงการดีเด่นของสถานศึกษา

(1) ปี 2543 ได้รับรางวัลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษดีเด่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

(2) ปี 2543 นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับรางวัลบุคคลที่สนับสนุนกิจกรรมกระทรวงศึกษาธิการดีเด่น

(3) ปี 2543 นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับรางวัลบุคคลที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษดีเด่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2543

(4) ปี 2544 นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับรางวัลอาสาสมัครดีเด่น คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ

(5) ปี 2545 นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับรางวัลบุคคลดีเด่นในการสนับสนุนคนพิการ คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(6) โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์เป็นที่ศึกษาดูงานโครงการ เรียนร่วมเด็กออทิสติกของหน่วยงานต่าง ๆ

(7) โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์เป็นต้นแบบการจัดการศึกษา พิเศษสำหรับกลุ่มเด็กออทิสติกและการเรียนรู้

(8) โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์เป็นแหล่งฝึกงานนักวิชาชีพ โดยร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในสาขาที่เกี่ยวข้อง

(9) ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (พ.ศ. 2549-2553)

(10) ปี 2549 นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับพระราชทานรางวัล “บุคคลที่มีผลงานดีเด่น สาขาพัฒนาเยาวชน ประจำปี 2549” จากสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในผลงานการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและครอบครัวในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งได้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องในฐานะอาสาสมัครมากกว่า 15 ปี

(11) นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ดำรงตำแหน่งอื่นดังนี้

ก. กรรมการมูลนิธิคุณพุ่ม

ข. ประธานมูลนิธิออทิสติกไทย

ค. นายกสมาคมผู้ปกครองออทิสซึม (ไทย)

- ง. กรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ
- จ. คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) ของสำนักบริหารการการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ฉ. กรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน
- ช. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ซ. ผู้อำนวยการศูนย์อาชีพออทิสติกไทย
- ณ. รองเลขาธิการศูนย์ประสานองค์กรภาคเอกชนแห่งชาติ

1.2.2 การศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ร่วมของสถานศึกษาต้นแบบ

ผลการศึกษาด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ร่วมของสถานศึกษาต้นแบบ ทั้ง 3 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านท่าสำราญ โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร และโรงเรียนอนุบาล จันทยานนท์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ด้านแผนกลยุทธ์และการบริหารโดยรวม ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1) ด้านแผนกลยุทธ์และการบริหารโดยรวม

กลยุทธ์เป็นแบบของการตัดสินใจและปฏิบัติการบางอย่างที่ผู้บริหารใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (strategy is an action that managers take to attain an organization's goals) (Hill, 1998) จากการศึกษาการวางแผนกลยุทธ์และการบริหาร โดยภาพรวมของสถานศึกษาคุณภาพที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและจากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโดยใช้กระบวนการรวมพลังความคิดแบบมีส่วนร่วมจากการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษาในลักษณะการร่วมประสบการณ์ ทักษะ และมีทีมงานวิเคราะห์แผนนโยบายการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่ชัดเจน เป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่า นโยบาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก และช่วยให้การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แล้วเสนอต่อผู้ปกครอง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง ดังนี้

กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าสำราญ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ดังนี้

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านท่าสำราญ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มุ่งคุณภาพจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับผู้เรียนทุกคนและจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้เรียนทุกคนที่มีความ

บกพร่องอย่างทั่วถึง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพต่อไป

พันธกิจ

- (1) จัดการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย
- (2) นักเรียนได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้เต็ม

ตามศักยภาพ

- (3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมกิจกรรม ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ใช้แนวการจัดกิจกรรมเหมือนกับเด็กทั่วไปทุกอย่าง แต่จะเน้นเกี่ยวกับการฟัง การอ่าน การสะกดคำ และคณิตศาสตร์ และการมีสมาธิหรือความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวทางในการจัดกิจกรรม 2 รูปแบบ คือ

- (1) การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่เด็กเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อให้ครูรู้จักเด็กมากขึ้น และให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะในการตัดสินใจ การปรับตัว การวางแผนชีวิต รวมทั้งการสร้างคุณธรรมจริยธรรม

- (2) การจัดบริการ เพื่อให้เด็กได้สำรวจและรู้จักตนเองในทุกด้านให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่จำเป็นด้านการศึกษา อาชีพและการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ให้สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยเหลือ แก้อไข และฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการศึกษาและชีวิตต่อไป

เป้าหมาย

เป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

- (1) เห็นคุณค่ามีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

- (2) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

- (3) มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีคิด วิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

- (4) มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต

(5) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและ
บุคลิกภาพที่ดี

(6) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็น
ผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

(7) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย
เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

(8) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม
ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนสิ่งแวดล้อม

(9) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม
ให้สังคม

กลยุทธ์หลัก

(1) สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการ
โรงเรียนที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
ของสังคม

(2) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ
ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตาม
ศักยภาพ

(3) สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ
มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยการ
ส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การอบรม/ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน
การประชุม เชิงวิชาการ

(4) เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(5) ระดมสรรพกำลังสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง อันเกิด
จากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร ในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ
ร่วมพัฒนา

กรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร ได้กำหนดวิสัยทัศน์
พันธกิจ และเป้าหมาย ดังนี้

วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาให้นักเรียนทุกคนได้เรียนและจัดการศึกษาพิเศษ
ให้ผู้เรียนทุกคนที่มีความต้องการพิเศษได้ทั่วถึง พัฒนาผู้เรียน มุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและ
เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิต

อย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และ ประเทศชาติ มุ่งเน้นที่ “ผู้สอนดี ผู้เรียนเด่น เน้นวิถีธรรม เศรษฐกิจพอเพียง และมุ่งพัฒนาทุกระบบสู่โรงเรียนคุณภาพ” ภายใต้นโยบายตามอุดมคติแนวคิดของโรงเรียนสืบประการ คือ “ผู้บริหารมุ่งมั่นพัฒนา บรรยากาศร่มรื่น อาคารพื้นที่เต็มรูป อุปกรณ์การสอนครบครัน ครูร่วมแรงแข่งขัน หลักสูตรยึดมั่นความต้องการท้องถิ่น ทรัพยากรได้ใช้จ่ายเหมาะสม ระดมชุมชนร่วมจัด วัดผลนักเรียนคิดเป็นทำได้ และมุ่งสร้างมาตรฐานให้ทุกคนยอมรับ”

พันธกิจ

จัดอันดับความสำคัญของจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้ 6 ประการ คือ

- (1) พัฒนาให้นักเรียนมีกระบวนการคิดเป็น คิดอย่างมีระเบียบ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- (2) พัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและภาษาที่สอง
- (3) เน้นให้นักเรียนมีระเบียบ คุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
- (4) การนำเทคนิคการสอนและเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน
- (5) การวัดผลและประเมินผลด้านการปฏิบัติตามสภาพจริง เน้นแฟ้มผลงานและการเสนอโครงการ
- (6) เน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้อย่างต่ำปริญญาตรีและมีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

เป้าหมาย

- (1) รับเด็กพิการที่ผ่านการเตรียมความพร้อมจากศูนย์การศึกษาพิเศษหรือผ่านการฟื้นฟูจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะทาง เข้าเรียนร่วมปีละไม่เกิน 2 คน / ห้อง
- (2) เด็กทั่วไปยอมรับและช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข
- (3) เด็กพิการเรียนร่วมได้รับการพัฒนาศักยภาพและผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้
- (4) พัฒนาศูนย์ สร้างความพร้อมทีมงานให้เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาพิเศษ และชุมชนมีส่วนร่วมและพึงพอใจต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการเรียนร่วม
- (5) ปรับพัฒนาการ พฤติกรรม อารมณ์ สังคม ตลอดจนแก้ไข ปัญหาความบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก

(6) พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย

(7) พัฒนาคุณภาพการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม

(8) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กทุกคน บรรยาการร่มรื่นสวยงามและปลอดภัย

กรณีศึกษาที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ ได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ดังนี้

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ให้มีความพร้อมทุกด้าน รวมทั้งจัดให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

พันธกิจ

เด็กทุกคนมีศักยภาพ สามารถพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ

เป้าหมาย

(1) เด็กทุกคนในโรงเรียนได้รับการประเมินพัฒนาการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

(2) เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้รับการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

(3) เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้รับการฝึกและส่งเสริมพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างต่อเนื่อง

(4) ผู้ปกครองได้รับความรู้ ข่าวสาร และแนวทางในการพัฒนาเด็กอย่างสม่ำเสมอ

(5) บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ได้รับการพัฒนาเทคนิค และความรู้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2) ด้านนักเรียน

นักเรียนเป็นผู้เข้าสู่ระบบการศึกษา (input) และเป็นผู้สำเร็จการศึกษา (output) ถือเป็นปัจจัยสำคัญของโรงเรียน นักเรียน หมายถึง เด็กพิการและเด็กทั่วไป ในโรงเรียน โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ให้พร้อมที่เรียนรู้และอยู่ร่วมกันตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) และแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กำหนดให้เด็กพิการก่อนจะเข้าเรียนร่วมจำเป็นต้องผ่านการคัดกรอง แยกประเภทความพิการและจัดให้เด็กได้รับบริการการเตรียม

ความพร้อมเรียนทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในชั้นเรียนร่วม การคัดกรองจะต้องดำเนินการก่อนส่งเด็กเข้าเรียน โดยใช้เครื่องมือตามประเภทและลักษณะความพิการ สามารถตรวจวินิจฉัยได้ถูกต้องแม่นยำ ควรกระทำอย่างรอบด้านหลายลักษณะหลายวิธี ควบคู่ไปกับการสังเกตพฤติกรรมตามเกณฑ์ ควรกระทำร่วมกันระหว่างครูการศึกษาพิเศษ นักจิตวิทยา แพทย์ และผู้ปกครอง ตลอดจนนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอื่น ข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดรูปแบบการพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนให้บริการทางการศึกษา การจัดตั้งงบประมาณ การวางแผนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการเรียนของเด็ก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สำหรับการเตรียมความพร้อมนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน สถานศึกษาต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วม ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และวิชาการ ให้เกิดความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กทั่วไปในระดับชั้นเรียนร่วม และเด็กทั่วไปจำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของเพื่อนก่อนที่เพื่อนจะเข้าเรียนร่วม เพื่อให้มีความเข้าใจต่อเด็กพิการที่ถูกต้อง และยอมรับความแตกต่าง ข้อควรปฏิบัติที่ดี ครูประจำชั้นอาจต้องใช้เวลานานเปิดเรียนวันแรก บอกให้เด็กทั้งชั้นได้รับรู้และจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองช่วยให้เด็กทั้งชั้นเข้าใจข้อจำกัดของเพื่อนพิการ และจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการเรียนร่วม โดยมีขอบเขตและแนวปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับเด็กพิการและเด็กทั่วไป สถานศึกษามีการคัดกรองโดยใช้เครื่องมือคัดกรองเด็กก่อนเข้าเรียนร่วมและคัดกรองเด็กกลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน สำหรับเด็กที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู พบลักษณะอาการหรือพฤติกรรมหรือยังสงสัยอยู่จะนำไป คัดกรองโดยแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง มีการแจ้งผลการคัดกรองให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบ ยอมรับและคลายความกังวล และสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนจัดการเรียนร่วม โดยมีผู้รับผิดชอบจากทุกฝ่าย

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...การคัดกรองและการเตรียมความพร้อมเด็ก สถานศึกษามีคณะกรรมการงานการศึกษาพิเศษซึ่งมาจากบุคลากรภายในสถานศึกษาโดยมีครูประจำชั้นหรือประจำวิชา บุคลากรภายนอกสถานศึกษานักวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีตัวแทนผู้ปกครองร่วมเป็นกรรมการด้วย มีระบบการคัดกรองและเน้นให้มีการคัดกรองครอบคลุมเด็กพิการทุกประเภท จัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กพิการทั้งในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และการช่วยเหลือตนเอง เด็กพิการที่พบตั้งแต่แรกเกิดจัดให้ได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ถ้าหากพิการภายหลังจะคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้น สำหรับการเตรียมความพร้อมของเด็กทั่วไปสถานศึกษาใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองให้เด็กทดลองเป็นคนพิการ พาไปเยี่ยมสถานที่ดูแลคนพิการ จัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ฝึกสอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนเด็กพิการ...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน

บ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...เทคนิควิธีการที่จะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองยอมรับก็คือ มีระบบ มีการนำเครื่องมือในการคัดกรอง ซึ่งเป็นที่ยอมรับมาใช้ มีการคัดกรองหลายขั้นตอนจนมั่นใจแล้ว จึงบอกให้ผู้ปกครองทราบเอาผลการคัดกรองให้ดู...สำหรับเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโรงเรียนจะทำแบบบันทึกพฤติกรรมแต่ละวันไว้ว่า เด็กมาโรงเรียนแล้วมีพฤติกรรมอย่างไรออกมาบ้าง เช่น ชกต่อย เพื่อนกี่ครั้ง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง แล้วเอาผลบันทึกนี้ให้ผู้ปกครองดู ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุว่าเกิดจากอะไรแล้วจะแก้ไขอย่างไร เช่น ถ้าเด็กขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ผู้ปกครองเราก็จะไม่ดูตำ เราก็จะให้ความรัก แสดงการโอบกอดเขาแล้วเขาก็จะค่อย ๆ ลดพฤติกรรมความก้าวร้าว ถ้าอยู่ ๆ ไปบอกผู้ปกครองเขาจะไม่ยอมรับ ที่สำคัญนั้นคุณครูต้องตระหนักและให้ความสำคัญ โดยมีข้อมูลของเด็กด้วย รวมถึงข้อมูลเชิงลึกก็ต้องทราบและต้องดูอย่างใกล้ชิด” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...เรื่องการคัดกรองต้องถูกต้องชัดเจน มีจำนวนที่แท้จริง เด็กทุกคนต้องได้รับการเตรียมความพร้อมทุกด้าน” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...การสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองทราบตรงกันถือเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ปกครองต้องเข้าใจว่าเด็กมีลักษณะหรือพฤติกรรมอย่างไร การจัดการเรียนรู้นี้คืออะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร ถ้าอย่างนั้นผู้ปกครองอาจจะไม่เข้าใจและไม่ยอมรับ...มีการคัดกรองเด็กพิการในด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้องโดยครูการศึกษาพิเศษและส่งต่อไปแพทย์รับรองทุกคน มีการแจ้งผลการคัดกรองต่อผู้ปกครอง จัดให้มีการดูแลเด็กอย่างรอบด้านทั้งทางวิชาการและการฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552)

เด็กพิการ

เด็กพิการหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สถานศึกษาต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วม หากพิการตั้งแต่แรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หากพิการภายหลังต้องคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้นภายหลัง การเตรียมความพร้อมด้านร่างกายเป็นการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก เน้นการฝึกกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้แข็งแรง เช่น การทรงตัว การวิ่ง การเต้น การกระโดด การใช้นิ้วมือหยิบจับสิ่งของ การขีดเส้นและเขียนหนังสือได้ การรับรู้ได้กับรับรู้ได้ดีโดยทางสายตา ทางการได้ยินหรือการสัมผัส ความพร้อมด้านการช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกาย ความพร้อมทางด้านอารมณ์ เด็กจะต้องสามารถควบคุมตนเองได้ มีสมาธิยาวนานพอจะเรียนในห้องปกติได้ ความพร้อมด้านวิชาการ เช่น เด็กควรมีความรู้พื้นฐานในวิชาอื่นที่นอกเหนือไปจากด้านภาษา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ความสามารถในการเรียน เด็กควรมีความสามารถทางภาษาด้านการอ่าน การเขียน การสื่อความหมายได้ ความพร้อมทางด้านสังคม เด็กจะมีทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการเรียนร่วม เช่น การสนทนากับเพื่อน การแบ่งปันของเล่น การรู้จักรอคอยรับบริการ และครูจะต้องให้ความรู้

และคำแนะนำแก่เด็กเหล่านี้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในชั้นเรียนว่าควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ หากเด็กทั่วไปล้อเลียนหรือกล่าวคำหยาบเด็กควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งที่น่าคาดหวังว่าจะได้รับจากเพื่อนและครูสอนเด็กทั่วไปในชั้นเรียนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดหวังหรือความไม่เข้าใจกันที่อาจเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม และต้องเตรียมความพร้อมด้านทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว (orientation and mobilities) เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ (independent living) และช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดและเร็วที่สุด เป็นต้น เด็กที่จะเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม และที่สำคัญนั้นคือเด็กที่มีความพร้อมเท่านั้นที่สามารถเรียนร่วมได้เต็มเวลาได้ หากส่งเด็กเข้าเรียนร่วมแล้วเด็กมีปัญหาไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนเท่าที่ควร ควรจัดบริการซ่อมเสริมหรือให้ความช่วยเหลือด้านอื่นซึ่งจะทำให้การเรียนร่วมบรรลุจุดประสงค์ได้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542ค) จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียนแบ่งเป็นขั้นตอนเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การเตรียมความพร้อมด้านการคิด ศิลปะ (ศิลปะบำบัด) ดนตรี (ดนตรีบำบัด) และภาษา การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ การใช้เหตุผล และการเล่นอย่างมีความหมาย ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม วิชาการ และการช่วยเหลือตนเอง กิจกรรมการส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ เข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ กิจกรรมให้เด็กทั่วไปยอมรับและช่วยเหลือเด็กเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ อันเป็นงานที่ละเอียดอ่อน ที่อาศัยผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นวิชาชีพเฉพาะในการปฏิบัติงาน และกิจกรรมการเตรียมความพร้อมฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและความสามารถของเด็กทางการศึกษาและการเรียนรู้เท่าเด็กทั่วไป เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ดังที่ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองในโรงเรียนต้นแบบให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร กล่าวว่า “...โรงเรียนมีการคัดกรองเด็กในด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้อง โดยครูการศึกษาพิเศษและส่งต่อไปแพทย์รับรองทุกประเภท และมีการแจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบ มีการเตรียมความพร้อมและดูแลเด็กที่มีความบกพร่องอย่างรอบด้านทั้งทางวิชาการ การประเมินพื้นฐานและความพร้อมของเด็ก และการฝึกการใช้ชีวิตประจำวัน เด็กพิเศษที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ผู้ปกครองมีฐานะค่อนข้างดี ผู้ปกครองได้ส่งพี่เลี้ยง มาช่วยดูแลเด็กด้วยเป็นส่วนใหญ่...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552)

ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...จากการที่เราได้ให้คณะครูได้คัดแยกคัดกรองเด็กแล้ว พบว่า บางครั้งปัญหาที่แทบจะไม่น่าเชื่อว่าเรื่องนั้น ๆ เป็นปัญหามาจากผู้ปกครองคือในกรณีที่เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว มาโรงเรียนแล้วชกต่อย ตีเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เป็นผลมาจากผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นให้เขาเห็น ที่เขาเห็นเวลาไป

เล่นการพนันเสียเงินแล้วกลับมาทะเลาะกันที่บ้าน เวลาเด็กมาโรงเรียนก็นำพฤติกรรมนั้นมาใช้ที่โรงเรียน โรงเรียนจะบันทึกพฤติกรรมของเด็กไว้ว่า มาโรงเรียนแล้วแสดงพฤติกรรมอย่างไร ก็ครั้ง เอาผลการบันทึกนี้ให้ผู้ปกครองดู ทางโรงเรียนก็ได้บอกพ่อแม่ว่าที่ลูกมีพฤติกรรมอย่างไร เพราะอะไร ถ้าเราจะแก้ไขพฤติกรรมของลูก พ่อแม่ต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีให้เด็กเห็น เป็นการแก้ไขปัญหาผู้ปกครองได้ไปในตัว...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ปัญหาของลูกคือเรียนช้า สอนยาก บวกกับ คุณหารไม่ได้...พฤติกรรมเป็นคนร่าเริงแจ่มใจ เข้ากับเพื่อนได้ จากการบ้านแล้วทำไม่ได้เลย ป.2 แล้ว ค.ควาย ก็ยังไม่รู้จัก ตอนนั้นเครียดมาก ปรึกษากับกับพ่อว่า เราจะทำอย่างไรกันดี ลูกไม่ได้หนังสือเลย ก็มีเพื่อนบ้านแนะนำว่าให้ส่งลูกไปเรียนที่โรงเรียนในเมือง แต่เราก็คิดว่าให้ลูกเรียนที่นี่ (โรงเรียนบ้านท่าสำราญ) ดีกว่า ถ้าเราเข้าใจช่วยดูแลเตรียมความพร้อมให้เขา...ได้อยู่ใกล้ชิดกันเพื่ออะไรจะดีขึ้น เลยมาปรึกษากับแม่ครูให้ท่านช่วยดูน้อง แม่ครูบอกว่าน้องไม่ได้เป็นอะไร ตั้งใจเรียนดี ถ้าดูไม่ว่า ค่อย ๆ สอน อย่าใจร้อน และบอกว่าน้องเป็นเด็กพิเศษ รู้สึกกังวล แต่แม่ครูก็อธิบายว่าพิเศษไม่ได้หมายความว่าไม่ปกติหรือปัญญาอ่อน เพียงแต่เป็นเด็กที่เราต้องดูแลเป็นพิเศษ นอกจากครูจะสอนที่โรงเรียนแล้วพ่อแม่ต้องคอยทบทวน คอยสอนให้ที่บ้านด้วย...เราไม่อายคนอื่น...ลูกเราจะเป็นอย่างไรก็เป็นลูกของเรา มีลูกคนอื่นหลายคนก็เป็นเด็กพิเศษเหมือนกัน ทุกคนเขาก็เข้าใจกันว่าเด็กพิเศษไม่ใช่ปัญญาอ่อน...น้องก็ไม่รู้สึกอายที่ตนเป็นเด็กพิเศษ เรียนไม่เหมือนคนอื่น เขาชอบเพราะเขาบอกว่าได้เรียนที่ไม่เหมือนเพื่อน ไม่ยากเหมือนเพื่อน ทำได้ ครูให้งานก็ทำได้ ได้คะแนนเท่าเพื่อนด้วย...” และผู้ปกครองอีกคนหนึ่งกล่าวว่า “...ลูกเปลี่ยนแปลงมาก เรียนได้ดีขึ้น ครูเขาก็ชม ไม่เกรงติดต่อยุเพื่อนแล้ว ไม่ก่อกวนคนอื่นเหมือนแต่ก่อนและชอบมาโรงเรียน ตอนแรก ๆ พอทราบว่าลูกเป็นเด็กพิเศษที่บกพร่องทางการเรียนรู้และมีปัญหาด้านพฤติกรรมก็อายว่าลูกเราไม่เหมือนคนอื่น กลัวคนอื่นเขารังเกียจ แต่พอครูอธิบายตอนนี้ก็รับได้จะเรียกว่าอะไรก็ได้ ถ้าลูกของเราดีขึ้นไม่เกรงเรียนหนังสือได้ก็ดีแล้ว...” (ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “... แนวคิดที่เราใช้ คือ เด็กทุกคน มีศักยภาพ สามารถพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ซึ่งแนวคิดเกิดจากสภาพปัจจุบันการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีการปฏิบัติในประเทศไทยมานานพอสมควร แต่ส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะการฟื้นฟูทางการแพทย์และการเตรียมความพร้อมพื้นฐานในรูปแบบที่เรียกว่ารูปแบบทางการแพทย์ (medical model) วิธีการทำงานจะเป็นไปในทางปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนใหญ่ (expert model) ประเทศไทยเอาแต่รูปแบบของต่างประเทศมา แต่เนื้อหาไม่ได้เอามาปฏิบัติจริงสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีบทบาทในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งลักษณะผู้ส่งเสริมการเรียนรู้และฟื้นฟูสมรรถภาพและลักษณะผู้จัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วม ในเชิงการบริหาร การจัดการศึกษา การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (partnership model) เราจึงใช้แนวทางการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ซึ่งมีพ่อแม่ช่วย

ดูแลการเตรียมความพร้อมเด็กในทุกด้าน เป็นหลักการสำคัญ เราเชื่อว่าไม่มีใครจะรักและห่วงใยลูกไปกว่าพ่อแม่หรือดีเท่าพ่อแม่...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

เด็กทั่วไป

การเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไป สถานศึกษาควรเตรียมเด็กทั่วไป โดยการให้ข้อมูลกับเด็กเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการได้อย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ตลอดจนมีมาตรการในการให้รางวัลและการลงโทษเด็กที่ปฏิบัติไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย ให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน การยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านรูปร่างหน้าตา ความคิด การแต่งกาย ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรมต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแจกแผ่นปลิว แผ่นพับ ประชุมชี้แจง สัมมนา อภิปราย แสดงนิทรรศการ แสดงละครหรือบทบาทสมมุติ เป็นต้น เด็กทั่วไปจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาดีพอสมควรจึงจะทำให้การเรียนรู้ร่วมได้ผลดี (ผดุง อารยะวิญญู, 2542ค) และจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาเห็นว่าการเตรียมความพร้อมของเด็กทั่วไปมีความสำคัญและจำเป็นมาก โดยใช้วิธีการหลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ข้อมูลเด็กทั่วไป ทราบและเข้าใจเรื่องราวและความเป็นอยู่ของเด็กพิการ เกิดการยอมรับสามารถช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเพื่อนที่พิการได้ อภิปรายถึงความรู้สึกถึงเด็กพิการประเภทต่าง ๆ สอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือที่ถูกวิธี จัดให้ความรู้โดยการพาเด็กไปเยี่ยมสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จัดกิจกรรมโดยให้เด็กทั่วไปมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองให้เด็กทดลองเป็นคนพิการประเภทต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคลากรทุกฝ่ายและชุมชนทราบ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการทำงานเป็นคณะและชุมชนมีส่วนร่วม ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงโครงการให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน กรรมการสถานศึกษา และเด็กนักเรียนทราบก่อนเปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษา ตลอดจนได้สอบถามความรู้สึกของเด็กทั่วไปว่าเขามีความรู้สึกอย่างไร เด็กปกติบางคนมีความรู้สึกว่ามี ความอิจฉา อยากจะเป็นเด็กพิเศษ เพราะได้ทำงานที่ง่ายหรือน้อยกว่า หลังจากที่โรงเรียนทำความเข้าใจแล้ว เขาก็เข้าใจและช่วยเหลือครูในการดูแลเพื่อน ๆ พิจารณาด้วย...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนจัดปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนต้นเพื่อชี้แจงโครงการให้พ่อแม่ผู้ปกครอง พ่อแม่คนที่สอง (พ่อครูแม่ครู) และนักเรียนทั่วไปทุกคนได้ทราบถึงความสำคัญจำเป็นเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ แนวทาง กระบวนการ ขั้นตอน ข้อควรปฏิบัติ และวิธีการดำเนินงานในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน เป็นการประกันโอกาสทางการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจยอมรับและมีส่วนร่วม...รวมทั้งจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเป็นคนพิการเพื่อให้เข้าใจสภาพ

ที่เป็นความพิการหรือความบกพร่อง ข้อจำกัดความไม่สะดวกและยากลำบากบางประการของคนพิการประเภทต่าง ๆ ...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...เริ่มแรกเด็กจะไม่ยอมรับเด็กของเราที่ไปเรียนร่วม แต่พอได้ชี้แจงทำความเข้าใจแล้ว เด็กทุกคนก็ให้การยอมรับและต้อนรับเป็นอย่างดี...ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคอยดูแลเอาใจใส่ สร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับให้เกิดขึ้น...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

2) ด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม หมายถึง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กต้องดำเนินการให้พร้อมและแล้วเสร็จ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กของโรงเรียนใน 2 ด้าน ด้านแรกคือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพทั่วไปในบริเวณ อาคาร สถานที่ ห้องเรียน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนต้องตรวจดูให้มีสภาพเอื้ออำนวยต่อเด็กที่จะเรียนร่วมในโรงเรียนหรือไม่ เช่น หากจะรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จะต้องตรวจดูว่ามีทางลาดสำหรับรถเข็นหรือไม่ ห้องน้ำจะต้องมีราวจับที่เหมาะสมกับเด็ก หากจะรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาเข้าเรียนร่วม ควรปรับทางเดินให้เรียบเพื่อเด็กจะได้เคลื่อนไหวสะดวก การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมปลอดภัยจัดสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อเด็กทุกชนิดด้วย การจัดสภาพห้องเรียนหากจะรับเด็กเข้าเรียนร่วมแบบเต็มเวลาไม่จำเป็นต้องมีห้องพิเศษเพราะเด็กเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในห้องปกติ แต่มีข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับจำนวนเด็กที่เข้าเรียนร่วมในแต่ละห้อง ไม่ควรจัดเด็กเข้าเรียนร่วมในห้องเดียวกันมากนัก หากจะให้ได้ผลดีควรมีห้องละ 1-2 คน แต่ถ้ามีเด็กจำนวนมากขึ้น ควรจัดเป็นชั้นพิเศษโดยทั่วไปจัดให้มีเด็กห้องละ 4-5 คน มีครูการศึกษาพิเศษประจำ 1 คน ถ้าจำเป็นต้องใช้ห้องเรียนเพิ่ม ควรจัดหาสถานที่เงียบ ไม่มีเสียงรบกวน ไม่มีสิ่งรบกวนทางสายตา การจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสม เช่น การจัดชั้นเรียน โต๊ะเรียน อากาศถ่ายเทได้สะดวกและแสงสว่างเพียงพอ สำหรับเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ หากมีเด็กที่มีความบกพร่องไม่มากนัก ไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์เพิ่มเติม เพราะจะใช้ทุกอย่างเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป หากมีเด็กที่มีความบกพร่องมาก เช่น ในห้องพิเศษอาจจำเป็นต้องได้รับบริการเพิ่มเติมและใช้อุปกรณ์เฉพาะอย่าง เช่น ห้องฝึกพูดที่ใช้ระบบ loop สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เครื่องมือกายภาพบำบัด โดยมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ เป็นต้น และด้านที่สองคือสภาพแวดล้อมทางบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จะต้องมีความเข้าใจหลักการ แนวทาง ขั้นตอน กระบวนการ ข้อควรปฏิบัติร่วมกันอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วม ตระหนัก รับผิดชอบ และยอมรับ และจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง สรุปได้ดังนี้

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพควรจัดให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (least restrictive environment) โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อม โดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่อง

ของเด็กที่เข้าเรียนร่วมแต่ละประเภทในโรงเรียน คำนึงถึงความสามารถของเด็ก จุดอ่อนของเด็ก จากข้อมูลการคัดกรองหรือการทดสอบทักษะพื้นฐานหรือข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามร่มรื่น และจัดให้เด็กพิการใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกปลอดภัยและเข้าถึงได้ (barrier - free and accessible) ทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในอาคาร การจัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมห้องเรียน เช่น การจัดโต๊ะเรียน การจัดห้องเรียนให้สวยงาม ห้องเรียนมีการถ่ายเทของอากาศและแสงสว่างเพียงพอ มีเครื่องมือ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ครบครัน รวมทั้งการจัดครูเข้าสอน และห้องเรียนสำหรับจัดการเรียนร่วมควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองจากสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่าสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด การใช้สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างสะดวกปลอดภัยและเข้าถึงได้ ตามความต้องการจำเป็นของเด็กที่เข้าเรียนร่วมในโรงเรียน โดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย ประโยชน์ สะอาด ร่มรื่น เป็นสำคัญ สถานศึกษามีการใช้อาคารสถานที่โดยรวมอยู่ในสภาพตามปกติไม่มีการปรับปรุงมากนัก เนื่องจากเด็กเรียนร่วมเป็นเด็กประเภทที่ไม่มีอุปสรรคในการใช้อาคารสถานที่มากนัก ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...ทางโรงเรียนได้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กพิเศษนี้มาก มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิเศษ เช่น ราวจับในห้องน้ำ ทางลาดเอียง...การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนนั้น เด็กพิเศษจะมีส่วนร่วมในการดูแลคือจะมีคณะกรรมการดูแลห้องน้ำของพวกเขาเอง ทำให้ห้องน้ำสะอาด มักจะได้รับคำชมเชยจากผู้มาเยี่ยมชมเสมอ...จะเห็นว่าเราคำนึงถึงสัญลักษณ์ของสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้ เราไม่อาจมองข้ามได้เลย เช่น ห้องน้ำเลอะเทอะก็อาจเกิดอันตรายต่อเด็กได้...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวเสริมว่า “...นอกจากนี้แล้วโรงเรียนยังจัดทำพื้นที่และผนังให้เด็กทางสายตาสงบแสงได้ จัดห้องการศึกษาพิเศษอยู่ในความดูแลของครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนพัฒนาสภาพแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความสะดวกปลอดภัย...ถึงอย่างไรเรายังจะต้องขอรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอีกเพื่อปรับสภาพแวดล้อม ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กให้มากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน...” (ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ กล่าวว่า “...โรงเรียนใช้วิธีปรับปรุงสนามเด็กเล่น การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนใหม่ เช่น ห้องศิลปะ ห้องสอนเสริมวิชาการสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม และห้องการศึกษาพิเศษ (ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก) ให้เข้ากับธรรมชาติของผู้เรียน หรือค่อย ๆ ฝึกให้ผู้เรียนให้ทนกับสภาพแวดล้อม ซึ่งมีสิ่งรบกวนมากขึ้น ๆ ทีละน้อย จนเด็กทนได้นอกจากนี้โรงเรียนยังจัดสภาพแวดล้อมโดยการทาสี ทำเส้นแบ่งเขต การจัดทำป้ายสัญลักษณ์ทั้งให้ปฏิบัติและห้ามปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) โดยครู โรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวเสริมอีกว่า “...สิ่งสำคัญ เราต้องเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ควบคู่กับการเตรียมพร้อมด้านอื่น ๆ เช่น

บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ผู้ปกครองมีส่วนตรงนี้ก็ไม่ได้มากเท่าไรเพราะโรงเรียนมีสภาพสะอาดดีอยู่แล้ว แม่ครูก็ให้เด็กช่วยรับผิดชอบในแต่ละวัน บางวันผู้ปกครองก็มีส่วนช่วยเหลือลูก ๆ เพราะโรงเรียนเป็นของเราทุกคน เป็นของชุมชนฝ่ายเราจึงต้องดูแลร่วมกัน...” (ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนมีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ แต่เราก็จัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ สะอาด ร่มรื่น เอื้อประโยชน์สูงสุด เหมาะสมที่สุด ทั้งที่นี้และที่ศูนย์บริการการศึกษาเด็กออทิสติกและสมาธิสั้น เช่น ห้องน้ำ ห้องพิเศษ ห้องกิจกรรมต่าง ๆ...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

สภาพแวดล้อมทางบุคคล

สภาพแวดล้อมทางบุคคลที่เกี่ยวข้อง (significant others)

หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก คือ บุคคลภายในและภายนอกโรงเรียน บุคคลภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนเด็กทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรและนักการภารโรง ตลอดจนคนงาน / แม่ค้า และบุคคลภายนอกโรงเรียน ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และบุคลากรอื่น และรวมถึงคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก ให้มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม เมื่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนประชุมกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนต้องจัดการประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยถือเป็นปริมาณงาน พร้อมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความก้าวหน้าของโรงเรียนเรียนร่วม ดังนั้นโรงเรียนจะต้องสร้างบรรยากาศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การรับรู้ การยอมรับว่าโรงเรียนมีโครงการเรียนร่วม และจะต้องดำเนินการอย่างไร อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการทำงาน สร้างบรรยากาศของการยอมรับช่วยกันดูแลและช่วยเหลือเด็กเรียนร่วม ให้เป็นโรงเรียนแห่งสิทธิและโอกาสของเด็กทุกคน สถานศึกษาควรให้ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กทั่วไปให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบ เช่น ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการเรียน วิธีการเรียนร่วม ปรัชญาของการศึกษาพิเศษและการเรียนร่วม วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่บ้าน ลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แนวทางการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกวิธี เป็นต้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนอาจจัดทำป้ายประกาศ นำเสนอในลักษณะของโปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีทัศน์ หรือจัดป้ายนิเทศ

เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคคล ที่เกี่ยวข้องรับทราบเกี่ยวกับนโยบาย ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครองเด็กพิการอาสาเป็นวิทยากร หรือหากมีกิจกรรมการดำเนินงานด้านคนพิการในชุมชน ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนร่วมจะได้เผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบ ครูทั่วไปและครูการศึกษา พิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจากการศึกษาสถานศึกษา ต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาต้นแบบผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำที่ดี ทำงานเชิงรุก มีคุณสมบัติโดดเด่นคือเป็น นักจัดการที่ดี เป็นผู้ประสานที่เยี่ยมและมองภาพงาน ตลอดแนว ส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้มี ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นมีใจรักเด็ก สร้างบรรยากาศในการทำงานแบบเป็นทีม มีการกำกับติดตามประเมินผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายดังที่ได้ กล่าวแล้วข้างต้น ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ผู้บริหารถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญ ในการที่เราจะแก้ไขปัญหาลูกที่มีความบกพร่องว่า เราใช้เทคนิควิธีการอย่างไร ผู้บริหารต้องเอา ใจใส่ สอบถาม ติดตาม กำกับดูแลในเรื่องของลูกอย่างใกล้ชิด ครูทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจ เอื้อเพื่อแผ้วแผ่ความรักความเอื้ออาทร พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจ ยอมรับ หรือไม่ปฏิเสธสภาพของ เด็ก มองโลกในแง่ดี หันหน้าเข้ามาช่วยเหลือดูแลร่วมกัน...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งครูการศึกษาพิเศษโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้ความรักความอบอุ่นดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด...ให้กำลังใจลูก ตระหนักในหน้าที่ ของตนทำใจยอมรับสภาพบุตรหลานของตนเองเป็นผลดีต่อเด็กมาก เป็นการสร้างชุมชนที่อบอุ่น พัฒนาสังคมของการอยู่ร่วมกันที่ดี...” (ครูการศึกษาพิเศษโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...ส่วนใหญ่บุคคลที่เกี่ยวข้องมีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิการ พ่อแม่เข้าใจเด็ก ต่างคนมีทุน ไม่เหมือนกัน แรง ทรัพย์ เวลา ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีประโยชน์มหาศาล คนที่มีความต้องการ กับผู้รับผิดชอบจะไม่อยู่คนละด้านของเส้นเชือก เชื่อว่าพ่อแม่สำคัญกับลูก ให้พลังกับเขาได้ดีที่สุด ไม่เชื่อว่าใครจะจัดให้ดีกว่าพ่อแม่ จะเห็นความยิ่งใหญ่ของความเป็นแม่ เพราะความรักลูกเกินตรรกะ กฎกติกาสังคม หลักการนี้ จึงเชื่อว่าคนอื่นจะไม่สามารถดูแลลูกได้ดีกว่าพ่อแม่...” (ผู้บริหาร วิทยาลัยอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนได้ส่งเสริมศักยภาพของครอบครัว (family empowerment) ครอบครัวมีบทบาท สำคัญที่สุดในการดูแลเด็ก จะพูดถึงสิ่งที่ผู้ปกครองเป็นกังวล ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความต้องการ ของเด็กและครอบครัว เสนอแนวทางการดูแลเด็ก ลดอาการซึมเศร้าหรือความเครียดของ ผู้ปกครอง...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 20 มกราคม 2553)

ในด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นนั้น พบว่า สถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้และ ประสบการณ์เพิ่มขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อเด็ก จะได้นำมาพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น วิธีการที่ใช้คือการ ส่งเสริมให้ได้รับการฝึกอบรมเฉพาะด้าน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาต่อหลักสูตร

การศึกษาพิเศษ การเข้าร่วมการนำเสนอผลงาน การศึกษาดูงาน ดังที่ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องทั้งการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ซึ่งการศึกษาดูงานถือว่าเป็นเรื่องสำคัญจำเป็นและมีประโยชน์มาก ซึ่งจะนำครูไปสู่การเป็นครูมืออาชีพได้ เรามีครูการศึกษาพิเศษ 5 คน ซึ่งเกิดจากการเห็นความสำคัญการพัฒนา และการส่งเสริมของโรงเรียนเอง...” (ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนใช้แผนกลยุทธ์การพัฒนาคู พัฒนาทั้งโรงเรียนคือการส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้ารับการฝึกอบรม การไปศึกษาดูงานเมื่อสิ้นปีการศึกษาที่โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนที่เป็นแบบอย่าง การพัฒนาคูสู่ครูมืออาชีพเพื่อไปพัฒนาคุณภาพนักเรียน พัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังพัฒนากรรมการสถานศึกษา นำไปศึกษาดูงานด้วยเช่นเดียวกันกับคณะครู ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนถ่ายคณะกรรมการสถานศึกษา...ในช่วงแรก ๆ ที่เข้าโครงการใหม่ (ปี 2548) มีการต่อต้านจากครู เพราะยังไม่เข้าใจ เขาบอกว่าเด็กกลุ่มนี้มันสมควรปล่อยทิ้งไปเลย เมื่อเด็กไม่ได้ก็เสียเวลา วิธีการคือทำให้เขารู้ ทำให้ครูเห็น ทำให้ดูก่อน ปีที่ 2-3 ค่อย ๆ ขยายผลไปสู่ครูคนอื่น ค่อย ๆ ดึงเข้ามา จนปัจจุบันนี้ครูทุกคนเข้าใจเด็กและรักเด็กมากขึ้น...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และบริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...ปกติแล้วพ่อแม่ผู้ปกครองจะให้ความรักความอบอุ่นดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด แต่อยากให้ผู้ปกครองเข้าโรงเรียนพ่อแม่ จะได้คุยกันว่าจะปรับตัวของเราอย่างไร จะไม่คุยถึงเรื่องว่าเราจะปรับตัวลูกอย่างไร...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการทั้งหมดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมถึงการบริหารและการใช้หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กพิการระดับมากหรือรุนแรง (severe) หรือหลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชาหรือหลักสูตรเพิ่มเติม รวมถึงการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การจัดตารางเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การรายงานความก้าวหน้าและรับนักเรียนเข้าเรียน การตรวจสอบทางการศึกษา การใช้เทคนิคการสอนพิเศษ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จของโรงเรียนเรียนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็กมากน้อยเพียงใด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีรูปแบบที่หลากหลายแต่ที่สำคัญคือต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กเฉพาะบุคคลและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน IEP ซึ่งจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบสรุปแนวทางการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

การบริหารจัดการหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การปรับหลักสูตรทั่วไป การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ และการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม การปรับหลักสูตรทั่วไปเป็นการปรับหลักสูตรที่ใช้กับเด็กทั่วไปมาใช้กับเด็กพิการ การจัดทำหลักสูตรเฉพาะเป็นหลักสูตรที่เป็นแนวทางการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคลโดยพิจารณาจากระดับความพิการจาก IEP ที่เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ และการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็ก เช่น ทักษะการดำรงชีวิต คือ การรับประทานอาหาร การดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร ทักษะการอ่านอักษรเบรลล์ ทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว เป็นต้น (เบญญา ชลธารันนท์, 2546) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ ต้องปรับสภาพแวดล้อม หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อสนองความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน และจัดบริการพิเศษให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้เรียน ภาครัฐ ภาคธุรกิจในชุมชนร่วมกับสถานศึกษา แสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันที่พัฒนาผู้เรียน ที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานที่สำคัญของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการและการติดตามผล การปรับหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของเด็ก ควรเป็นหลักสูตรทางเลือกที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความสนใจที่แตกต่างกันด้วย เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการสอนเพิ่มเติมในสภาพของหลักสูตรปกติ ไม่ใช่สอนด้วยหลักสูตรที่แตกต่างออกไป หลักการคือควรให้การศึกษาแก่เด็กด้วยหลักสูตรเดียวกันกับเด็กทั่วไปทั้งหมด และให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนเพิ่มเติมกับเด็ก การได้มาของความรู้ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการสอนอย่างเป็นทางการและทางทฤษฎีเท่านั้น เนื้อหาของการศึกษามุ่งไปสู่มาตรฐานระดับสูงและความต้องการของเด็กแต่ละคนเพื่อช่วยพวกเขาให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ การสอนควรมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และการปฏิบัติจริงของเด็กเพื่อเป็นการจูงใจพวกเขาได้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษาสถานศึกษาด้านแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาได้ปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้มีลักษณะสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็กที่เรียนร่วมในโรงเรียนเป็นหลักที่มีความสอดคล้องกับแนวทางของ ผดุง อารยะวิญญู (2542ค) เช่น หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีการปรับหลักสูตรในบางหมวดคือมีกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกการเคลื่อนไหวและการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม (orientation and mobility) การฝึกประสาทสัมผัสการรับรู้ และทักษะในการสื่อสาร การอ่านและการเขียนหนังสือด้วยอักษรเบรลล์ หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ปรับหลักสูตรบางส่วนคือ การเน้นทักษะทางสังคมในการติดต่อผูกมิตรกับเด็กทั่วไป การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตการช่วยเหลือตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร การใช้ห้องน้ำ การแต่งกาย

การอาบน้ำ แปรงฟัน และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ปรับหลักสูตรที่เน้นให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ จัดความบกพร่องของเด็กปรับหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุมด้านการพัฒนาการรับรู้และการเคลื่อนไหว ด้านภาษาคือการพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียน ด้านวิชาพื้นฐานคือคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ด้านวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการฝึกอาชีพ และด้านทักษะทางสังคมให้เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ หลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกปรับหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความบกพร่องของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทักษะในการพูดและการใช้ภาษา ทักษะในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ อารมณ์และสังคม และทักษะในการปรับตัว เพื่อให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ปัจจัยภายในที่สำคัญที่ทำให้ประสบผลสำเร็จคือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ปรับจากหลักสูตรปกติ ซึ่งโรงเรียนได้จัดทำเป็นหลักสูตรเฉพาะ...การปรับหลักสูตรให้เป็นกระบวนการในการเรียนรู้เชิงบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเน้นในเรื่องของทักษะในการดำรงชีวิตให้เป็นไปตามศักยภาพของเด็ก เช่น จะแยกย่อยว่าในส่วนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ให้เขาได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพที่เขา มี เด็กที่มีความบกพร่องก็จะมีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการที่แตกต่างออกไป ดังนั้นโรงเรียนก็จัดให้เขามีโอกาสได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพที่เขา มีอยู่...เราต้องมองทั้งเด็กพิเศษเรียนร่วมและเด็กทั่วไป เราจะปรับเนื้อหาหลักสูตรถึงความจำเป็นสำหรับเด็กพิเศษจะต้องเรียนอะไรบ้าง และใช้กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งครูการศึกษาพิเศษโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เรามุ่งเน้นการฝึกการเคลื่อนไหว การเสริมสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม การฝึกประสาทสัมผัสการรับรู้ การฝึกทักษะในการสื่อสาร การอ่าน การเขียนอักษรเบรลล์ และทักษะศิลปะดนตรี โดยเฉพาะทักษะทางด้านดนตรีนี้พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความสนใจมาก...” (ครูการศึกษาพิเศษโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...นอกจากการพัฒนาการเรียนเขียนอ่านแล้ว อยากให้ทางโรงเรียนช่วยฝึกทักษะด้านอื่นด้วยที่สามารถนำไปประกอบอาชีพหารายได้ในอนาคต เช่น การเล่นดนตรี การแสดงออก ด้านศิลปะการวาดภาพ ผู้ปกครองไม่ได้คาดหวังอะไรจากลูกของเราไว้สูง...” (ผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...ผู้ปกครองของเด็กเคยกล่าวไว้ว่าลูกของเขามาโรงเรียนแล้ว ควรจะอ่านออกเขียนได้บ้าง ถึงจะไม่ได้เท่าคนอื่นเขาก็ขอให้ได้พอเลี้ยงดูช่วยเหลือตนเองได้และอยากให้ปรับการเรียนการสอนให้เด็กมีทักษะพื้นฐาน

การช่วยเหลือตนเอง การเข้าสังคม และการอาชีพด้วย...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางสถานศึกษาจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือและคำยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ บรรจุเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งเด็กจะต้องเรียน การประเมินผู้เรียนโดยใช้แบบอิงเกณฑ์ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำ IEP มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเปรียบเทียบกับตนเองไม่ใช่คนอื่น แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จึงเป็นเครื่องมือในการจัดการกับการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด และ IEP ไม่ใช่แผนการสอน ไม่ใช่โครงการสอน ไม่ใช่สัญญาระหว่างเด็กกับสถานศึกษา ไม่ใช่รายงานการประเมินผลเด็ก ไม่ใช่คงอยู่ตลอดไป และไม่ใช่แผนที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่างไม่มีที่ตำหนิ ซึ่งเหตุผลของการจัดทำ IEP เพื่อประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษา เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กแต่ละคน เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทางการศึกษาตามที่ระบุไว้จริง และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ ซึ่งจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาได้ใช้ IEP เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนร่วม โดยจะใช้แบบฟอร์มที่มีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา ประกอบด้วยระดับความสามารถในปัจจุบัน เป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) การประเมินผล และผู้รับผิดชอบคณะกรรมการจัดทำ และความคิดเห็นของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง สำหรับการจัดทำ IEP สถานศึกษาจะจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน ครูประจำชั้นหรือประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษ นักจิตวิทยา (ถ้ามี) และผู้ปกครองเด็ก และมีการทบทวนและปรับปรุง IEP ภาคเรียนละ 1 ครั้ง (เมื่อสิ้นภาคเรียน) ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยมุ่งให้ความช่วยเหลือในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญ โดยครูการศึกษาพิเศษและครูประจำชั้นหรือประจำวิชา เชิญผู้ปกครองร่วมจัดทำและให้ความเห็นชอบ ครูแจ้งข้อมูลความสามารถพื้นฐานของเด็ก ผู้ปกครองเสนอความคิดเห็นความต้องการของเด็กต่อที่ประชุมและร่วมกันกำหนดวันนัดประเมินผลการเรียนของเด็กประจำภาคเรียน...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ขณะที่ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ทางโรงเรียนเชิญมาประชุมเรื่องจัดทำ IEP แต่ไม่รู้เรียกว่าอย่างไร แต่คุยกันเรื่องของน้องคนเดียว ไม่ได้เกี่ยวกับเด็กคนอื่น...รู้สึกดีใจที่ทางโรงเรียนให้ความสำคัญกับน้อง อยากให้โรงเรียนทุกแห่งเป็นอย่างโรงเรียนนี้ (โรงเรียนบ้านท่าสำราญ) คือถ้าเด็กคนไหนไม่ได้หนังสือก็ดูแลไม่ใช่ปล่อยปละละเลย สนใจแต่

เด็กที่เก่ง ๆ ที่สอนง่าย เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองให้ลูกมาโรงเรียนก็คาดหวังจะให้เขาได้หนังสือก็ไม่อยากให้มาแล้วก็ได้อะไรเลย มาโรงเรียนแต่ก็อ่านไม่ออก บวกเลขง่าย ๆ ก็ไม่ได้...” (ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และครูการศึกษาพิเศษโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...ปกติโรงเรียนจะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองที่อยู่แล้ว ในวันประชุมจัดทำ IEP ผู้ปกครองก็จะให้ความสนใจเป็นอย่างดีเช่นกัน...ผู้ปกครองต้องการทราบว่าลูกของเขาจะได้เรียนอะไร โรงเรียนจะให้ผู้ปกครองช่วยเหลืออะไรบ้าง...” (ผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนของเราจัดทำ IEP ให้เด็กทุกคน โดยผู้ปกครองจะเข้ามาร่วมจัดทำ เน้นเรื่องการพัฒนาทักษะความพร้อม และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตารางกิจกรรมประจำวันว่าควรเน้นอะไร จะทำให้เด็กเรียนอะไรในช่วงใด ฝึกทักษะด้วยกิจกรรมอะไรบ้างและผู้ปกครองก็จะได้นำไปฝึกเด็กที่บ้านด้วย เป็นการช่วยกันทั้งสองทาง...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน เน้นจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ใน IEP โดยยึดตามสภาพความบกพร่องและระดับความสามารถพื้นฐานของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ สถานศึกษาจัดกิจกรรมใน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมเดี่ยว ครอบคลุมเนื้อหาเพื่อพัฒนาทักษะหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ทักษะการใช้กล้ามเนื้อ (กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก) ทักษะการคิดและวิชาการ ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการงานอาชีพ และทักษะอื่น ๆ ซึ่งจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ไข ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของเด็กด้วยวิธีและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา เน้นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูและผู้ปกครองจัดขึ้น เช่น การทำตามคำสั่งง่าย ๆ ชี้ไปที่สิ่งของเมื่อเอ่ยชื่อที่ละอย่าง ชื่อวัยวะและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เลือกของที่มียุขขนาดใหญ่กว่าเล็กกว่าทำตามคำสั่งที่ละอย่าง รู้จักยาวกว่าและสั้นกว่า ออกเสียงเลียนคำพูดได้อย่างใกล้เคียงพูดเกี่ยวกับการกระทำได้ การร้องเพลง การพูดตามเป็นประโยค ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เน้นการฝึกกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การวิ่ง การเดิน การกระโดด ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เน้นการฝึกกล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรง เช่น การใช้นิ้วมือหยิบสิ่งของ การขีดเส้นในแนวตั้งแนวนอน การหมุนเปิดปิดฝาขวด การจับดินสอด้วยท่าทางที่ถูกต้อง ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง เน้นความสามารถในการพัฒนาสมรรถภาพจากทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานในการทำกิจวัตรประจำวันที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง เช่น เล่นใกล้กับเด็กคนอื่นต่างคนต่างเล่น บอกอายุของตัวเองได้ เล่นรวมกลุ่ม การทำความสะอาดร่างกาย การแต่งกาย การรับประทานอาหาร ทักษะการคิดและวิชาการ เน้นพัฒนาทักษะทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนคำง่าย ๆ การคิดคำนวณคณิตศาสตร์พื้นฐาน เช่น

การจัดกลุ่ม การแยกสี การเปรียบเทียบ การรู้เข้าใจคำศัพท์ การจับคู่ การขีดเขียน การรู้พยัญชนะ การเรียงลำดับขนาด การรู้จักตัวเลข การรู้นับจำนวน การคิดคำนวณ และทักษะอื่น ๆ เช่น การอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ การทำกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาดและบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...ศูนย์บริการการศึกษาเด็กออทิสติกและสมาธิสั้นโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ จัดโปรแกรมพิเศษการฝึกกิจกรรมพัฒนาทักษะสำหรับเด็กพิเศษ (อายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป) ทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างเวลา 09.00-15.00 น. กิจกรรมประกอบด้วย ฐานพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว ฐานศิลปะเพื่อการพัฒนา ฐานฝึกพูดและปรับพฤติกรรม ฐานวิชาการและส่งเสริมการเรียนรู้...หัวใจสำคัญคือแผนการฝึกกิจกรรมรายบุคคล (Individual Training Program: ITP) ที่จะฝึกให้กับพ่อแม่เพื่อไปออกแบบการฝึกกิจกรรมให้ลูกที่บ้าน...การจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษาเด็กออทิสติกและสมาธิสั้นเกิดจากปัญหาครอบครัวเด็กที่มีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กส่วนใหญ่ต้องการแหล่งบริการ...” ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวต่อนางอีกว่า “...รูปแบบแรกการทดลองทำในโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นว่าเด็กอายุตั้งแต่ 2-8 ปี หากมีการกระตุ้นพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบโดยการมีส่วนร่วมของพ่อแม่อย่างเต็มที่ร้อยละ 80 มีโอกาสหลุดจากภาวะออทิสติกเกือบเหมือนเด็กทั่วไป สื่อสารได้ พูดคุยได้ โดยต้องมีโปรแกรมการฝึกอย่างเข้มข้น แนวคิดนี้มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่ทำโปรแกรมแบบ Intensive Course เดิมลักษณะการจัดจะจัดเฉพาะในโรงพยาบาลต้องมีบริการหลายด้าน แต่ที่โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์นำมาประยุกต์ใช้กับหลักการของอนุบาลศึกษา เนื่องจากโรงเรียนนี้สอนระดับปฐมวัย และเห็นว่าเรื่องพัฒนาการของเด็กปฐมวัยก็คือ พัฒนาการของเด็กออทิสติกนั่นเอง จึงนำเอากิจกรรมการศึกษาเข้ามาจัดแบบบูรณาการในห้องศูนย์บริการ มีการจัดตารางฝึกในด้านต่าง ๆ...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนได้จัดกิจกรรม / บริการ คือ บริการฝึกพูดโดยนักแก้ไขการพูด บริการปรับพฤติกรรมโดยครูการศึกษาพิเศษ บริการกิจกรรมบำบัดโดยนักกิจกรรมบำบัด บริการให้คำปรึกษารายกรณี (case conference) บริการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) กิจกรรมดนตรีเพื่อการพัฒนาศักยภาพ กิจกรรมศิลปะ การเรียนคอมพิวเตอร์ระบบมัลติมีเดียด้วยโปรแกรมการสอนเด็กเล็ก (CAI) การเรียนดนตรีและอิเล็กทรอนิกส์ กิจกรรมห้องเรียนธรรมชาติแสนสนุก (กิจกรรมพาไปศึกษานอกสถานที่) โครงการตรวจสอบสุขภาพและโครงการฟันสวยโดยทันตแพทย์ ข้าราชการจากโรงเรียน สาระความรู้การพัฒนาเด็ก บริการรถรับส่งนักเรียน การสอนเสริมในช่วงเลิกเรียนและการดูแลหลังเลิกเรียนและกิจกรรมว่ายน้ำ...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...การจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตของผู้เรียนและให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งครูการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวเสริมว่า “...การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดตามความเหมาะสมตามที่ระบุไว้ใน IEP เน้นการแก้ไขปัญหาของเด็ก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นการพัฒนทักษะพื้นฐาน ด้านการผสมสระ พยัญชนะ การสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด การจับคู่บัตรคำกับบัตรภาพ การเติมตัวอักษรที่หายไป การนับเลขเรียงลำดับ 1-100 การรู้ค่าและจำนวน 1-30 การบวกลบเลข 2-3 หลัก ไม่มีตัวทด การคูณเลขหลักเดียว การงานอาชีพให้เด็กจัดหมวดหมู่สิ่งของเครื่องใช้ในห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องเรียน ฝึกการทำกับข้าว การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น...” (ครูการศึกษาพิเศษโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) โดยผู้ปกครองคนหนึ่งของโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ปกติน้อง (ลูก) เป็นคนร่าเริง เมื่อก่อนจะมึนงงไม่อยากทำอะไรไม่อยากอ่าน เพราะอ่านไม่ออก แม่ก็บังคับให้ฝึกอ่าน ปัจจุบันน้องเขามีการบ้านเกือบทุกวัน เขารักและชอบการเรียนมากขึ้น วันไหนครูไม่ได้ให้การบ้าน บางทีน้องเขาบอกว่า ไปขอการบ้านเอง เพราะชอบที่น้องเขาทำได้ การบ้านง่ายก็เลยชอบทำ...” (ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนน่านวัตกรรมเชิงจิตวิทยาทำให้เรารู้จักเด็กมากขึ้น อยากให้เด็กรู้จักตัวเอง...จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนจัดกิจกรรมศิลปะและวงดนตรีของเด็กพิเศษขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกและเป็นข้อเสนอของผู้ปกครอง...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552)

การจัดตารางเรียน

การจัดตารางเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนของเด็กกว่าในแต่ละวัน เด็กจะทราบว่าต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง ซึ่งต้องจัดตารางเรียนให้เหมาะสมและมีความสม่ำเสมอต่อเนื่อง โดยการจัดตารางเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อเด็กทั่วไป ยึดหลักการ 2 ประการคือ หลักการที่ว่าไม่มียุทธศาสตร์ใดที่เหมาะสมกับเด็กทุกคน และหลักการว่าเด็กทุกคนควรได้รับการจัดการเรียนการสอนเพื่อดำเนินชีวิตอย่างอิสระมากที่สุด หลักการนี้จะนำไปสู่การสร้างยุทธศาสตร์การสอนที่หลากหลายโดยเฉพาะเด็กออทิสติกจะจัดทำตารางเวลาและกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในแต่ละวันตั้งแต่ตอนเช้า ตอนกลางวัน และตอนเย็นหรือกิจกรรมที่ต้องทำในระหว่างสัปดาห์ โดยการจัดทำจะเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมตามช่วงเวลาที่กำหนด จำนวนกิจกรรมและระยะเวลาขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน เช่น กิจกรรมก่อนรับประทานอาหารกลางวัน กิจกรรมหลังรับประทานอาหารกลางวัน หรือกิจกรรมก่อนเข้านอน กิจกรรมหลังตื่นนอน เป็นต้น และจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่งพบว่า สถานศึกษาจัดตารางเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องเรียนร่วม มีการจัดตารางเรียนตามเนื้อหาและกิจกรรมตามที่กำหนดในรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กล่าวแล้ว คือ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมการเข้าเรียนร่วม กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ กิจกรรมทักษะการคิดและวิชาการ และกิจกรรมเสริมทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เครื่องมือสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ เช่น เกมการศึกษา แบบฝึกทักษะ ใบงาน เป็นต้น ดังที่ผู้บริหารและครูจากสถานศึกษาต้นแบบให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ จัดเป็นศูนย์บริการการศึกษาเด็กออทิสติกและสมาธิสั้น โดยจัดโปรแกรมพิเศษการฝึกกิจกรรมพัฒนาทักษะสำหรับเด็กพิเศษ (อายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป) ในทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ประกอบด้วย ฐานพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว ฐานศิลปะเพื่อการพัฒนา ฐานฝึกพูดและปรับพฤติกรรม ฐานวิชาการและส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวันดังนี้ เวลา 08.45 น. เคารพธงชาติ สวดมนต์ กายบริหาร เวลา 09.00 น. กิจกรรมโฮมรูม เวลา 09.30 น. เข้าห้องน้ำ เวลา 09.40 น. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 10.20 น. กิจกรรมเกมการศึกษา เวลา 10.40 น. กิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 11.00 น. กิจกรรมเสรี เวลา 11.20 น. ไปห้องน้ำ-ล้างมือ เวลา 11.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน เวลา 12.00 น. นอนกลางวัน เวลา 13.40 น. กิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 14.00 น. สอนเสริมรายบุคคล และเวลา 15.00 น. เตรียมตัวกลับบ้าน...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) ซึ่งครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนได้จัดตารางเรียนประจำวันทั้งเวลาเรียนแบบกลุ่มและเวลาแบบเดี่ยว สำหรับเด็กที่มีความสามารถพื้นฐานค่อนข้างน้อยนั้นจะจัดตารางเรียนเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ คือ เวลา 08.00-08.30 น. กิจกรรมหน้าเสาธง เวลา 08.30-09.00 น. กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เวลา 09.00-11.00 น. กิจกรรมเข้าเรียนร่วม เวลา 11.00-11.30 น. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 11.30-12.00 น. กิจกรรมโฮมรูม เวลา 13.00-14.30 น. กิจกรรมเข้าเรียนร่วม เวลา 14.30-15.00 น. กิจกรรมเสริมภาษาไทย คณิตศาสตร์ เวลา 15.00-15.30 น. กิจกรรมทักษะการคิดและวิชาการ สรุปการเรียนประจำวัน...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวเสริมว่า “...ในช่วงเวลาพักเที่ยงแต่ละวันโรงเรียนจะจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านให้กับเด็กพิเศษ โดยครูหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อนพี่ช่วยน้อง” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนจัดชั่วโมงแนะแนวทุกวันจันทร์ ชั่วโมงสุดท้าย ให้ลูกพบพ่อแม่คนที่สอง การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนจะจัดให้ครูสอนแยกจากเวลาปกติต่างหาก เวลาหลังเลิกเรียนหรือเวลาหลังพักเที่ยงจะใช้กิจกรรมที่ไม่เหมือนกิจกรรมของเด็กปกติครูจะใช้ใบงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 20 มกราคม 2553)

การประเมินผล รายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน

การประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียนกระบวนการวัดและประเมินพัฒนาการในแต่ละด้านตามจุดมุ่งหมายระยะยาวปีละครั้งและประเมินในระยะสั้นเป็นภาคเรียน เป็นวิธีการและเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน IEP และนำไปทบทวนปรับปรุง IEP ให้เหมาะสม โดยมีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน วิธีการประเมินใช้การประเมินโดยครูผู้สอน การประเมินโดยนักเรียน และการประเมินโดยผู้ปกครอง

การรายงานความก้าวหน้าของเด็กในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของเด็กโดยสรุปจาก IEP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยายหรือคิดเป็นคะแนนและเกรด และการรับเด็กเข้าเรียนโดยปกติแล้วจะรับเด็กที่มีความพร้อมเข้าเรียนร่วมในลำดับต่อไป ซึ่งจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษามีการประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน โดยรวมคือใช้การประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน วิธีการประเมินใช้การประเมินโดยครูผู้สอน (การทดสอบ / สังเกตพฤติกรรม / คุณลักษณะที่พึงประสงค์) การประเมินโดยนักเรียน (ประเมินชิ้นงาน) และการประเมินโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม (ประเมินชิ้นงาน / พฤติกรรม / คุณลักษณะที่พึงประสงค์) สำหรับการรายงานความก้าวหน้าของการพัฒนาศักยภาพตาม IEP เปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนการพัฒนาและคะแนนความสามารถหลังการพัฒนาจากการประเมินที่ครอบคลุมทักษะความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ทักษะการใช้กล้ามเนื้อ ทักษะการคิดและวิชาการ ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง และทักษะอื่น ๆ รูปแบบที่ใช้ในการรายงาน คือ การใช้แบบรายงาน ใช้แผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิกราฟ วงกลม / กราฟแท่ง โดยครูรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองทราบ มีการรายงานประจำสัปดาห์ ประจำภาคเรียนและเมื่อสิ้นปีการศึกษาเป็นครั้งคราวตามโอกาสที่โรงเรียนกำหนด ทั้งนี้มีการประเมินทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับเด็กที่มีระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำเข้าไปในกระบวนการประเมินผลตามปกติด้วย เพื่อให้นักเรียนและครูได้รับทราบความสามารถทางการเรียนอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อที่ครูจะได้ให้ความช่วยเหลือเด็กในการให้เอาชนะอุปสรรคเหล่านั้น และในการรับเด็กเข้าเรียนสถานศึกษาจะดูผลจากการประเมินความพร้อม ความสามารถ และศักยภาพของเด็กนี้เป็นสำคัญตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน IEP เพื่อพิจารณาให้เลื่อนชั้นหรือเข้าเรียนของเด็ก

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...การวัดและประเมินผลก็จะไม่ใช่แบบเดียวกับเด็กปกติ เด็กกลุ่มนี้ก็จะมีความแตกต่างหากที่กำหนดไว้ใน IEP ว่าจะพัฒนาเด็กไปในทิศทางใด แบบใด อย่างไร...หลายโรงเรียนก็สงสัยว่าทำไมที่นี่เพียงแค่เด็กเขียนได้แค่นี้ก็ได้เกรด 4 แล้ว...ก็เราใช้เกณฑ์ประเมินผลเฉพาะตามที่กำหนดใน IEP...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวอีกว่า “...นอกจากการประเมินความก้าวหน้าของเด็กตาม IEP แล้ว โรงเรียนยังส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการโดยให้เด็กพิเศษมีโอกาสเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการเหมือนเด็กทั่วไป...เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการส่งเสริมพัฒนาการและเป็นการสร้างกำลังใจให้กับเด็กให้กับผู้ปกครอง เพราะเด็กมาโรงเรียนไม่เคยได้รับรางวัลอะไรเลย ที่เราทำอย่างนี้ก็ทำให้เกิดกำลังใจกับทุก ๆ คน ทุก ๆ ฝ่ายสามารถพัฒนาทักษะให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกยิ่งขึ้นด้วย...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...พ่อแม่คนอื่น

พอรู้ว่าลูกตัวเองไม่ได้หนังสือก็ไม่สนใจ แต่เราไม่ได้ ถึงจะเป็นแม่ค้าแต่ก็คิดว่าลูกมาโรงเรียน ไม่ใช่แค่เอามาฝากเลี้ยง มาเรียนหนังสือก็ต้องอ่านออกเขียนได้ บวกเลขได้เหมือนคนอื่น ๆ เขา... อยากให้เขาอ่านออกเขียนได้ก็พอแล้ว แต่ที่สำคัญพ่อแม่อยากจะเห็นความก้าวหน้าของลูกจากทางโรงเรียน จึงขอทราบผลการเรียนและความก้าวหน้าของลูก และบางครั้งแม่ครูขอให้เราช่วยประเมินผลงานของลูกด้วย พ่อแม่ก็ยินดี...” (ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลเพื่อติดตามความก้าวหน้าพัฒนาการทักษะทุกด้านของเด็กทุกคนตามเกณฑ์ที่ระบุใน IEP อย่างต่อเนื่อง...โดยครูผู้สอนจะสรุปรายงานผลต่อผู้บริหารโรงเรียนและนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาทักษะของเด็ก...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...เราจะประเมินผลเด็กทุกระยะทุกกิจกรรม มีการบันทึกผลทุกครั้งเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบ บางครั้งผู้ปกครองเข้ามาประเมินเอง จะเปรียบเทียบพฤติกรรมที่บ้านว่ามีความก้าวหน้าหรือพัฒนาขึ้นอย่างไร มีอะไรควรแก้ไขปรับปรุงนำมาพูดคุยกันเป็นระยะในตอนที่มาส่งหรือรับเด็ก...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

การตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา

การตรวจสอบทางการศึกษา (educational assessment) เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการต่าง ๆ หลายวิธีในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ พฤติกรรม และร่างกาย และเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียนในเรื่องการส่งต่อ การคัดกรอง การกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก การประกันคุณภาพการศึกษาครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและทางการบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจะยึดหลักการ คือ จะเน้นการสร้างคามพึงพอใจ เป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ เป็นการตรวจสอบมิใช่การจับผิดหรือให้รางวัล มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นการออกแบบและกระบวนการทำงานมีองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี ดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและเป็นระบบ สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง

และผู้แทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีคุณภาพใกล้เคียงกัน โดยสถานศึกษาต้องทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เปิดเผยต่อสาธารณชนและสถานศึกษาต้องได้รับการประเมินภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกๆ 5 ปี และให้มีการออกใบรับรองคุณภาพมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเรียนร่วมนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประกันคุณภาพจากภายนอก ระบบการประกันคุณภาพภายในซึ่งใช้ระบบการประเมินตนเองเข้ามาพัฒนาโรงเรียนจนสามารถประเมินคุณภาพของโรงเรียนได้ด้วยตนเอง โดยยึดมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นหลักสำคัญที่ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย กระบวนการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และผลผลิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเองและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเกิดผลดีกับการพัฒนางานอย่างแท้จริง และดำเนินการในรูปคณะกรรมการ โดยที่คณะกรรมการประกันคุณภาพควรมีขั้นตอนการทำงานคือ ประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายกับผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครอง จัดทำป้ายนิเทศ แผ่นพับเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน การดำเนินงานในเรื่องการกำหนดระบบการประกันคุณภาพนั้นเป็นระบบการประเมินผลภายในโดยให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (self-evaluation) กระบวนการในการตรวจสอบจะมีขั้นตอนที่ชัดเจน คือ การวางแผน (plan) การปฏิบัติงาน (do) การตรวจสอบ (check) และการปรับปรุงแก้ไข (act) จากการศึกษาสถานศึกษาด้านแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่าสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม คือ มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน มีหน้าที่กำกับ ดูแล ติดตามประเมินผล ช่วยเหลือและกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพภายใน จัดระบบการประกันคุณภาพอย่างมีขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนการวางแผนคือแต่งตั้งคณะทำงาน จัดประชุมชี้แจงมอบหมายงานและหน้าที่ จัดสถานที่ สื่อเครื่องมือ อุปกรณ์ ขั้นตอนการปฏิบัติงานคือการคัดกรอง จัดทำ IEP การประสานความร่วมมือ ขั้นตอนการตรวจสอบคือมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขคือการนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปัญหา องค์ประกอบของการประเมินคุณภาพมีการปรับเฉพาะเนื้อหาสาระของหลักสูตร แต่ไม่ได้ปรับมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ ครอบคลุมมาตรฐานทุกด้าน รวมทั้งสถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเข้าร่วมการทดสอบตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ ประจำปีตามโอกาสทุกครั้ง ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสาทรกล่าวว่า “...โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพภายในขึ้นมากำกับดูแล มีหน้าที่ในการวางแผน ลงมือปฏิบัติงาน ตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ตามวงจร PDCA...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสาทร, 10 มีนาคม 2552) และครู

โรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กทุกคนในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษ เข้าทดสอบประเมินผลทางการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับชาติประจำปีการศึกษาทุกครั้ง แต่ไม่ขอนำคะแนนของเด็กพิเศษมาเฉลี่ยรวม...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และรองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...ข้อมูลจากการประเมินผลการเรียนและพัฒนาการของเด็กพิเศษ...มีประโยชน์ต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เมื่อสมศ.มาประเมิน โรงเรียนได้นำข้อมูลเหล่านี้ประกอบการประเมินของนักประเมิน ทำให้โรงเรียนของเราได้รับการยอมรับด้วยดี ตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด...” (รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนได้รับการประเมินตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกด้าน ซึ่งได้นำข้อมูลจากการจัดการศึกษาที่สรุปรายงานความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนและข้อมูลจากผู้ปกครองเป็นหลักฐานสำคัญ...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

การประสานความร่วมมือ

การจัดการเรียนร่วมอาจไม่ประสบผลสำเร็จหากไม่ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจเหมือนกันในการเรียนร่วม จะทำให้งานดำเนินไปด้วยดีและประสบความสำเร็จในที่สุด บุคคลที่เกี่ยวข้องที่ควรได้รับความร่วมมือ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูสอนเด็กปกติ นักเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครอง...ครูประจำชั้นพิเศษ ครูเวียนสอน (หรือครูเดินสอน) ครูเสริมวิชาการ ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูสอนการพูด / แก้ไขการพูด ครูผู้ช่วย นักจิตวิทยา นักโสตสัมผัสวิทยา นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตแพทย์ บุคลากรที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นทั้งบุคลากรทางการศึกษาและทางการแพทย์ บุคลากรบางคนอาจประจำอยู่ที่โรงเรียน บางตำแหน่งอาจสังกัดที่สำนักงานกลางหรือจะเป็นความร่วมมือจากโรงพยาบาลก็ได้ โรงเรียนอาจไม่จำเป็นต้องได้รับบริการจากบุคลากรที่กล่าวนี้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542ข) นอกจากนี้ จะต้องมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการเขตและบุคลากรทางการศึกษา บุคลากรจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาหรือประจำจังหวัด บุคลากรจากสถาบันอุดมศึกษา บุคลากรจากโรงเรียนเฉพาะความพิการ มูลนิธิ และสมาคม ตลอดจนบุคลากรจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษามีการเพิ่มความเข้มแข็งของการประสานงานกันระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบทุกฝ่ายทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในแนวเดียวกัน และเสริมซึ่งกันและกัน การวางแผนและการประสานงานกันคำนึงถึงบทบาทหน้าที่และศักยภาพของหน่วยงาน และเห็นความพยายามในการดึงการสนับสนุนจากชุมชนเข้ามาร่วมงาน เพื่อการดูแลเด็กพิการ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในชุมชนและป้องกันการเกิดความพิการ ออกแบบวางระบบการให้บริการงบประมาณ พัฒนาสมรรถนะของผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดใช้ทุนทางสังคมเป็นกลไกในการทำงาน และผลักดันให้เกิดการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...การทลายกำแพงของหน่วยงานให้เป็นครอบครัวเดียวกัน โรงเรียนต้องทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้ปกครองควรมีบทบาทร่วมอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชนจะชัดเจนเรื่องผู้ปกครอง ครูต้องกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองมาร่วมทำความเข้าใจและแบ่งงานกันให้ชัด เช่น เข้ามาเป็นกรรมการห้องเรียนมีการคุยกันทุกสัปดาห์...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) โดยผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...การดำเนินการตามแผนงานของเราให้บรรลุผลสำเร็จที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ...เราได้รับความร่วมมือจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มาให้กำลังใจ อยู่ใกล้ชิดกับเรา และเห็นว่าควรส่งเสริมขยายผลสู่โรงเรียนอื่นด้วย...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 19 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...ในความคิดของพ่อแม่ คิดว่าการดูแลไม่ใช้การส่งเด็กมาเข้าโรงเรียนแต่อย่างเดียวนั่งเฝ้า การดูแลคือเราต้องมีส่วนร่วมและคอยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้เท่าที่ลูกเราจะสามารถเรียนได้...” (ผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 19 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ก็ได้มาดูแลในเรื่องของการที่จะช่วยเหลือลูกของเขาที่บกพร่อง ตามที่เราคัดกรองไว้ เราก็ให้เขาไปแก้ไขตรงส่วนที่เราได้จัดการเรียนการสอนลูกเขาในส่วนที่เพิ่มเติมในส่วนที่เราได้แจ้งข้อบกพร่องให้ฟัง ผู้ปกครองก็จะได้แก้ไขช่วยกันที่บ้าน เช่น เด็กเขียนหนังสือไม่ได้ ก็ให้แบบฝึกหัดไปฝึกทำที่บ้านช่วยเหลือกันจนข้อบกพร่องของเด็กในส่วนนั้น ๆ หายไป หรือทุเลาเบาบางลงไป กรณีเด็กเขียนหนังสือกลับหัวเราก็ให้แบบฝึกเขาไป ผู้ปกครองก็ช่วยดูแล เด็กก็สามารถเขียนได้เป็นปกติ...ผู้ปกครองประเมินชิ้นงานของเด็กเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี (3) ระดับปานกลาง (2) และระดับควรเสริม (1) การสร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการยอมรับของสังคม ส่วนหนึ่งเราได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 และบุคลากรจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหนองคาย มาให้คำแนะนำติดตามช่วยเหลือเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ทั้งนี้ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...แม่ครูก็บอกให้เราช่วยดูเรื่องการบ้านแต่แม่ก็ไม่รู้จะช่วยดูยังไง แม่ก็ไม่เคยเรียนหนังสือ นอกจากการให้กำลังใจและช่วยเหลือในสิ่งที่สามารถทำได้เท่านั้น...” (ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552)

การนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน

การนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพทันต่อสถานการณ์ นโยบายการศึกษา หลักสูตร และองค์ประกอบต่าง ๆ การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา เป็นความพยายามของการแนะนำครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้จักปรับปรุงวิธีสอน ช่วยให้เกิดความมอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา ช่วยพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยในการ

ปรับปรุงสื่อ และเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอน และช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการทางการศึกษาเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง และการนิเทศที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน การทำงานเป็นทีม มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลสำเร็จ ภายใต้ความเชื่อว่าผู้รับการนิเทศทุกคนสามารถพัฒนาการทำงานให้บรรลุผลตามศักยภาพได้ ให้ความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญปัญหาและการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้คิดเป็นทำเป็น ใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน มีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สอน โดยผู้นิเทศจะให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอนและให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษาและปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอนให้มีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน และจุดประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในการทำงานร่วมกัน และประโยชน์ของการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ ได้แก่ ช่วยพัฒนาคุณภาพครู ช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ช่วยพัฒนางานด้านวิชาการภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจและความมั่นใจให้กับครู และช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับบุคลากร โดยทั่วไป การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการนิเทศเชิงระบบ ต้องดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นตอนวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ขั้นตอนออกแบบและพัฒนา ขั้นตอนเตรียมการประสานงาน ขั้นตอนปฏิบัติการ ขั้นตอนประเมินผลและรายงาน และขั้นปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งในขั้นปรับปรุงและพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรดำเนินการอยู่เสมอในทุกขั้นตอนของ การนิเทศเพราะในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานนั้น ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการประเมินผลการดำเนินการทุกครั้งจะได้ข้อมูลสำคัญนำมาประกอบการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้การทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษามีระบบการนิเทศการจัดการศึกษาเรียนร่วมอย่างชัดเจน เน้นการนิเทศทั้งภายในและภายนอก โดยการนิเทศภายในมีผู้บริหารโรงเรียน และครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนเป็นผู้นิเทศกันเอง มีการกำหนดรูปแบบ / แผนปฏิบัติการนิเทศร่วมกัน และการนิเทศจากบุคลากรภายนอกจะได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ บุคลากรจากศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาและประจำจังหวัด และบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูให้มีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน

สร้างบรรยากาศการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน การทำงานเป็นทีม มีการร่วมคิด ร่วมทำ
สู่ผลสำเร็จ

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนได้
ดำเนินการนิเทศติดตามโดยผู้บริหาร รองผู้อำนวยการ และนิเทศระหว่างครูด้วยกัน มีอะไรก็มา
แลกเปลี่ยนหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกันไป...บางโอกาสเราก็ได้รับความร่วมมือจากศูนย์
การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ดมานิเทศติดตามให้กำลังใจ...ซึ่งอยากให้หน่วยงานข้างนอก
มาให้กำลังใจ มาติดตาม มาดูว่าเราทำถูกทางไหม มีอะไรจะเสริมหรือไม่ ให้มาพบปะแนะนำครู
ในโรงเรียน เพื่อให้เราเข้าใจเด็กพิเศษมากขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรได้จัดให้มี
การติดตามที่บ้าน โดยการเยี่ยมบ้านตามโครงการพ่อแม่คนที่สอง...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล
วัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...การนิเทศโรงเรียน
ใช้รูปแบบการนิเทศภายในเป็นสำคัญ นอกจากผู้บริหารดำเนินการแล้ว ยังให้คุณครูเป็นผู้นิเทศ
ร่วมด้วย ครูแต่ละคนที่คัดแยกคัดกรองเด็กแล้ว บางคนมองพฤติกรรมเด็กไม่ตรงกันก็มาเล่าสู่กัน
ฟัง...นิเทศแบบสองทางเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ครูจะมาพบปะพูดคุยกันทุกวันพฤหัสบดีหลังเลิก
เรียน 1 ชั่วโมง ก็จะเล่าประสบการณ์การดูแลเด็กของตนเองให้กันฟัง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนโดยใช้รูปแบบของการวิจัย โรงเรียนนำข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน
นี้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กำหนดจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อพัฒนาโครงการ
พัฒนาศักยภาพครู บุคลากร และจัดทำแผน IEP ปัญหาที่พบคือครูที่มีอายุมากจะยังขาดทักษะ
หรือไม่ทันเทคโนโลยี...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียน
อนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนมีการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และ
ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง มีแผนการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน
เป็นสำคัญ เน้นความพร้อมของเด็ก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมแก่ความต้องการจำเป็น
ของเด็กและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์,
19 มีนาคม 2552)

5) ด้านเครื่องมือ

เครื่องมือมีความหมายกว้างขวาง ครอบคลุมถึงสิ่งที่น่าสนใจเป็น
เครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม สิ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตอิสระ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ระบบการบริหารจัดการ
งบประมาณ สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพ
และผู้เชี่ยวชาญ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จากการศึกษาสถานศึกษา
ต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาได้ใช้นโยบายระดับชาติ เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย
วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ มีการวางระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยคณะกรรมการและ
ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งแนวทางเหล่านี้สถานศึกษานำเสนอขอความเห็นชอบต่อที่ประชุม

คณะกรรมการแล้วประกาศใช้และนำไปปฏิบัติต่อไป ซึ่งผลจากการศึกษาสถานศึกษาด้านแบบสรุปในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ

นโยบายการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น ควรระบุว่าเด็กด้อยโอกาสควรเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ซึ่งก็คือโรงเรียนที่เด็กคนนั้นจะได้เข้าเรียน ถ้าเขาไม่เป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา สำหรับกฎข้อนี้ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นข้อยกเว้นเป็นกรณี ๆ ไป บนพื้นฐานที่ว่าจัดการศึกษาให้เด็กในโรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือการจัดการศึกษาเฉพาะสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนได้ดีกว่าเท่านั้น นโยบายการศึกษาควรคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลและสถานการณ์อย่างเต็มที่ เช่น ความสำคัญของภาษามือ ในฐานะเป็นเครื่องมือของการสื่อสารระหว่างคนหูหนวก ควรได้รับการยอมรับและจัดให้เพื่อประกันว่าคนหูหนวก ทั้งหมดสามารถเข้าถึงการศึกษาด้วยภาษามือ เนื่องจากความต้องการในการสื่อสารของคนหูหนวกและตาบอดมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นถ้ามีการจัดการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือชั้นเรียนพิเศษหรือหน่วยเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ อาจมีความเหมาะสมมากกว่า นโยบายและการจัดระเบียบทางการเงินควรสนับสนุนและเอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนร่วม อุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางควรได้รับการขจัดออกไป ควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมและควรมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของหลักการของการอยู่ร่วมกันอย่างรอบคอบ โดยการรวบรวมสถิติที่แสดงถึงจำนวนของเด็กที่ด้อยโอกาสที่ได้รับประโยชน์จากทรัพยากร ความเชี่ยวชาญและเครื่องมือที่ใช้ไปกับการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการจัดทำสถิติจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทั่วไปต่าง ๆ จากการศึกษาสถานศึกษาด้านแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่ยึดประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ มีการวางแผนการดำเนินงานการจัดการศึกษาเรียนร่วมอย่างเป็นระบบ มีการระดมสรรพกำลังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการวิเคราะห์แผนนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อสร้างความมั่นใจว่านโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ทำให้การจัดการศึกษาเรียนร่วมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้โรงเรียนได้ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองแล้วจึงประกาศใช้เป็นทางการ

ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...กลไกปัจจุบันในประเทศไทยแยกส่วน ประเทศไทยเอาแต่รูปแบบต่างประเทศแต่เนื้อหาไม่เอามาลงปฏิบัติจริง ปัญหาอยู่ที่กฎหมายและงบประมาณ จะพัฒนาอย่างไร กฎหมายมีแล้วแต่จะต้องผลักดันให้เป็นรูปธรรม...รัฐบาลกลาง (แต่ละชุด) มีนโยบายแต่ยื่นมือมาไม่ถึงหรอก อยู่ที่พวกเราจะทำอย่างไร...” และกล่าวว่าในตอนหนึ่งว่า “...นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนยึดรูปแบบการจัดการแบบ dynamic ไม่ได้ใช้โครงสร้างซีทแบบรัฐบาล เอกชนใช้ความพร้อมของเด็กเป็นหลัก

จะไม่จำกัดเรื่องบุคลากร อาศัยเกณฑ์การสอนประสบการณ์ เอกชนจะไม่จัดการศึกษาแบบพิการหลายประเภท ต่างจากรัฐที่เข้ากระบวนการระบบ เอกชนมีระบบยืดหยุ่น เช่น บางระบบที่ไม่สามารถทำได้ก็ตัดทิ้ง โดยให้ผู้ปกครองรับไปดูแลช่วยเหลือเด็กที่บ้าน...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายของการบริหารจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม โดยครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน เทศบาลมีส่วนร่วมในการจัดทำและบริการการศึกษาพิเศษ โดยใช้รูปแบบที่จะมาจากมติที่ประชุมและมีการประสานงานกับเครือข่ายร่วมกัน...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายขยายโรงเรียนเพิ่มขึ้นในสังกัดเดียวกันจาก 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเวฬุวัน เทศบาลจะตั้งบไว้ให้ซื้อสื่ออุปกรณ์ สนับสนุนในเรื่องอาหารกลางวัน แต่เรายังต้องการให้เขตพื้นที่การศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องการให้ความรู้เรื่องการคัดแยกคัดกรอง การจัดสิ่งแวดล้อมความสะอาด สื่อ บริการอื่นใดทางการศึกษาแก่เด็ก...” (ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์แนวนโยบายของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผนวกกับสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชน แล้วนำมาพิจารณาร่วมกันว่าจะกำหนดทิศทางการทำงานอย่างไร จนได้นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อให้ทุกฝ่ายเดินไปตามนั้น...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552)

ระบบการบริหารจัดการ

ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารโรงเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการพิเศษของเด็กมากยิ่งขึ้น เพราะมีอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ผู้บริหารควรพัฒนากระบวนการบริหารให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถปรับการใช้ทรัพยากรสำหรับการสอน การสร้างทางเลือกของการเรียนที่หลากหลาย ส่งเสริมการระดมความช่วยเหลือจากเด็กด้วยกัน การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาและการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การเข้ามาเกี่ยวข้องของครูและเจ้าหน้าที่อย่างกระตือรือร้นและสร้างสรรค์ และมีการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบเป็นพิเศษในการส่งเสริมทัศนคติที่ดีของคนทั่วทั้งชุมชนโรงเรียน และการจัดระเบียบเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูประจำชั้นและเจ้าหน้าที่สนับสนุน การจัดระเบียบเพื่อขอรับการสนับสนุนและการกำหนดบทบาทของหุ้นส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการทางการศึกษา ควรมีการตัดสินใจร่วมกันโดยผ่านวิธีการปรึกษาหารือและการเจรจา กัน โรงเรียนแต่ละแห่งควรเป็นชุมชนที่มีความรับผิดชอบในความสำเร็จหรือความล้มเหลวของเด็กทุกคนร่วมกัน ทีมงานการศึกษาควรแบ่งปันความรับผิดชอบในการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันแทนที่จะเป็นความรับผิดชอบของครูคนใดคนหนึ่ง อีกทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองและอาสาสมัคร ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในงานของโรงเรียน แต่อย่างไร

ก็ตามครูยังเป็นผู้แสดงบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะผู้จัดกระบวนการทางการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็ก โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาจัดระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมแบบการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งชุมชน หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ใช้โรงเรียนเป็นฐาน คำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน สร้างทีมงานภายใน พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง และระดมทรัพยากร

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...การแก้ปัญหาทุกเรื่องจะใช้นโยบายและการบริหารจัดการ คณะกรรมการตามกฎหมาย กำหนดกรอบร่วมกัน เกิดประเด็น ในระบบ พูดคุยกันนำไปสู่การแก้ไขต่อไป เราจัดการศึกษาแบบครอบครัว (home school) การบริหารจัดการ จึงมองไปที่ผู้ปกครองโดยยึดประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ ครอบครัวจะนำลูกมาฝากไว้แล้วไปทำงาน พอเลิกงานค่อยมารับสู่ครอบครัวอย่างอบอุ่น เป็นการแบ่งเบาภาระช่วงกลางวัน การเรียนร่วมนี้สำคัญที่สุดจำเป็นที่สุด ทำให้ไม่รู้สึกแปลกแยกจากสังคม การเรียนร่วมเป็นทางออกที่ดีที่จะช่วยเหลือหลอมช่วยพัฒนาได้มาก สามารถกลมกลืนกับสังคม ที่สำคัญเราจะปรับการทำงานอย่างไร ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล เพราะเด็กมีหลายวัยทั้งวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนนำแผนกลยุทธ์ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติ มีกิจกรรมสำหรับเด็กพิเศษในการพัฒนาตนและให้เด็กพิเศษเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกับคนปกติ...บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทุกภาคส่วนช่วยกันคิดช่วยกันทำ ผู้บริหารเป็นผู้นำการปฏิบัติ มีปัญหาอะไรที่ประชุมมีมติอย่างกฤษฎี โครงการนี้มีความสำคัญและจำเป็นมากในส่วนของเทศบาล จึงควรขยายไปโรงเรียนอื่นในสังกัดเดียวกัน เด็กจะมีทางเลือกมากขึ้น รวมทั้งเทศบาลจะต้องตั้งงบประมาณสำหรับการจัดซื้อจัดหาสื่ออุปกรณ์สนับสนุนในเรื่องอาหารกลางวันด้วย และอยากให้เขตพื้นที่เข้ามาช่วยเหลือด้านเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...กลยุทธ์ที่เราใช้คือการระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายทั้งชุมชนและองค์กรให้เข้ามามีส่วนร่วมตลอดจนมีผู้ร่วมคิดร่วมสร้างและร่วมพัฒนา ซึ่งโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทั้งด้านปัจจัย ทุนทรัพย์ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ทุกปี...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552)

กฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษต้องยอมรับหลักของความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษาของเด็ก โดยให้มีการดำเนินการในสภาพของการเรียนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ควรมีการนำมาตรการทางกฎหมายที่คู่ขนานและเสริมซึ่งกันและกันในขอบข่ายด้านสาธารณสุข สวัสดิการสังคม การฝึกอบรมทางอาชีพและการจ้างงานมาใช้เพื่อให้เกิดการสนับสนุนและให้กฎหมายการศึกษา

มีผลในทางปฏิบัติอย่างเต็มที่ ทั้งนี้หลังจากมีกฎหมายแม่บทแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับปฏิบัติในการจัดการศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หากระเบียบปฏิบัติยังไม่มีหรือหากมีแล้วแต่ยังขาดความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติจริงนั้น จะต้องออกระเบียบปฏิบัติควบคู่ไปกับกฎหมายแม่บทระดับชาติเพราะหากขาดระเบียบวิธีปฏิบัติเหล่านี้แล้วจะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นระบบและไม่มีประสิทธิผลได้ ซึ่งการออกระเบียบปฏิบัตินั้นต้องครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายของการศึกษาพิเศษเรียนร่วมและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วม ระเบียบเกี่ยวกับการคัดกรองเด็กตามลักษณะประเภทความพิการ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการเงิน ระเบียบเกี่ยวกับตำแหน่งของบุคลากร ระเบียบเกี่ยวกับระบบบริหาร รวมทั้งการจัดทำเอกสารหรือคู่มือ ระเบียบกฎหมาย กฎกระทรวง และประกาศที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเรียนร่วม ไปให้หน่วยงานระดับปฏิบัติทุกแห่ง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบและมีทิศทางเดียวกัน จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่าสถานศึกษาใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมระดับชาติที่ได้ประกาศใช้โดยทั่วไป เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม โดยการศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจแล้วนำไปขยายผลต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้องตรงกัน ยังไม่มีการออกเป็นระเบียบหรือข้อบังคับระดับปฏิบัติของสถานศึกษา

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนจะขอรับ วารสารเอกสารความรู้เรื่องพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยที่จัดหลักสูตรการศึกษาพิเศษ เช่น มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม จะส่งวารสารเอกสารมาให้โรงเรียนศึกษาและขยายผลสู่บุคลากร แต่ยังเห็นว่าควรจะมีระเบียบหรือข้อปฏิบัติในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลพวกเราโดยตรงและควรจะมีการปรับปรุง ตามความเหมาะสม...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...ในด้านนี้เราได้ศึกษาจากเอกสารที่ได้รับจากการไปเข้าร่วมการประชุมหรือฝึกอบรมต่าง ๆ บ้าง รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษบ้าง รวมทั้งการศึกษาจากทางอินเทอร์เน็ตก็สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้ดีพอสมควร...” และครูอีกคนหนึ่งได้กล่าวเสริมว่า “...อยากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษากฎหมายเหล่านี้แล้วช่วยกันออกระเบียบการปฏิบัติเป็นของโรงเรียนของเราเพื่อใช้เป็นหลักหรือกรอบในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเรา...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...กฎหมายแม่บทของไทยเรามีความชัดเจนมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ยังขาดการผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ให้เด็กได้รับสวัสดิการ การดูแลช่วยเหลือตามกฎหมาย เช่น การให้ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวที่มากกว่าแต่ไม่เกินห้าเท่าของเด็กทั่วไป จะทำกัน

อย่างไรจะต้องช่วยกันคิดและผลักดัน...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

งบประมาณ

งบประมาณสำหรับการบริหารจัดการการศึกษาเรียนร่วม สถานศึกษาจะได้รับการจัดสรรเช่นเดียวกับการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็กทั่วไป ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้จัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกินห้าเท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่นักเรียนทั่วไปต่อคน ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษหรือเด็กทั่วไปเมื่อมาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน อยู่ภายใต้การนำของผู้บริหารคนเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนร่วมด้วย ทั้งในด้านอาคารสถานที่ สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา ตลอดจนงบประมาณสำหรับการบริการพิเศษที่จำเป็นจะต้องจัดให้เด็ก เช่น สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ห้องเสริมวิชาการ ห้องวิชาการ ค่าบริการ ค่าใช้สอยตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ งบประมาณ อาจได้มาจากงบประมาณจากรัฐบาล มูลนิธิ สมาคมหรือองค์กรต่าง ๆ และผู้มีจิตศรัทธา จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลเท่ากับนักเรียนปกติทั่วไป คือ ก่อนประถมศึกษา 1,516 บาทต่อคน ประถมศึกษา 1,766 บาทต่อคน และการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในโรงเรียนเอกชน คือ ก่อนประถมศึกษา (ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน เงินเดือนครู และค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย) 13,896 บาทต่อคน และใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามโครงการสำหรับซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน เช่น ผลิตบัตรคำ บัตรภาพ แบบฝึกทักษะ ใบงานตาม IEP และมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายการใช้เงินอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ โดยเน้นการใช้งบประมาณที่ได้รับอย่างประหยัดคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด เป็นต้น ส่วนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนอื่นขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ตามแนวนโยบายของหน่วยงานนั้นตามที่ได้ศึกษาสถานศึกษาต้นแบบดังต่อไปนี้

ดังครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนมีการดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณ โดยมีการวางแผนและบริหารการใช้งบประมาณ ทั้งที่ได้รับจากทางราชการและเงินนอกงบประมาณอื่นที่ได้จัดหาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล...โรงเรียนจะได้รับงบประมาณรายหัวเด็กพิเศษเรียนร่วมเท่ากับเด็กทั่วไปและได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการเรียนร่วมจากเทศบาลร้อยเอ็ดปีละ 50,000 บาท สำหรับจัดซื้อ

จัดหาสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ...แต่เรายังไม่เคยได้รับคู่มือทางการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพราะโรงเรียนของเราอยู่นอกสังกัดความดูแลของ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด...” (ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...เราได้รับจัดสรรงบประมาณจาก สพฐ. 40,000 บาท ที่เข้าร่วมโรงเรียนในปีแรก (2549) สำหรับจัดซื้อคอมพิวเตอร์ 4 ชุด และปัจจุบันได้รับจัดสรรปีละ 5,000 บาท ส่วนเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนเราได้ทำเด็กปกติ ใช้สำหรับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สำหรับผลิตสื่อการเรียนการสอน...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐตามสิทธิที่กำหนดและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้มีจิตศรัทธาช่วยบริจาคเงินอุดหนุน วัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องเล่นดนตรี ชุดกายภาพบำบัด เป็นต้น...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 วรรคสามระบุว่า “การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคล ดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ” ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2 ฉบับ คือ ระเบียบ คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษาว่าด้วยการขอรับเงินอุดหนุน ทางการศึกษาเพื่อขอรับหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2551 ตามรายการที่กำหนดตามบัญชี ข. และ ค. และระเบียบคณะกรรมการ พิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษาว่าด้วยการขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อทางการศึกษา พ.ศ. 2551

ตามรายการพัสดุที่กำหนดตามบัญชี ก.

การขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา หมายถึง การขอรับคู่มือเพื่อนำไปขอรับหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการหรือความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งคู่มือเป็นเอกสารที่ใช้แทนจำนวนเงินอุดหนุนทางการศึกษาให้คนพิการหรือผู้ปกครองที่ขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาตาม IEP ยื่นแบบคำขอต่อสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการ และศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นผู้จ่ายคู่มือ แต่ละรายมีวงเงินไม่เกิน 2,000 บาท ต่อปี เพื่อขอรับหรือซื้อตามรายการที่กำหนดตามบัญชี ข. ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และตามบัญชี ค. ได้แก่

การขอรับบริการ และการขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา ผู้ขอยืมหมายถึงคนพิการหรือผู้ปกครองที่มีคุณสมบัติยื่นคำขอต่อสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นผู้พิจารณาอนุมัติและแจ้งให้ผู้ขอยืมทำสัญญาและสัญญาค้ำประกันตามแบบกำหนด เพื่อขอยืมตามรายการพัสดุที่กำหนดตามบัญชี ก. ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ใน IEP โดยจะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามบัญชี ข. เช่น ซื่อวัสดุที่ใช้ในการจัดทำสื่อประเภทกระดานแผ่นซีดี ปากกาเมจิก อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสารคือกระดานสื่อสาร บัตรคำ และบัตรภาพชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ และขอรับเงินอุดหนุน (คุปอง) เพื่อขอรับบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามบัญชี ค. เช่น การสอนเสริมการแก้ไขการพูดและทักษะการสื่อสาร โดยนักจิตวิทยาทางการแพทย์จากโรงพยาบาลใกล้สถานศึกษาเป็นผู้ให้บริการ การขอรับบริการการสอนเสริมเป็นส่วนใหญ่ (เด็กยังไม่ได้รับคุปองทุกคน) ผู้ให้บริการจะเป็นครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนที่ผ่านการอบรมมาแล้วเป็นผู้ให้บริการ ยกเว้นโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรยังไม่เคยได้รับคุปองเพราะเป็นโรงเรียนนอกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดงบประมาณผ่านมายังศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาหรือประจำจังหวัด ส่วนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ

ดังที่ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “....เด็กที่นี่จะได้รับคุปองทุกคนสำหรับการรับบริการสอนเสริมตาม IEP วิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์พื้นฐาน ครูในโรงเรียนจะเป็นผู้ให้บริการระหว่างเวลาว่างตอนพักเที่ยงและช่วงเวลาหลังเลิกเรียนทุกวัน วันละ 1 - 2 ชั่วโมง และวันเสาร์อาทิตย์ผู้ปกครองจะนำเด็กไปรับบริการสอนเสริมที่บ้านพักของครู ช่วงเวลาไม่แน่นอน ก็แล้วแต่นัดหมายหรือตกลง จะดูความสนใจของเด็กด้วยว่าเรามีความสนใจมากน้อยเพียงใดที่จะเรียน ถ้าขาดความสนใจจะทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ซึ่งไม่เกิดผลดีเลย กลับจะมีผลเสียตามมา แต่ถึงอย่างไรครูก็ใช้ความพยายามอย่างมาก เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนแต่ละครั้งที่เด็กมาขอรับบริการ...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) ซึ่งครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...เนื่องจากเรายังไม่เคยได้รับเงินอุดหนุน (คุปอง) เพื่อขอรับบริการหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพราะโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดการดำเนินงานยังต้องรอความชัดเจนต่อไปก่อน...” (ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนจะได้รับการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน IEP...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (AT)

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology : AT)

หมายถึง เทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นหรือดัดแปลงจากที่มีอยู่เดิม นำมาผลิตเป็นอุปกรณ์หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้พิการ ให้สามารถทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้แบบพึ่งพิงตัวเอง (independent living) หรือพึ่งพิงผู้อื่นน้อยที่สุด และมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ครอบคลุมไปถึงการให้บริการ การประยุกต์ใช้ และการนำไปปฏิบัติเพื่อลดอุปสรรคในการทำกิจกรรมของผู้พิการ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นของผู้พิการแต่ละคน เพื่อเพิ่มรักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสามารถหาได้ตามความจำเป็นเพื่อเพิ่มความสำเร็จของการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนและเพื่อช่วยในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้เราสามารถนำเครื่องมือทางเทคนิคมาใช้ด้วยวิธีการที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพได้ ถ้าเครื่องมือต่าง ๆ เหล่านั้นมาจากแหล่งรวมกลางที่มีผู้เชี่ยวชาญของแต่ละที่จัดเครื่องมือให้ตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละคนและยังเป็นการประกันในเรื่องของการดูแลรักษา เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกยังหมายถึงเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์สำหรับอุปกรณ์ช่วยด้านการศึกษาและการเรียนรู้ (academic and learning aids) เป็นอุปกรณ์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของเด็กพิการให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรมการศึกษาที่จัดขึ้น ทำให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยการอ่าน (reading aids) เช่น กรอบบรรทัดช่วยการอ่าน (reading window) โปรแกรมประมวลคำที่มีเสียงสังเคราะห์ (talking word processing program) โปรแกรมประมวลผลคำที่มีภาพประกอบ (graphic-based word processing program) ปากกาแถบสี โปรแกรมอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมัลติมีเดียระบบเดซี อุปกรณ์ช่วยสะกดคำ (spelling aids) เช่น รายการคำศัพท์หรือพจนานุกรมคำศัพท์ โปรแกรมประมวลผลคำที่มีฟังก์ชันเช็คการสะกดคำ โปรแกรมประมวลคำที่มีเสียงสังเคราะห์ร่วมกับมีฟังก์ชันเช็คการสะกดคำ อุปกรณ์ช่วยการเขียน (writing aids) เช่น อุปกรณ์ช่วยจับดินสอหรือปากกา กรอบบรรทัดสำหรับเขียนข้อความ เครื่องจัดบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ช่วยพิมพ์แทนการเขียน อุปกรณ์ช่วยการคำนวณ (math aids) เช่น เครื่องคิดเลข โปรแกรมที่ช่วยในการคำนวณ อุปกรณ์ช่วยกิจกรรมนันทนาการและเวลาว่าง (recreation and leisure) เช่น การเล่นเกม การเล่นเกมของเด็กพิการ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 ที่กำหนดไว้ว่า “คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ”

ซึ่งหากเด็กที่มีระดับความบกพร่องไม่มากนักไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์เพิ่มเติม เด็กจะใช้ทุกอย่างเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป หากเด็กมีระดับความบกพร่องมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในห้องพิเศษ อาจจำเป็นต้องได้รับการเพิ่มเติมและใช้อุปกรณ์เฉพาะอย่าง เช่น ห้องฝึกพูดที่ใช้ระบบ loop สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเครื่องมือกายภาพบำบัด เป็นต้น จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่า สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ไม่มากนัก เนื่องจากสถานศึกษามีเด็กพิการเรียนร่วมมีระดับความบกพร่องไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีใช้ทั่วไป เช่น อุปกรณ์ช่วยการคำนวณ คือ เครื่องคิดเลข อุปกรณ์ช่วยกิจกรรมนันทนาการและเวลาว่างคือการเล่นกีฬา การเล่นเกมของเด็ก อุปกรณ์ช่วยการเขียนคือ คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรเบรลล์ อุปกรณ์ช่วยการอ่านคือการใช้ข้อมูลภาพและคำประกอบกัน และอุปกรณ์อื่น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หนังสือเสียง หนังสืออักษรเบรลล์ ตลอดจนการขอรับบริการการแก้ไขทางการพูด

ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...ทางโรงเรียนใช้เครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่เด็ก เช่น หนังสืออักษรเบรลล์ หนังสือเสียง ของเล่นบริหารกล้ามเนื้อ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประโยชน์ต่อเด็กมาก เพราะลูกสมาธิสั้น จะไม่ชอบตัวหนังสือ ไม่ชอบสิ่งที่ไม่ดึงดูดความสนใจ การที่ครูใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ลูกมีความสนใจเรียน ชอบเรียนมากขึ้นและมีสมาธิมากขึ้นและต้องการได้รับการส่งเสริมกิจกรรมดนตรี ศิลปะด้วย...” (ผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...การเพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้สื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อใช้สำหรับจัดการเรียนรู้ โรงเรียนนาระบบเทคโนโลยีที่โรงเรียนมีอยู่ มีเครื่องมือช่วยสอนในเรื่องการเรียนรู้พยัญชนะตัวอักษร คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตลอดจนมีนิทานสอนเสริมสำหรับเด็ก จัดทำโครงการธนาคารของเล่น ของเล่นต่าง ๆ ต้องมีการลงทะเบียนเหมือนกับหนังสือห้องสมุด เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการเล่น สามารถพัฒนาได้ทุกด้าน เนื่องจากเด็กในชนบทยังขาดโอกาสมาก ไม่เหมือนเด็กในเมือง...” (ผู้บริหารโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...โรงเรียนจะใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ระบบมัลติมีเดียโปรแกรมการสอนเด็กเล็ก ชุดดนตรีและอิเล็กทรอนิกส์ในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพและการเคลื่อนไหว การพาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่กิจกรรมห้องเรียนธรรมชาติ...เทคโนโลยีเหล่านี้มีประโยชน์มากต่อการพัฒนาทักษะและปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก...” (ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552)

ครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ

ครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่สอนและให้ความช่วยเหลือแก่เด็กพิการและให้ข้อมูลแก่ครูปกติและบุคลากรอื่นของโรงเรียน ตลอดจนให้ข้อมูลแก่เด็กทั่วไปด้วย เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ วิธีปฏิบัติต่อเด็ก สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติต่อเด็ก แนวคิดและปรัชญาของการศึกษาพิเศษ บุคลากรที่มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเรียนร่วมนอกจากบุคลากรที่มีอยู่ในโรงเรียนปกติแล้ว ควรได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นนักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านฝ่ายต่าง ๆ เช่น กุมารแพทย์ จิตแพทย์ พยาบาลจิตเวช นักโสตสัมผัสวิทยา นักฝึกพูด นักแก้ไขการพูด นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา เป็นต้น ซึ่งบุคลากรเหล่านี้มีขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบหรือลักษณะของงานที่ทำได้ที่จะช่วยปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และเตรียมความพร้อมด้านทักษะการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจ เช่น ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม การเตรียมทักษะทางภาษา และสื่อความหมาย ทักษะด้านงานพื้นฐานอาชีพ การปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นใจผู้อื่น และสามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จัดทำทะเบียนประวัติและรวบรวมข้อมูล ร่วมจัดทำและปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประเมินความสามารถขั้นพื้นฐานของเด็กพิการ สร้างแบบทดสอบและประเมินผลการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ของเด็กรายบุคคลเพื่อรายงานผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองและครูที่สอนเด็กเรียนร่วม ร่วมกันแก้ไขปัญหาและติดตามผลการส่งเด็กเข้าเรียน พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการศึกษาพิเศษ พัฒนาวិชาการด้านการศึกษาพิเศษ เผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาพิเศษแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเด็กพิเศษเรียนร่วม ร่วมกันทำงานเป็นทีมของกลุ่มสหวิชาชีพ และเป็นผู้แทนติดต่อประสานงานทางการศึกษาเรียนร่วมกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการให้บริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เยี่ยมบ้าน ออกชุมชน การดัดแปลงอุปกรณ์ช่วยและอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ และการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้รับบริการแต่ละคน จากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 3 แห่ง พบว่าสถานศึกษาจะมีระบบในการปฏิบัติงานที่ได้รับความร่วมมือจากนักวิชาชีพเป็นอย่างดี ทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือหน่วยงานทางการแพทย์ บุคลากรจากศูนย์การศึกษาพิเศษ คณาจารย์ และนักศึกษาหลักสูตรการศึกษาพิเศษจากสถาบันอุดมศึกษา โดยมีครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเป็นผู้ประสานการดำเนินงานสร้างเครือข่ายการทำงานเป็นทีมร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา เช่น การคัดกรองเด็ก การฟื้นฟูสมรรถภาพ การเตรียมความพร้อม การแก้ไขปัญหาการพูดและพฤติกรรม ตลอดจนจัดกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก และทักษะการเคลื่อนไหว เป็นต้น และยังพบว่าโรงเรียนสังกัดองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจในเรื่องสวัสดิการของครูผู้สอนการศึกษาพิเศษ

ตั้งที่ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...การดำเนินงานนั้นโรงเรียนครูการศึกษาพิเศษที่นี่ ยังไม่ได้รับเงินตอบแทน พ.ค.ศ. (เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษและครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม: เงิน พ.ค.ศ.) ซึ่งโรงเรียนของเราอยู่ในสังกัดเทศบาล...คิดว่าเราได้รับเงินสนับสนุนจากเทศบาลมากอยู่แล้ว ความเข้าใจนี้ยังไม่ถุกนัก จึงอยากให้เขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษเข้ามาช่วยดูแลด้วย...” (ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...แต่ส่วนหนึ่งคิดว่าครูได้เงินพิเศษจากการดูแลลูกเรานอกเหนือจากเงินเดือน เชน่าจะทำอะไรให้ลูกเราได้มากกว่านี้ แม้จะไม่เท่าเด็กปกติ แต่ก็อยากให้เขาอ่านออกเขียนได้...” (ผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) และครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรกล่าวว่า “...โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรจะได้รับการสนับสนุนดูแลด้านนักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ส่งนักศึกษามาฝึกทักษะแก้ไขความบกพร่องของเด็กแบบตัวต่อตัว...” (ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร, 16 มีนาคม 2552) ขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์กล่าวว่า “...ครูโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ได้รับเงิน พ.ค.ศ.ทุกคน และได้รับความร่วมมือจากนักวิชาชีพให้ความช่วยเหลือเด็กทุกคน โดยผู้ปกครองนำเด็กไปขอรับบริการเพิ่มเติม...” (ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์, 19 มีนาคม 2552) และในขณะเดียวกันครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญกล่าวว่า “...เรามีครูที่สอนเด็กพิเศษ 7 คน ได้รับเงิน พ.ค.ศ.แล้ว 1 คน อีก 6 คน ส่งแบบคำขอ...ทราบว่าการพิจารณาอนุมัติแล้วทุกคน...โรงเรียนของเราจะได้รับความร่วมมือจากนักวิชาชีพเป็นอย่างดี จากโรงพยาบาลทำบ่อโรงพยาบาลหนองคาย จะเข้ามาช่วยดูแลการคัดกรอง ให้คำแนะนำการจัดทำ IEP การแก้ไขปัญหาการพูดและพฤติกรรม กายภาพบำบัดเพื่อแก้ปัญหาการเคลื่อนไหว โดยผู้ปกครองนำเด็กไปรับบริการ...” (ครูโรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 10 มีนาคม 2552)

1.2.3 ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาพหุกรณีสถานศึกษาต้นแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาพหุกรณี (multi-case study) สถานศึกษาต้นแบบการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม 3 แห่ง ดังกล่าวข้างต้น มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีความโดดเด่นในองค์ประกอบตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) รวม 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือ จากข้อค้นพบสำคัญผู้วิจัยสามารถพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยได้สรุปเป็นด้านการบริหารโดยรวมได้ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม

(1) สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมอย่างเป็นระบบ

(2) สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน

- (3) สถานศึกษามีการวิเคราะห์แผน นโยบายการจัดการศึกษา เรียนร่วมที่เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างชัดเจน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- (4) สถานศึกษาสร้างพลังขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีระบบการ บริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมที่ดี
- (5) สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิต
- (6) สถานศึกษามีการเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาพิเศษทุกระดับสู่ความเป็นมืออาชีพ
- (7) สถานศึกษาเพิ่มสมรรถนะของสถานศึกษา โดยการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (8) สถานศึกษามีระบบการสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยการระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง
- (9) สถานศึกษามีระบบการคัดกรอง เตรียมความพร้อมและส่ง เด็กเข้าเรียนอย่างชัดเจน
- (10) สถานศึกษามีระบบการสร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบ ให้แก่ทีมงานและผู้เกี่ยวข้องให้เข้ามาร่วมกันทำงาน
- (11) สถานศึกษาจัดบรรยากาศเป็นโรงเรียนแห่งสิทธิและโอกาส ทางการศึกษาของเด็กทุกคน
- (12) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ และสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ความตระหนัก จิตสำนึก ความเต็มใจในการ ปฏิบัติงาน
- (13) สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีคุณสมบัติ โดดเด่น ทำงานเชิงรุก เต็มใจและเสียสละ
- (14) สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ กำหนด บทบาทและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน
- (15) สถานศึกษามีการประสานงานเครือข่ายความร่วมมือกับ พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินงาน
- (16) สถานศึกษามีการระดมงบประมาณและทรัพยากร ตลอดจน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ อุปกรณ์เพื่อการจัดการศึกษาเรียนร่วม
- (17) สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2) ด้านนักเรียน

เด็กพิการ

(1) สถานศึกษามีระบบการคัดกรอง แยกประเภทความพิการ โดยคณะกรรมการและใช้เครื่องมือคัดกรองที่เป็นที่ยอมรับ

(2) สถานศึกษามีการแจ้งผลการคัดกรองให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบ

(3) สถานศึกษามีระบบการเตรียมความพร้อมเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ทั้งด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และการช่วยเหลือตนเองให้มีความพร้อมใกล้เคียงเด็กทั่วไปก่อนส่งเข้าเรียนร่วม

(4) สถานศึกษามีการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องตามเกณฑ์มาตรฐาน

(5) สถานศึกษามีการประเมินความสามารถพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ก่อนส่งเข้าเรียนร่วม

(6) สถานศึกษามีการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมให้เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ก่อนส่งเข้าเรียนร่วม

(7) สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ได้รับการพัฒนาศักยภาพเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ

(8) สถานศึกษามีการฝึกทักษะพื้นฐานให้เด็กพิการ สามารถช่วยเหลือตนเองได้

(9) สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพอนามัยของเด็กพิการอย่างใกล้ชิด

(10) สถานศึกษาใช้กิจกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

(11) สถานศึกษาจัดการเตรียมความพร้อมของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง โดยใช้ครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นสำคัญ

เด็กทั่วไป

(1) สถานศึกษามีระบบการเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไป เพื่อให้เข้าใจและยอมรับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องในโรงเรียน

(2) สถานศึกษามีการให้ความรู้และฝึกทักษะให้เด็กทั่วไป สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการได้อย่างถูกวิธีหรือเท่าที่จำเป็น

(3) สถานศึกษามีมาตรการในการให้รางวัลและการลงโทษเด็กทั่วไป ที่ปฏิบัติต่อเด็กพิการ

(4) สถานศึกษาให้ความรู้แก่เด็กทั่วไปในเรื่องปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์

(5) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการสร้างเจตคติที่ดีของเด็กทั่วไป
ให้มิต่อเด็กพิการ

(6) สถานศึกษาปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนต้นเพื่อชี้แจง
โครงการและแนวทางการดำเนินงานให้เด็กทั่วไปทราบและเข้าใจตรงกัน

(7) สถานศึกษาจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ให้เด็กทั่วไป
ทดลองเป็นคนพิการ ให้เข้าใจสภาพความพิการหรือข้อจำกัดและความยากลำบากของเด็กพิการ

(8) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ ให้เด็กทั่วไป
ต้อนรับเด็กพิการอย่างอบอุ่น

(9) สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กทั่วไปดูแลช่วยเหลือเด็กพิการในชั้น
เรียนร่วมด้วยความสมัครใจ

(10) สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กทั่วไปร่วมกันกำหนดข้อตกลง
และแนวทางหรือข้อควรปฏิบัติการในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน

3) ด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

(1) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีขีดจำกัด
น้อยที่สุด คำนึงถึงสภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก

(2) สถานศึกษาปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม สะอาด ร่มรื่น และจัด
ให้เด็กพิการมีส่วนร่วม

(3) สถานศึกษาจัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน
ให้สวยงาม มีการถ่ายเทของอากาศ และแสงสว่างเพียงพอ

(4) สถานศึกษาจัดสภาพห้องเรียนให้มีเครื่องมือ สื่อ วัสดุและ
อุปกรณ์ครบครัน

(5) สถานศึกษาจัดให้มีห้องสอนเสริมวิชาการ ห้องดนตรี ศิลปะ
และห้องการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ

(6) สถานศึกษาเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่
สภาพแวดล้อมทางกายภาพควบคู่กับการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก
สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(7) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยให้เด็ก
พิการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

(8) สถานศึกษามีการปรับให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ
เด็กพิการในอาคารสถานที่ เช่น ราวจับในห้องน้ำ

(9) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กพิการใช้สถานที่และสิ่ง
อำนวยความสะดวก คำนึงถึงประโยชน์และเข้าถึงได้

สภาพแวดล้อมทางบุคคล

- (1) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ตระหนัก
รับผิดชอบให้แก่บุคลากรในโรงเรียน
- (2) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นทีม ร่วมมือกัน
ทุกฝ่าย
- (3) สถานศึกษาใช้พลังความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ใน
การพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการแต่ละคน
- (4) สถานศึกษาใช้การจัดการเรียนร่วม โดยการแต่งตั้ง
คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน
- (5) สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ
บุคลากรภายในโรงเรียน
- (6) สถานศึกษาจัดให้มีการเตรียมความพร้อมบุคลากรผู้ที่
รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ
- (7) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลที่จำเป็น
เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเป็นประจำ
- (8) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้และ
ประสบการณ์เพิ่มขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิการ จะได้นำมาพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
- (9) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการ
ฝึกอบรมเฉพาะทาง การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- (10) สถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เป็น
กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิการ
- (11) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีโอกาสนพัฒนาศักยภาพอย่าง
ต่อเนื่องทั้งการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน
- (12) สถานศึกษาส่งเสริมศักยภาพครอบครัว ให้มีบทบาทในการ
ดูแลเด็กพิการแต่ละคน
- (13) สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะ
ในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง

4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การบริหารจัดการหลักสูตร

- (1) สถานศึกษาปรับหลักสูตรทั่วไปให้สอดคล้องกับ
ความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ
- (2) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามระดับ
ความสามารถใน IEP

(3) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้แก่เด็กพิการ

(4) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การช่วยเหลือตนเองของเด็กพิการ

(5) สถานศึกษาปรับหลักสูตรที่เน้นให้เด็กพิการให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ จัดความบกพร่องของเด็ก

(6) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านการรับรู้และการเคลื่อนไหว

(7) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาพัฒนาทักษะด้านภาษาคือ การพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียนและการคิดคำนวณ

(8) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาด้านวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการฝึกอาชีพ

(9) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาด้านทักษะทางสังคมให้เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

(10) สถานศึกษาปรับหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความบกพร่องของเด็กด้านต่าง ๆ

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(1) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็กพิการทุกคน

(2) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือในการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

(3) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือในการประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาเรียนรู้สำหรับเด็กพิการแต่ละคน

(4) สถานศึกษาจัดทำ IEP โดยคณะกรรมการจัดทำและผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ

(5) สถานศึกษาประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กและพร้อมก็นำข้อมูลจากผู้ปกครองมาใช้ในการจัดทำ IEP

(6) สถานศึกษาจัดทำ IEP ให้เด็กพิการ เน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งในโรงเรียนและผู้ปกครองนำไปฝึกที่บ้าน

(7) สถานศึกษาจัดทำ IEP ให้เด็กพิการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทยและคณิตศาสตร์

(8) สถานศึกษาจัดทำ IEP มีองค์ประกอบครบถ้วน สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นของเด็ก

(9) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือขอรับบริการหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน

(1) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ใน IEP

(2) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะจำเป็นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ประกอบด้วยทักษะหลัก 6 ด้าน คือ ทักษะความเข้าใจและการใช้ภาษา ทักษะการใช้กล้ามเนื้อ ทักษะการคิดและวิชาการ ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการทำงานอาชีพ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน

(3) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของเด็กด้วยวิธีและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย

(4) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวันที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

(5) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฝึกทักษะและแก้ไขปัญหาของเด็ก ในโรงเรียนโดยครูและที่บ้านโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง

(6) สถานศึกษาจัดกิจกรรมขอรับบริการเสริม โดยใช้กิจกรรมบำบัดจากนักวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

(7) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการแก้ไขปัญหาของเด็ก ยึดหยุ่นตามความเหมาะสมตามที่ระบุไว้ใน IEP

(8) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมวิชาการและงานพื้นฐานอาชีพตามความสนใจและต้องการของเด็ก

(9) สถานศึกษาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย

(10) สถานศึกษาใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยให้เด็กทั่วไปมีส่วนดูแลช่วยเหลือ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง

(11) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

(12) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องทุกคน ช่วงเวลาว่างประจำวันในแต่ละสัปดาห์

การจัดตารางเรียน

(1) สถานศึกษาจัดตารางเรียนตามเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องตามที่กำหนดใน IEP

(2) สถานศึกษาจัดตารางเรียนประจำวันทั้งเวลาเรียนแบบกลุ่มและเวลาเรียนแบบเดี่ยวตามสภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก

(3) สถานศึกษาจัดตารางเรียนสอนเสริมของเด็กแต่ละคนในช่วงเวลาว่างประจำวัน

(4) สถานศึกษาจัดทำตารางการสอนเสริมโดยครูและพ่อแม่ผู้ปกครองร่วมกัน

(5) สถานศึกษาจัดตารางการสอนเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

(6) สถานศึกษาจัดให้มีเวลาให้คำแนะนำปรึกษาหารือกันระหว่างครูด้วยกันและครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง

(7) สถานศึกษาจัดตารางกิจกรรมประจำวันสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและความสามารถของเด็ก โดยเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การประเมินผล รายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน

(1) สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียนและรายงานความก้าวหน้าของเด็กตามวิธีการและเกณฑ์ที่กำหนดใน IEP

(2) สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียนของเด็กทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

(3) สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กที่การประเมินโดยครูผู้สอน เช่น การทดสอบ สังเกตพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

(4) สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กที่การประเมินโดยเด็กเป็นผู้ประเมินเอง เช่น การประเมินชิ้นงาน ความพึงพอใจ

(5) สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กที่การประเมินโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง เช่น การประเมินชิ้นงาน สังเกตพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

(6) จัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กจากการเปรียบเทียบกับคะแนนพัฒนาศักยภาพก่อนและหลังเรียนตามที่กำหนดไว้ใน IEP ของเด็กแต่ละคนในแต่ละด้าน

(7) สถานศึกษาจัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กใช้รูปแบบที่หลากหลายตามความเหมาะสมทั้งแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิกราฟแท่ง แผนภูมิกราฟวงกลม

(8) สถานศึกษาจัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กโดยครูผู้สอนรายงานให้ผู้บริหาร นักเรียน และพ่อแม่ผู้ปกครองทราบ เป็นประจำและต่อเนื่อง

(9) สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการในโอกาสต่าง ๆ ตามความสนใจ

(10) สถานศึกษามีการประเมินและรายงานความสามารถทางวิชาการ ทักษะทางสังคมและพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กเป็นรายบุคคล

(11) สถานศึกษาจัดระบบแผนงานและกระบวนการติดตามความก้าวหน้าของเด็กสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน IEP

(12) สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์การประเมินผล เพื่อใช้ในการรับเด็กและส่งต่อเข้าเรียนร่วม

(13) สถานศึกษามีการประเมินตามสภาพจริงตามที่กำหนดใน IEP ที่ชัดเจน โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจชิ้นงาน การใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

การตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา

(1) สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพภายในอย่างมีขั้นตอน

(2) สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน

(3) สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และมอบหมายความรับผิดชอบให้คณะทำงานแต่ละฝ่าย

(4) สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงมอบหมายงานและหน้าที่ ให้คณะทำงานร่วมกันวางแผนงานของแต่ละฝ่าย

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการ มีโอกาสเข้าร่วมการทดสอบตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติประจำปี

(6) สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินตนเองภายใน เป็นกระบวนการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม

(7) สถานศึกษาใช้ระบบการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม

(8) สถานศึกษาใช้ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม

(9) สถานศึกษาใช้ผลจากการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกด้าน เป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษา

การประสานความร่วมมือ

(1) สถานศึกษาใช้ระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาเรียนร่วม

(2) สถานศึกษามีการวางแผนและการประสานความร่วมมือ โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่และศักยภาพของหน่วยงานและบุคคล

(3) สถานศึกษามีการใช้ทุนทางสังคมเป็นกลไกในการทำงาน และผลักดันให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง แบบการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

(4) สถานศึกษาใช้กระบวนการวางแผนเพื่อใช้ในการ ประสานงานและขอความร่วมมือจากนักวิชาชีพตามโอกาสที่เหมาะสม

(5) สถานศึกษามีการประสานงาน กระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือเด็ก

การนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน

(1) สถานศึกษามีระบบและวางแผนปฏิบัติการนิเทศติดตามผล ประจำปี

(2) สถานศึกษาใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยผู้บริหารเป็นผู้ นิเทศและการนิเทศระหว่างครูด้วยกัน

(3) สถานศึกษาใช้กระบวนการนิเทศ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีของทุกฝ่าย สร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม ร่วมคิดร่วมทำสู่ความสำเร็จ

(4) สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากการนิเทศติดตามผล นำมาใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนร่วม

(5) สถานศึกษาใช้เทคนิควิธีการนิเทศติดตามผลที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

5) ด้านเครื่องมือ

นโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ

(1) สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ สอดคล้อง กับแนวนโยบายของรัฐ บริบทของโรงเรียนและยึดประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ

(2) สถานศึกษามีการวิเคราะห์แผนนโยบายของรัฐ และหน่วยงาน ต้นสังกัด ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(3) สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานการจัดการศึกษา เรียนร่วมอย่างเป็นระบบ

(4) สถานศึกษามีการระดมสรรพกำลังและความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(5) สถานศึกษานำเสนอร่างนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ขอความเห็นชอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองก่อนประกาศใช้

ระบบการบริหารจัดการ

- (1) สถานศึกษาจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมแบบการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย
- (2) สถานศึกษาระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายจากหน่วยงาน ชุมชน และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
- (3) สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมโดยใช้รูปแบบโรงเรียนเป็นฐานที่คำนึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ
- (4) สถานศึกษามีผู้บริหารเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำการปฏิบัติ และให้การส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานภายใน
- (5) สถานศึกษามีการระดมสรรพกำลัง สร้างทีมงานภายใน พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง
- (6) สถานศึกษามีการกำหนดแผนกลยุทธ์และผลักดันให้นำไปสู่การปฏิบัติจริง

กฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ

- (1) ควรมีการนำมาตรการทางกฎหมายแบบคู่ขนานสู่การปฏิบัติทั้งด้านสาธารณสุข สวัสดิการสังคม และงานอาชีพ
- (2) ควรออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ของหน่วยงานระดับปฏิบัติควบคู่กับกฎหมายแม่บทระดับชาติ และครอบคลุมสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องทุกด้าน
- (3) ควรออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการเงิน และมาตรฐานตำแหน่งของบุคลากร
- (4) ควรออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ใช้ในการดำเนินงานขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) ควรผลักดันแนวทางการดำเนินงานตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ สู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

งบประมาณ

- (1) ควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัว ให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด
- (2) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับสวัสดิการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม
- (3) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ
- (4) สถานศึกษามีการจัดทำรายละเอียดการบริหารการเงินและการบริหารบัญชีที่เป็นระบบและตรวจสอบได้

(5) สถานศึกษามีการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ที่เน้นถึงความมีประโยชน์ ความคุ้มค่า ความประหยัด และความถูกต้อง

สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(1) สถานศึกษาส่งเสริมการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้เป็นตามที่กำหนดใน IEP

(2) สถานศึกษาส่งเสริมการขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาเพื่อขอซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

(3) สถานศึกษาส่งเสริมการให้บริการด้านการพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน

(4) สถานศึกษาส่งเสริมการประกันโอกาสทางการศึกษาด้านการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (AT)

(1) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

(2) สถานศึกษาส่งเสริมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

(3) สถานศึกษาส่งเสริมเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครันและครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

ครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ

(1) สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ในการทำงานเป็นทีมจาก นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(2) สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์การจัดการเรียนร่วม แบบมีส่วนร่วมของนักวิชาชีพจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและทุกระดับ

(3) สถานศึกษาส่งเสริมสวัสดิการของครูการศึกษาพิเศษ ครูสอนการศึกษาพิเศษ และบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย

1.3 ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่นและการศึกษาพหุกรณี

การสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่นและการศึกษาพหุกรณี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปข้อค้นพบที่สำคัญ ทั้งจากการศึกษาบริบทการจัดการศึกษาเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการศึกษาเชิงสำรวจและการสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณีสถานศึกษาต้นแบบ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อค้นพบสำคัญดังกล่าว ดังปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
1. โดยรวม			
1) กำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาเรียนร่วมสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผล	-	✓	
2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน และใช้ข้อมูลที่ทันสมัย	-	✓	✓
3) การวิเคราะห์แผน นโยบายการจัดการศึกษาเรียนร่วมที่เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างชัดเจน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว	-	-	✓
4) มีการบูรณาการระหว่างนโยบายด้านการศึกษา กับนโยบายด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม	✓	-	-
5) พัฒนาระบบการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล คนพิการ สามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้	✓	-	-
6) กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของไทยและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักการสิทธิมนุษยชนสากล	✓	-	-
7) วางแผนการจัดการศึกษาเรียนร่วมเต็มรูปแบบ (inclusion school) โดยบุคลากรทำงานร่วมกันทุกฝ่าย เด็กพิการได้รับความช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็น	-	✓	✓
8) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ คุณสมบัติที่โดดเด่น ทำงานเชิงรุกเต็มใจและเสียสละ	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
1. โดยรวม (ต่อ)			
9) จัดโครงสร้างการบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ กำหนดบทบาทและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	✓	✓	✓
10) ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ความตระหนัก เจตคติที่ดี ความเต็มใจในการปฏิบัติงาน	-	✓	✓
11) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมระดับจังหวัด	✓	✓	
12) จัดระบบการให้บริการแก่เด็กพิการและครอบครัว (individualized family service plan) นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	✓	-	-
13) จัดระบบการสร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากร ทีมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓
14) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓
15) ส่งเสริมการนิเทศติดตามประเมินผลด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การเผยแพร่เอกสารความรู้ใหม่ ๆ และนำข้อมูลจากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	✓	✓	-
16) กำหนดอัตรากำลังและเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อดูแลช่วยเหลือและพัฒนาเด็กพิการทุกประเภท	✓	✓	-
17) สร้างเครือข่ายเป็นพลังขับเคลื่อนความร่วมมือเชิงระบบเพื่อการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	-	✓	✓
18) กำหนดแนวปฏิบัติของคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนรู้ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสถานศึกษา	✓	✓	-
19) จัดระบบสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยการระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ การทำงานร่วมกันของนักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาอาชีพ (transdisciplinary team)	✓	✓	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
1. โดยรวม (ต่อ)			
20) ส่งเสริมความเข้มแข็งการปฏิบัติหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักโภชนาการ	-	✓	-
21) การระดมงบประมาณและทรัพยากร ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ อุปกรณ์เพื่อการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	-	-	✓
22) การเพิ่มสมรรถนะของสถานศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	-	-	✓
23) จัดระบบสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	✓	-	-
24) ส่งเสริมบทบาทของชุมชน ครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	-	✓	✓
25) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิต	-	-	✓
26) การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการพัฒนาเด็กพิการทุกด้าน ผสมผสานระหว่างภาควิชาการและภาคปฏิบัติ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	✓	✓	-
27) จัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ประสานงานและกำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	✓	-
28) จัดระบบการให้บริการตามกฎหมาย กฎกระทรวง ให้เด็กพิการได้รับการบริการและเข้าถึงได้	✓	✓	-
29) การพัฒนาเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพ ทั้งการประกันโอกาสทางการศึกษา การประกันคุณภาพการเรียนการสอนตาม IEP และการประกันประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓	-
30) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	-

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
1. โดยรวม (ต่อ)			
31) กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้สูงอย่างเหมาะสม (appropriately high standard) เพื่อให้เด็กพิการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา ทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมรวมทั้งการพัฒนาด้านอาชีพ	✓	-	-
32) จัดบรรยากาศเป็นสถานศึกษาแห่งสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็กทุกคน	-	-	✓
33) จัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมในระดับปฐมวัยศึกษา รวมทั้งสนับสนุนด้านบุคลากรและทรัพยากรที่จำเป็น	✓	-	-
34) ศูนย์การศึกษาพิเศษควรให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการระยะเริ่มแรกตั้งแต่แรกเกิด (อายุ 0-3 ปี)	✓	-	-
35) กำหนดแนวทางการรับรองความพิการโดยสถานศึกษา เพื่อให้เด็กพิการทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็น	✓	-	-
36) มีระบบการคัดกรอง เตรียมความพร้อมและส่งต่อเข้าเรียนอย่างชัดเจน	-	-	✓
2. ด้านนักเรียน			
2.1 เด็กพิการ			
1) กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการพัฒนาเด็กพิการอย่างชัดเจน	✓	✓	-
2) จัดระบบการคัดกรอง แยกประเภทความพิการ โดยคณะกรรมการและใช้เครื่องมือคัดกรองที่เป็นที่ยอมรับ	✓	-	✓
3) การแจ้งผลการคัดกรองให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ	✓	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจาก
การศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิง สำรวจ	สนทนา กลุ่ม	พหุกรณี
2. ด้านนักเรียน (ต่อ)			
4) การประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการครอบคลุม ทักษะทุกด้าน ก่อนส่งเข้าเรียนร่วม	✓	-	✓
5) เตรียมความพร้อมเด็กพิการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการช่วยเหลือตนเอง ก่อนส่งเข้า เรียนร่วม	✓	-	✓
6) การเตรียมความพร้อมของเด็กพิการ โดยใช้ครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นสำคัญ	-	-	✓
7) เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามที่กำหนดไว้ใน IEP	✓	-	-
8) การฝึกทักษะพื้นฐานให้เด็กพิการ สามารถช่วยเหลือตนเองได้	-	✓	✓
9) สร้างเสริมสุขภาพอนามัยให้เด็กพิการมีน้ำหนักส่วนสูงตาม เกณฑ์	-	✓	-
10) กำหนดอัตราส่วนจำนวนเด็กพิการเรียนร่วมต่อห้องและต่อ ครูผู้สอน โดยเฉพาะกรณีที่มีเด็กพิการระดับรุนแรง	-	✓	-
11) จัดให้เด็กพิการ ได้รับบริการการเตรียมความพร้อม การ บำบัดพัฒนาศักยภาพจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง	-	✓	-
12) จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของเด็กพิการที่สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	✓	✓
13) จัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (early intervention services) ให้แก่เด็กพิการและครอบครัว	-	✓	-
14) การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมให้เด็กพิการก่อนส่งเข้า เรียนร่วม	-	✓	✓
15) ส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้าน ความสามารถพิเศษ ให้เข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ	-	✓	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
2. ด้านนักเรียน (ต่อ)			
2.2 เด็กทั่วไป			
1) สถานศึกษามีระบบการเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไป เพื่อให้เข้าใจและยอมรับเด็กพิการในโรงเรียน	✓	✓	✓
2) สถานศึกษามีการให้ความรู้และฝึกทักษะให้เด็กทั่วไป สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการได้อย่างถูกต้องวิธีหรือเท่าที่จำเป็น	✓	✓	✓
3) ส่งเสริมให้เด็กทั่วไปมีความรู้และทักษะการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการเพื่อดูแลช่วยเหลือในด้านการดำเนินชีวิตและด้านการเรียน	✓	✓	-
4) สถานศึกษาให้ความรู้แก่เด็กทั่วไปในเรื่องปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์	-	-	✓
5) สร้างความเข้าใจ และร่วมกันกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับข้อที่ควรปฏิบัติ สิ่งที่ไม่พึงระวัง และการช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	-	✓
6) ส่งเสริมให้เด็กทั่วไปร่วมกันกำหนดวิธีการหรือรูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพและดูแลช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียน	✓	✓	-
7) สถานศึกษาปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนต้นเพื่อชี้แจงโครงการและแนวทางการดำเนินงานให้เด็กทั่วไปทราบและเข้าใจตรงกัน	-	-	✓
8) สถานศึกษาจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ให้เด็กทั่วไปทดลองเป็นคนพิการให้เข้าใจสภาพความพิการหรือข้อจำกัดและความยากลำบากของเด็กพิการ	-	-	✓
9) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่นให้เด็กทั่วไปยอมรับต้อนรับ ดูแลช่วยเหลือเด็กพิการด้วยความสมัครใจ	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
3. ด้านสภาพแวดล้อม			
3.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ			
1) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด คำนึงถึงสภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก	✓	✓	✓
2) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารสถานที่ โดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย ประโยชน์ของการใช้งานและความต้องการจำเป็นเฉพาะด้าน	✓	✓	-
3) สถานศึกษาปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม สะอาด ร่มรื่น และจัดให้เด็กพิการมีส่วนร่วม	-	✓	✓
4) จัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศใกล้เคียงกับวิถีชีวิตประจำวันมากที่สุด	✓	✓	-
5) สถานศึกษาจัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้สวยงาม มีการถ่ายเทของอากาศ และแสงสว่างเพียงพอ	✓	✓	✓
6) สถานศึกษาเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมทางกายภาพควบคู่กับการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	✓	✓	✓
7) สถานศึกษาจัดสภาพห้องเรียนให้มีเครื่องมือ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ครบครัน	-	-	✓
8) สถานศึกษาจัดให้มีห้องสอนเสริมวิชาการ ห้องดนตรี ศิลปะ และห้องการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ	✓	✓	✓
9) สถานศึกษามีการปรับให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการในอาคารสถานที่ เช่น ราวจับในห้องน้ำ	-	-	✓
10) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กพิการใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก คำนึงถึงประโยชน์และเข้าถึงได้	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
3.2 สภาพแวดล้อมทางบุคคล			
1) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ตระหนัก เจตคติที่ดี รับผิดชอบให้แก่บุคลากรในโรงเรียน	-	-	✓
2) ผู้บริหาร ครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครอง ควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓	-
3) พัฒนาศักยภาพครูในด้านการจัดทำ IEP การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และการผลิตสื่อวัตกรรมการเรียน	✓	✓	-
4) ส่งเสริมสังคมเกิดการยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย (diversity) และยอมรับว่าเด็กพิการ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม	✓	✓	-
5) การเตรียมความพร้อมในการรับเด็กพิการเรียนร่วมทุกด้านของโรงเรียน เช่น ความพร้อมด้านอาคารเรียน ห้องเรียน บุคลากร จำนวนครูการศึกษาพิเศษ	-	✓	-
6) สถานศึกษาสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นทีมร่วมมือกันทุกฝ่าย	-	-	✓
7) สถานศึกษาใช้พลังความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการแต่ละคน	-	-	✓
8) สถานศึกษาใช้การจัดการเรียนร่วม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน	-	-	✓
9) สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรภายในโรงเรียน	-	-	✓
10) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ได้รับการพัฒนาศักยภาพ สามารถพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	-	✓
11) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเป็นประจำ	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
3. ด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ)			
12) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิการ จะได้นำมาพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น	✓	✓	✓
13) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทาง การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาพิเศษ	✓	✓	✓
14) สถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิการ	-	-	✓
15) สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีโอกาสนำศักยภาพอย่างต่อเนื่องทั้งการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน	-	-	✓
16) สถานศึกษาส่งเสริมศักยภาพครอบครัว ให้มีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ	-	-	✓
17) สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง	✓	-	✓
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
4.1 การบริหารจัดการหลักสูตร			
1) สถานศึกษาปรับหลักสูตรทั่วไปให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ	✓	✓	✓
2) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามระดับความสามารถใน IEP	-	-	✓
3) สถานศึกษาปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการจำเป็นเฉพาะของเด็กพิการ	✓	✓	-
4) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้แก่เด็กพิการ	-	-	✓
5) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตการช่วยเหลือตนเองของเด็กพิการ	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
6) สถานศึกษาปรับหลักสูตรที่เน้นให้เด็กพิการ ให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ ขจัดความบกพร่องของเด็ก	-	-	✓
7) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านการรับรู้และการเคลื่อนไหว	-	-	✓
8) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาพัฒนาทักษะด้านภาษาคือการพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียนและการคิดคำนวณ	-	-	✓
9) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาด้านวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการฝึกอาชีพ	-	-	✓
10) สถานศึกษาปรับหลักสูตรมีเนื้อหาด้านทักษะทางสังคมให้เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	-	-	✓
11) สถานศึกษาปรับหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความบกพร่องของเด็กด้านต่าง ๆ	-	-	✓
4.2 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)			
1) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็กพิการ	-	-	✓
2) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือในการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ	-	-	✓
3) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือในการประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ	-	-	✓
4) สถานศึกษาจัดทำ IEP โดยคณะกรรมการจัดทำและผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ	-	-	✓
5) สถานศึกษาประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กและพร้อมภavnนำข้อมูลจากผู้ปกครองมาใช้ในการจัดทำ IEP	-	-	✓
6) สถานศึกษาจัดทำ IEP ให้เด็กพิการ เน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งในโรงเรียนและผู้ปกครองนำไปฝึกที่บ้าน	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
7) สถานศึกษาจัดทำ IEP ให้เด็กพิการในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทยและคณิตศาสตร์	-	-	✓
8) สถานศึกษาจัดทำ IEP มีองค์ประกอบครบถ้วน สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
9) สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือขอรับบริการหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	-	-	✓
10) สถานศึกษาจัดทำและใช้ IEP ในการพัฒนาทักษะของเด็กพิการให้เต็มตามศักยภาพ	✓	✓	-
11) ส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ใน IEP	✓	-	✓
4.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน			
1) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ใน IEP	✓	✓	✓
2) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ	✓	✓	-
3) จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะของเด็กพิการเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าแสดงออก	✓	-	-
4) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของเด็กด้วยวิธีและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย	-	-	✓
5) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะจำเป็นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กประกอบด้วย ทักษะหลัก 6 ด้าน คือ ทักษะความเข้าใจและการใช้ภาษา ทักษะการใช้กล้ามเนื้อ ทักษะการคิดและวิชาการ ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการทำงานอาชีพ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
6) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวันที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง	-	-	✓
7) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฝึกทักษะและแก้ไขปัญหของเด็ก ในโรงเรียนโดยครูและที่บ้านโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง	-	-	✓
8) สถานศึกษาจัดกิจกรรมขอรับบริการเสริม โดยใช้กิจกรรมบำบัดจากนักวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
9) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการแก้ไขปัญหของเด็ก ยึดหยุ่นตามความเหมาะสมตามที่ระบุไว้ใน IEP	-	-	✓
10) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพตามความสนใจและต้องการของเด็ก	-	-	✓
11) สถานศึกษาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย	-	✓	✓
12) สถานศึกษาใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยให้เด็กทั่วไปมีส่วนดูแลช่วยเหลือ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง	-	-	✓
13) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	-	-	✓
14) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้เด็กพิการทุกคน ช่วงเวลาว่างประจำวันในแต่ละสัปดาห์	-	-	✓
15) จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะความสามารถพิเศษของเด็กพิการ	✓	-	-
4.4 การจัดตารางเรียน			
1) สถานศึกษาจัดตารางเรียนตามเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องตามที่กำหนดใน IEP	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
2) สถานศึกษาจัดตารางเรียนประจำวันทั้งเวลาเรียนแบบกลุ่มและเวลาเรียนแบบเดี่ยวตามสภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
3) สถานศึกษาจัดตารางเรียนสอนเสริมของเด็กแต่ละคนในช่วงเวลาว่างประจำวัน	✓	✓	✓
4) สถานศึกษาจัดทำตารางการสอนเสริมโดยครู พ่อแม่ผู้ปกครองร่วมกัน	✓	-	✓
5) สถานศึกษาจัดตารางการสอนเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	✓	-	✓
6) สถานศึกษาจัดให้มีเวลาให้คำแนะนำปรึกษาหารือกันระหว่างครูด้วยกันและครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง	-	-	✓
7) สถานศึกษาจัดตารางกิจกรรมประจำวันสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและความสามารถของเด็ก โดยเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ	-	-	✓
8) การจัดตารางการสอนเสริมทักษะพื้นฐานในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์	✓	-	-
9) การจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพด้านทักษะสอดแทรกในกิจกรรมนันทนาการ	✓	-	-
4.5 การประเมินผล รายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน			
1) สถานศึกษาควรมีระบบการส่งต่อเด็กพิการ ทั้งระหว่างห้องเรียนชั้นเรียน ระหว่างสถานศึกษาและระดับการศึกษา	-	✓	-
2) เด็กพิการทุกคนควรได้รับการศึกษาที่ดี เมื่อเรียนจบการศึกษาแล้วมีงานทำหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม	✓	-	-
3) จัดทำรายงานผลการพัฒนาโรงเรียน โดยมีข้อมูลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินงาน	✓	-	-

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
4) ส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนและความก้าวหน้าของเด็กพิการ	✓	✓	-
5) สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียนและรายงานความก้าวหน้าของเด็กตามวิธีการและเกณฑ์ที่กำหนดใน IEP	✓	✓	✓
6) สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียนของเด็กทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน	-	-	✓
7) สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กที่ประเมินโดยครูผู้สอนเช่น การทดสอบ สังเกตพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	-	-	✓
8) สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กที่การประเมินโดยเด็กเป็นผู้ประเมินเอง เช่น การประเมินชิ้นงาน ความพึงพอใจ	-	-	✓
9) สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กที่การประเมิน โดยพ่อแม่ผู้ปกครอง เช่น การประเมินชิ้นงาน สังเกตพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	-	-	✓
10) จัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กจากการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาศักยภาพก่อนและหลังเรียนตามที่กำหนดไว้ใน IEP ของเด็กแต่ละคนในแต่ละด้าน	-	-	✓
11) สถานศึกษาจัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กใช้รูปแบบที่หลากหลายตามความเหมาะสมทั้งแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิกราฟแท่ง แผนภูมิกราฟวงกลม	-	-	✓
12) สถานศึกษาจัดทำรายงานความก้าวหน้าของเด็กโดยครูผู้สอนรายงานให้ผู้บริหาร นักเรียน และพ่อแม่ผู้ปกครองทราบเป็นประจำและต่อเนื่อง	✓	✓	✓
13) สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการ ในโอกาสต่าง ๆ ตามความสนใจ	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจาก การศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
14) สถานศึกษามีการประเมินและรายงานความสามารถทางวิชาการทักษะทางสังคมและพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กเป็นรายบุคคล	-	-	✓
15) สถานศึกษามีการจัดระบบแผนงานและกระบวนการติดตามความก้าวหน้าของเด็กสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ใน IEP	-	-	✓
16) สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์การประเมินผลเพื่อใช้ในการรับเด็กและส่งต่อเข้าเรียนร่วม	-	-	✓
17) สถานศึกษามีการประเมินตามสภาพจริงตามที่กำหนดใน IEP ที่ชัดเจน โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต พฤติกรรมการตรวจชิ้นงาน การใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น	-	-	✓
4.6 การตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา			
1) ส่งเสริมให้โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญและจัดการศึกษาเรียนร่วม เพื่อประกันโอกาสทางการศึกษาให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม	✓	✓	-
2) มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและจัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ	✓	✓	-
3) การประกันโอกาสทางการศึกษา โดยการกระจายทรัพยากรสำหรับเด็กพิการ อย่างเสมอภาคเท่าเทียม	-	✓	-
4) มีระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วมในสถานศึกษาและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	✓	✓	-
5) สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพภายในอย่างมีขั้นตอน	-	-	✓
6) สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน	-	-	✓
7) สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และมอบหมายความรับผิดชอบให้คณะทำงานแต่ละฝ่าย	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
8) มีระบบการประเมินผลและรายงานผลการจัดการเรียนร่วมต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	✓	✓	
9) ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการ มีโอกาสเข้าร่วมการทดสอบตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติประจำปี	-	-	✓
10) สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินตนเองภายในเป็นกระบวนการ ประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม	-	-	✓
11) สถานศึกษาใช้ระบบการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม	-	-	✓
12) สถานศึกษาใช้ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม	✓	✓	✓
13) สถานศึกษาใช้ผลจากการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกด้าน เป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษา	-	-	✓
4.7 การประสานความร่วมมือ			
1) สถานศึกษาใช้ระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการเรียนร่วม	-	-	✓
2) สถานศึกษามีการวางแผนและการประสานความร่วมมือ โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่และศักยภาพของหน่วยงานและบุคคล	-	-	✓
3) สถานศึกษามีการใช้ทุนทางสังคมเป็นกลไกในการทำงานและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง แบบการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง	-	-	✓
4) สถานศึกษาใช้กระบวนการวางแผนเพื่อใช้ในการประสานงานและขอความร่วมมือจากนักวิชาชีพตามโอกาสที่เหมาะสม	-	-	✓
5) สถานศึกษามีการประสานงาน กระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือเด็ก	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)			
6) ครอบครัว ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	-	✓	-
7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	✓	-
8) จัดหาหรือแนะนำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองใช้สำหรับช่วยเหลือบุตรหลานที่บ้าน	-	✓	-
4.8 การนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน			
1) ส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม	✓	✓	
2) จัดระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งการนิเทศภายในและภายนอก	✓	✓	✓
3) สถานศึกษามีระบบและวางแผนปฏิบัติการนิเทศติดตามผลประจำปี	-	-	✓
4) สถานศึกษาใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยผู้บริหารเป็นผู้ นิเทศ และการนิเทศระหว่างครูด้วยกัน	-	-	✓
5) สถานศึกษาใช้กระบวนการนิเทศ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีของทุกฝ่าย สร้างบรรยากาศการทำงาน เป็นทีม ร่วมคิดร่วมทำสู่ความสำเร็จ	-	-	✓
6) สถานศึกษาใช้เทคนิควิธีการนิเทศติดตามผลที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	-	-	✓
7) สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากการนิเทศติดตามผล นำมาใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	-	-	✓
8) การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบการมี ส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมรับผิดชอบ	✓	✓	-

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
5. ด้านเครื่องมือ			
5.1 นโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ			
1) สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ บริบทของโรงเรียนและยึดประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ	-	-	✓
2) สถานศึกษามีการวิเคราะห์แผนนโยบายของรัฐ และหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	-	-	✓
3) สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานการจัดการศึกษาเรียนรวมอย่างเป็นระบบ	-	-	✓
4) สถานศึกษามีการระดมสรรพกำลังและความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	-	-	✓
5) สถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ การจัดการศึกษาเรียนรวม โดยมีคณะกรรมการและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	✓	✓	-
6) จัดระบบการประเมินผลการนำนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจสู่การปฏิบัติในรอบปีการศึกษา	✓	✓	-
7) สถานศึกษานำเสนอร่างนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ขอความเห็นชอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองก่อนประกาศใช้	-	-	✓
5.2 ระบบบริหารจัดการ			
1) ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวม แสดงบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	-	✓	-
2) มีอัตราเฉลี่ยครูการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์ อย่างเพียงพอตามสัดส่วนจำนวนเด็กพิการเรียนรวมในโรงเรียน	✓	✓	-
3) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบและสะดวกต่อการนำไปใช้ และจัดเก็บข้อมูลโดยระบบคอมพิวเตอร์	✓	✓	-

ตารางที่ 8. ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนา กลุ่ม	พหุ กรณี
5. ด้านเครื่องมือ (ต่อ)			
4) สถานศึกษาจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้แบบการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	-	-	✓
5) สถานศึกษาระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายจากหน่วยงานชุมชน และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน	-	-	✓
6) สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมโดยใช้รูปแบบโรงเรียน เป็นฐานที่คำนึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ	-	-	✓
7) สถานศึกษามีผู้บริหารเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้การปฏิบัติ และให้การส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานภายใน	-	-	✓
8) สถานศึกษามีการระดมสรรพกำลัง สร้างทีมงานภายใน พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง	-	-	✓
9) สถานศึกษามีการกำหนดแผนกลยุทธ์และผลักดันให้นำไปสู่การปฏิบัติจริง	-	-	✓
5.3 กฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ			
1) การเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย นโยบายและความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	✓	✓	-
2) ส่งเสริมและผลักดันให้หน่วยงาน และสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ	-	✓	✓
3) ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดระเบียบข้อกำหนดหรือแนวทางการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศที่กำหนดไว้	✓	✓	-
4) การนำมาตรการทางกฎหมายแบบคู่ขนานสู่การปฏิบัติทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคม และงานอาชีพ	-	-	✓
5) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ของหน่วยงานระดับปฏิบัติควบคู่กับกฎหมายแม่บทระดับชาติ	-	-	✓

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
5. ด้านเครื่องมือ (ต่อ)			
6) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ของหน่วยงานระดับปฏิบัติครอบคลุมสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องทุกด้าน	-	-	✓
7) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการเงิน และมาตรฐานตำแหน่งของบุคลากร	-	-	✓
8) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ใช้ในการดำเนินงานขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น	-	-	✓
9) ผลักดันแนวทางการดำเนินงานตามกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ สู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม	-	-	✓
5.4 งบประมาณ			
1) จัดสรรงบประมาณแบบให้เปล่าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	✓	✓	-
2) ส่งเสริมให้คณะกรรมการ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณ	✓	✓	-
3) ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัว ให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด	-	-	✓
4) ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับสวัสดิการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม	-	-	✓
5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ	-	-	✓
6) สถานศึกษามีการจัดทำรายละเอียดการบริหารการเงินและการบริหารบัญชีที่เป็นระบบและตรวจสอบได้	-	-	✓
7) สถานศึกษามีการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ที่เน้นถึงควมมีประโยชน์ ความคุ้มค่า ความประหยัดและความถูกต้อง	-	-	✓

ตารางที่ 8 .ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจาก การศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
5. ด้านเครื่องมือ (ต่อ)			
5.5 สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา			
1) สถานศึกษาส่งเสริมการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้เป็นตามที่กำหนดใน IEP	✓	✓	✓
2) สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเพียงพอ	✓	✓	-
3) สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ เช่น หนังสือแบบเรียน เอกสารตำราที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	✓	✓	-
4) จัดสรรงบประมาณในด้านครุภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์ให้สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	✓	✓	-
5) สถานศึกษาส่งเสริมการขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
6) สถานศึกษาส่งเสริมการให้บริการด้านการพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน	-	-	✓
7) สถานศึกษาส่งเสริมการประกันโอกาสทางการศึกษาด้านการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม	-	-	✓
5.6 เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (AT)			
1) จัดกิจกรรมเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดกิจกรรม สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	✓	✓	-
2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการค้นหา วิจัยและฟื้นฟูสมรรถภาพมากขึ้น	✓	✓	-
3) การใช้เทคโนโลยีและบำบัดตามความพิการในรูปแบบ เช่น นันทนาการบำบัด กายภาพบำบัด และพฤติกรรมบำบัด	-	✓	-

ตารางที่ 8 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมาย และจากการศึกษาพหุกรณี เพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	แหล่งข้อมูลจากการศึกษา		
	เชิงสำรวจ	สนทนากลุ่ม	พหุกรณี
5. ด้านเครื่องมือ (ต่อ)			
4) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
5) สถานศึกษาส่งเสริมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
6) สถานศึกษาส่งเสริมเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครันและครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	-	-	✓
5.7 ครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ			
1) ระดมสรรพกำลังจากเครือข่ายและพันธมิตรร่วมจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม	✓	✓	-
2) ประสานความร่วมมือกับเครือข่าย นักจิตวิทยา นักวิชาชีพผู้เชี่ยวชาญ ครูสอนเสริม ครูผู้ช่วยสอนและครูสอนชั้นเรียนร่วม	✓	✓	-
3) มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย เพื่อให้เด็กพิการได้รับประโยชน์สูงสุดในการเรียน	-	✓	-
4) สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ในการทำงานเป็นทีมจากนักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	-	-	✓
5) สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์การจัดการเรียนร่วม แบบมีส่วนร่วมของนักวิชาชีพจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและทุกระดับ	-	-	✓
6) สถานศึกษาส่งเสริมสวัสดิการของครูการศึกษาพิเศษ ครูสอนการศึกษาพิเศษ และบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเรียนร่วมตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย	-	-	✓

1.4 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (ร่างที่ 1)

จากการสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น และการศึกษาพหุกรณีสถานศึกษาต้นแบบ ผู้วิจัยนำมาจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (ร่างที่ 1) ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ทั้งในด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2558 จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดชั้นนำการจัดการศึกษาเรียนร่วมในสถานศึกษาทุกระดับอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิตและทักษะการงานอาชีพ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

พันธกิจ

- 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมให้ทั่วถึงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) สร้างโอกาสให้เด็กพิการ ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในสถานศึกษาทุกระดับอย่างเท่าเทียม
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาเด็กพิการตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเต็มตามศักยภาพทุกด้าน
- 4) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิการ ให้สามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และมีส่วนร่วมทางสังคมในทุกมิติและมีประสิทธิภาพ
- 5) สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่าย แหล่งบริการ และระบบการคัดกรอง ข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษาเรียนร่วม แบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย
- 6) พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี และทักษะในการทำงานการจัดการศึกษาเรียนร่วม รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน
- 7) พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียน รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย
- 8) ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานองค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือครอบครัว จัดการศึกษาเรียนร่วมอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ

9) สร้างความพร้อมของสถานศึกษาในด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด

1. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม

มุ่งเน้นในการบริหารจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม มีการคัดกรองคัดแยกตามประเภทความพิการ การฟื้นฟูบำบัด การเตรียมความพร้อมเด็กพิการและส่งต่อเข้าเรียน โดยกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด มุ่งวางแผน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตั้งศูนย์ประสานงาน กำหนดมาตรฐาน ติดตาม กำกับ ประเมินผลและระดมสรรพกำลังความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแผนกลยุทธ์ จัดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน สร้างทีมงาน เป้าหมาย ทิศทางการพัฒนา เกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพ โดยคณะกรรมการ มุ่งการจัดระบบการจัดการเรียนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กกลุ่มเป้าหมาย มีการประชาสัมพันธ์ จัดสรรงบประมาณ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อให้เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องทุกคน ทุกประเภทความพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดโดยรวม ดังนี้

1.1 เป้าหมาย

พัฒนาระบบการจัดการ ศึกษาเรียนร่วมตามหลักการสิทธิมนุษยชนบนบรรยากาศแห่งสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็กทุกคน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมมีคณะกรรมการ กำหนดแผนงาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายกลยุทธ์ ใช้กระบวนการนิเทศกำกับติดตามตรวจสอบ มาตรฐานอย่างชัดเจน จัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์ ปรับปรุงแก้ไขพัฒนา งานให้เหมาะสมอยู่เสมอ

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ การบริหารงานที่ชัดเจน ตามหลักการสิทธิมนุษยชน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างความตระหนัก รู้ เข้าใจ ยอมรับและใช้กระบวนการบริหารเชิงบูรณาการ

ตัวชี้วัด

- (1) มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์
- (2) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย
- (3) ร้อยละของบุคลากรที่มีความเข้าใจต่อนโยบายและแผนงาน
- (4) มีรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบการวางแผนงานและแนวทางในการ
ปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมอย่างครอบคลุมและทั่วถึง

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของ
เด็กและท้องถิ่น

(2) มีรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการกำหนดมาตรฐานและพัฒนาระบบการ
ประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมให้เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ

ตัวชี้วัด

(1) มีมาตรฐานการจัดการเรียนร่วมที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกด้าน

(2) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน
มาใช้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

(1) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือที่น่าเชื่อถือ
และเป็นที่ยอมรับ

(2) มีการรายงานและปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน

(3) ระดับความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ประสานการดำเนินงานให้มีการจัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนร่วมบรรลุ
ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย

ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของงบประมาณตามเกณฑ์ที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น

(2) มีการใช้งบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์

(3) มีการรายงานการใช้งบประมาณประจำปีอย่างโปร่งใส
ตรวจสอบได้

6) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 6

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารงานที่
ชัดเจนและมีการกำหนดบทบาท มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

ตัวชี้วัด

(1) สถานศึกษามีแผนภูมิโครงสร้างและคำสั่งแต่งตั้ง
คณะทำงานตรงตามสาขาวิชาและความถนัด

(2) ระดับความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ตาม
โครงสร้างการบริหารงาน

7) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 7

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ
หน่วยงาน องค์กรภาครัฐ เอกชน ครอบครัว และนักวิชาชีพ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการ
เรียนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการของสถานศึกษาและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

(2) จำนวนครั้งที่สถานศึกษาได้รับความร่วมมือ

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

8) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 8

กลยุทธ์

ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มี
ภาวะผู้นำ ทำงานเชิงรุก กล้าคิด กล้าทำ เสียสละ สร้างศรัทธาในการจัดการเรียนร่วมให้เป็นที่
ยอมรับของทุกฝ่าย

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร
ในการจัดการเรียนร่วม

(2) มีผู้บริหารได้รับการพัฒนาเฉพาะด้านตามที่ต้องการและสนใจ

(3) มีผู้บริหารได้รับการยอมรับจากชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

9) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 9

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษาพิเศษให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

(1) มีจำนวนผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมประชุม สัมมนาในด้านการศึกษาพิเศษเฉพาะด้าน

(2) มีจำนวนครูการศึกษาพิเศษในสถานศึกษา (ที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ)

(3) ครูมีเจตคติที่ดีและปฏิบัติต่อเด็กพิการอย่างเหมาะสมถูกต้องวิธี

10) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 10

กลยุทธ์

แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วมระดับจังหวัดจากบุคลากรในหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตัวชี้วัด

(1) มีคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วมระดับจังหวัดที่ชัดเจน

(2) มีสัดส่วนของคณะกรรมการจากหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(3) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน

(4) มีสรุปรายงานการประชุมของคณะกรรมการในแต่ละครั้ง

11) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 11

กลยุทธ์

จัดตั้งศูนย์ประสานงาน บริการ สารสนเทศและประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนร่วมระดับจังหวัด

ตัวชี้วัด

(1) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของศูนย์ประสานงาน บริการ สารสนเทศ และประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน

(2) มีแผนงานโครงการ และสรุปรายงานผลการดำเนินงาน

(3) จำนวนครั้ง รายการในการประสานงานและให้บริการ

(4) ความถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบันของข้อมูลสารสนเทศ

12) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 12

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างภาคีเครือข่ายความเข้มแข็งการทำงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สถานพยาบาล และสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม ให้เกิดการทำงานร่วมกันแบบเคียงบ่าเคียงไหล่

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน
- (2) จำนวนครั้งและกิจกรรมในการทำงานร่วมกัน
- (3) มีสรุปรายงานผลและการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน
- (4) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน

หรือองค์กรภาคีเครือข่าย

13) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 13

กลยุทธ์

พัฒนาระบบการศึกษาที่ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล และเชื่อว่าคนพิการสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้

ตัวชี้วัด

- (1) มีการพัฒนา ปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล
- (2) มีกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและประเมินผลตามสภาพจริง
- (3) เด็กพิการมีการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นผ่านเกณฑ์ที่กำหนดใน IEP

14) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 14

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์โครงการและผลงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ยอมรับ ศรัทธาเลื่อมใส และมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ตัวชี้วัด

- (1) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยกิจกรรมเทคนิควิธีการรูปแบบที่หลากหลายเป็นประจำและทั่วถึง
- (2) มีเอกสารหลักฐานและร่องรอยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

15) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 15

กลยุทธ์

ส่งเสริมการนิเทศติดตามประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและนำไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

- (1) แผนปฏิบัติการนิเทศประจำปี
- (2) มีการนำผลจากการนิเทศไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน

การจัดการเรียนร่วม

- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้รับและผู้ให้การนิเทศ

2. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านนักเรียน

มุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการคัดกรอง การฟื้นฟูบำบัด การเตรียมความพร้อมของเด็กทุกด้านก่อนส่งเข้าสู่ระบบการศึกษาทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็ก ตั้งแต่เกิดหรือแรกพบความพิการในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเน้นการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดโดยรวม ดังนี้

2.1 เป้าหมายด้านเด็กพิการ

เด็กพิการทุกคนทุกประเภท ผ่านการคัดกรองคัดแยกโดยคณะกรรมการด้วยเครื่องมือที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ผ่านการฟื้นฟูบำบัด เตรียมความพร้อมสามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการพัฒนาตนเองในทุกมิติของสังคม และเข้าเรียนร่วมในสถานศึกษาในชุมชนใกล้เคียงตามความต้องการ

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และแผน พัฒนาศักยภาพของเด็กพิการอย่างชัดเจน

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนงานและแนวทางการดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจน
- (2) มีการมีส่วนร่วมของบุคลากรและภาคีเครือข่าย
- (3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ผ่านเกณฑ์กำหนด

เกณฑ์กำหนด

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

พัฒนาระบบการคัดกรอง วินิจฉัยแยกประเภทความพิการ และส่งต่อเข้าเรียนให้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้

ตัวชี้วัด

(1) มีเครื่องมือและวิธีการคัดกรองที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้ในรูปคณะกรรมการ

(2) มีการรายงานผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ

(3) ร้อยละของเด็กพิการที่ส่งต่อเข้าเรียนร่วม

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทุกด้านให้เด็กพิการมีความพร้อมช่วยเหลือตนเองได้ใกล้เคียงกับเด็กทั่วไปทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม ก่อนส่งเข้าเรียนร่วม

ตัวชี้วัด

(1) มีรูปแบบกิจกรรมการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน

(2) มีการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองชุมชนและนักวิชาชีพ

(3) ร้อยละของเด็กพิการที่มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นผ่านเกณฑ์

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

เร่งรัดการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยให้เด็กพิการมีสุขภาพแข็งแรง น้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนปฏิบัติการประจำปี

(2) มีการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทางการแพทย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น

(3) ร้อยละของเด็กพิการที่มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

กำหนดและสรรหาอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษ ครูสอนเสริม ตามอัตราเฉลี่ยของครูการศึกษาพิเศษต่อเด็กพิการให้เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

ตัวชี้วัด

- (1) มีอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษต่อเด็กพิการในสถานศึกษาตามเกณฑ์กำหนด
- (2) ร้อยละของครูการศึกษาพิเศษในสถานศึกษาที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น
- (3) ระดับความพึงพอใจของครูการศึกษาพิเศษและครูสอนเสริม

6) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 6

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องได้รับการแก้ไขพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องอื่นฟรี จากนักวิชาชีพตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

ตัวชี้วัด

- (1) ข้อมูลหน่วยงาน นักวิชาชีพที่ให้บริการแต่ละด้าน
- (2) มีรายงานการขอรับบริการแก้ไขพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องของเด็ก
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการบริการ

7) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 7

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ให้แก่เด็กพิการและครอบครัวอย่างทันที่

ตัวชี้วัด

- (1) แผนงานโครงการของสถานศึกษา
- (2) มีรายงานการขอรับบริการของเด็กและผู้ปกครอง
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กและผู้ปกครองที่ได้รับการบริการ

8) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 8

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการพัฒนา ศักยภาพในด้านความสามารถพิเศษ ให้เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการในโอกาสต่าง ๆ

ตัวชี้วัด

- (1) มีข้อมูลการสำรวจความสามารถพิเศษของเด็กเป็นรายบุคคล
- (2) มีรายงานการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็ก แฟ้มสะสมงาน
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2) เป้าหมายด้านเด็กทั่วไป

เด็กทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะประสบการณ์ มีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการทั้งด้านการดำเนินชีวิตและการเรียน

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ ยอมรับ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิการและโครงการจัดการเรียนร่วม

ตัวชี้วัด

- (1) มีกิจกรรมการส่งเสริมเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไปของสถานศึกษา
- (2) รายงานผลการดำเนินงาน
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วมกิจกรรม

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาเสริมสร้างให้เด็กทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม การอยู่ร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและทักษะการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือในด้านการดำเนินชีวิตและการเรียนด้วยความสมัครใจ

- ทักษะที่จัดให้กับเด็กทั่วไป
- กิจกรรม
- กิจกรรม
- ตัวชี้วัด
- (1) มีกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และ
 - (2) มีจำนวนและรายชื่อของเด็กทั่วไปที่เข้าร่วม
 - (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วม
- 3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทั่วไปร่วมกำหนดข้อตกลงข้อควรปฏิบัติ สิ่งที่ต้องพึงระวังในการอยู่ร่วมกัน วิธีการ รูปแบบ กิจกรรมการส่งเสริม พัฒนา ศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการในสถานศึกษา
- ตัวชี้วัด
- (1) มีกิจกรรมวิธีการดำเนินงาน
 - (2) มีข้อตกลงและแนวทางการดำเนินงาน
 - (3) มีรายงานผลการดำเนินงาน
- 4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมให้สถานศึกษาปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนต้น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานโครงการให้เด็กทั่วไปทราบและเข้าใจตรงกัน
- ตัวชี้วัด
- (1) มีตารางกิจกรรมปฐมนิเทศประจำปีการศึกษา
 - (2) มีรายงานผลการปฐมนิเทศ
 - (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วม
- กิจกรรม
- 5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ให้เด็กทั่วไปทดลองเป็นคนพิการเพื่อให้เข้าใจสภาพความพิการหรือข้อจำกัดและความยากลำบากของเด็กพิการให้ดียิ่งขึ้น
- ตัวชี้วัด
- (1) มีตารางการจัดกิจกรรม
 - (2) มีรายงานผลการจัดกิจกรรม
 - (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วม
- กิจกรรม

3) เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านสภาพแวดล้อม

มุ่งมั่นในการสร้างความพร้อมของสถานศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุดในบริเวณ อาคาร สถานที่ จัดบรรยากาศภายในห้องเรียน ห้องการศึกษาพิเศษให้อึดต่อการเรียนการสอน มีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่เด็กพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคคลหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความตระหนัก เจตคติที่ดี ให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ส่งเสริมสนับสนุนด้วยความเต็มใจ โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดโดยรวม ดังนี้

3.1) เป้าหมายด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณ อาคาร สถานที่ ให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด สะอาด ร่มรื่น สวยงาม สะดวก ปลอดภัย จัดห้องพิเศษสำหรับการจัดการเรียนร่วมสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุดคำนึงถึงสภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนงานโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อม
- (2) ระดับความสำเร็จในการจัดสภาพแวดล้อมทาง

กายภาพของสถานศึกษา

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารสถานที่ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม สะดวก ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนงานโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อม
- (2) ระดับความสำเร็จในการจัดสภาพแวดล้อมภายใน

ของสถานศึกษา

- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้การถ่ายเทของอากาศและแสงสว่างเพียงพอ และมีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน

ตัวชี้วัด

สถานศึกษา

(1) มีแผนงานโครงการจัดสภาพแวดล้อมภายในของ

ของสถานศึกษา

(2) ระดับความสำเร็จในการจัดสภาพแวดล้อมภายใน

(3) ระดับความพึงพอใจของเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้อง

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมทางกายภาพ ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมด้านบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้เกิดความพร้อมทุกด้านให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ตัวชี้วัด

ด้านแบบบูรณาการ

(1) มีแผนงานโครงการและกิจกรรมครอบคลุมทุก

สถานศึกษา

(2) ระดับความสำเร็จในการจัดกิจกรรมของ

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดห้องสอนเสริมวิชาการ ห้องดนตรี ศิลปะ ห้องการศึกษาพิเศษอื่น สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

ตัวชี้วัด

ครบถ้วนตามความต้องการจำเป็น

(1) มีแผนงานโครงการจัดห้องการศึกษาพิเศษ

แผนงานโครงการ

(2) มีการได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนตาม

จัดสรร

(3) ระดับคุณภาพของห้องการศึกษาพิเศษที่ได้รับ

3.2 เป้าหมายด้านสภาพแวดล้อมทางบุคคล

ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก เจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างทางสังคม การพัฒนา การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ

การสร้างขวัญกำลังใจ มีส่วนร่วมและปฏิบัติงานตามที่คาดหวัง ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และมีแผนงานอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์กำหนด

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ ตระหนัก มีเจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายทางสังคม มีส่วนร่วมและรับผิดชอบของผู้บริหารครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนงานโครงการและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- (2) มีข้อมูลบุคคลที่เข้าร่วมโครงการและกิจกรรม ครอบคลุมทุกภาคส่วน
- (3) ร้อยละของบุคคลที่มีความตระหนัก เจตคติที่ดี ยอมรับและมีส่วนร่วม

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพของครูและ บุคลากรเฉพาะด้าน ทั้งในด้านการจัดทำ IEP การวัดประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียนและ การผลิตสื่อนวัตกรรม

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนงานโครงการและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ บุคลากรทุกภาคส่วน
- (2) มีข้อมูลบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการและกิจกรรม
- (3) ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านการประเมินและมีส่วนร่วม

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรได้รับการ พัฒนายกระดับทางด้านความรู้ วุฒิการศึกษา ทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง การศึกษาพิเศษ มากยิ่งขึ้น

ตัวชี้วัด

- (1) มีโครงการพัฒนาระดับคุณภาพของบุคลากร ทางการศึกษาพิเศษ
- (2) มีข้อมูลของครูและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ

(3) ร้อยละของครูและบุคลากรที่สำเร็จผ่านเกณฑ์

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

(2) มีข้อมูลของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ

(3) ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการเรียนร่วม

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กระบวนการจัดการเรียนร่วม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ตัวชี้วัด

(1) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

(2) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ แนวทางการดำเนินงานผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุม

(3) ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

6) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 6

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมงาน ใช้พลังความร่วมมือจากชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ให้เข้ามามีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการและกิจกรรมการดำเนินงาน

(2) มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของทีมงานทุกฝ่าย แบบบูรณาการ

ทุกฝ่าย

(3) ระดับความพึงพอใจของทีมงานและผู้เกี่ยวข้อง

7) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 7

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน ครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครอง ได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้มีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการหลักสูตรและกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

(2) มีข้อมูลของบุคคลในครอบครัวและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

(3) ร้อยละของบุคคลที่สำเร็จผ่านเกณฑ์

4) เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

มุ่งมั่นในการสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ยึดหลักแนวคิดว่าการศึกษาเพื่อปวงชน (education for all) ถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม พัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลของเด็กให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึก มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมให้มีคุณภาพทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ให้บุคคลสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาเพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้วิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล มุ่งการพัฒนาเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของเด็ก ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้า จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนร่วมเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษาของสหประชาชาติ คือ การจัดการศึกษาแบบให้เปล่า (availability) ให้ทุกคนเข้าถึงได้ (accessibility) มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (acceptability) และสามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน (adaptability) โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดโดยรวม ดังนี้

4.1 เป้าหมายด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

สถานศึกษากำหนดขอบเขต ทิศทาง ปรับและใช้หลักสูตรให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพและบริบทแต่ละกลุ่ม เป้าหมายให้ได้มาตรฐานที่กำหนด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการแต่ละบุคคล มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น 3 ด้าน คือ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิต และทักษะการงานอาชีพ

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาปรับหลักสูตรทั่วไปและจัดทำหลักสูตรเฉพาะให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละบุคคล

ตัวชี้วัด

- (1) จำนวนหลักสูตรที่ได้พัฒนาให้เหมาะสมตามประเภทความพิการ
- (2) ร้อยละของเด็กพิการแต่ละประเภทได้รับการพัฒนาตามหลักสูตร

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาปรับหลักสูตรเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานทุกด้าน ทั้งด้านการรับรู้ การเคลื่อนไหว การพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียน การคิดคำนวณ สังคม การงานและอาชีพ สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นและความสนใจของเด็ก

ตัวชี้วัด

- (1) มีหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นและความสนใจของเด็กแต่ละบุคคล
- (2) ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตามหลักสูตร
- (3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นในการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตการช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การใช้ห้องน้ำ การแต่งกาย การอาบน้ำ แปรงฟัน เป็นต้น

ตัวชี้วัด

- (1) มีหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นตามความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล
- (2) ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตามหลักสูตร

ผ่านเกณฑ์ (3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาทักษะเฉพาะที่

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์
เร่งรัดให้สถานศึกษาปรับหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไข
ปัญหาและบรรเทาปัญหาความบกพร่องของเด็กเฉพาะบุคคล

ตัวชี้วัด

(1) มีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและบรรเทา
ปัญหาตามสภาพปัญหาของเด็กแต่ละบุคคล

(2) ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตาม
หลักสูตร

(3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการแก้ไขและบรรเทาปัญหา
ผ่านเกณฑ์

4.2 เป้าหมายด้านแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตาม
แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความ
ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล และมีการ
ประเมิน ทบทวน และปรับปรุง IEP ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์
ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือ
ในการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็ก เป็นเครื่องมือในการควบคุมและติดตามผล
การให้บริการ และความเหมาะสมในการจัดการเรียนร่วม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผล
เป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัด

(1) มี IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก
แต่ละบุคคล

(2) ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตาม IEP

(3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ
ผ่านเกณฑ์

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำ IEP โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินระดับความสามารถพื้นฐานตามหลักสูตรของเด็กเป็นรายบุคคลและความต้องการจำเป็นในด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และใช้ข้อมูลจากผู้ปกครองประกอบ จัดทำโดยคณะกรรมการและผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ

ตัวชี้วัด

- (1) มี IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล
- (2) รายละเอียดของข้อมูลของเด็กพิการใน IEP อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนทุกรายการ
- (3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำ IEP ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล และปรับปรุง IEP ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง

ตัวชี้วัด

- (1) มี IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล
- (2) รายละเอียดของข้อมูลของเด็กพิการใน IEP อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนทุกรายการ
- (3) รายการปรับปรุงแก้ไข IEP สอดคล้องกับสภาพความต้องการของเด็ก

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำ IEP ให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้พื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในสถานศึกษาและผู้ปกครองนำไปฝึกที่บ้านได้

ตัวชี้วัด

- (1) มี IEP ทักษะพื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล

(2) รายการเนื้อหากิจกรรมการพัฒนาทักษะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ที่ใช้ในการฝึกในสถานศึกษาและที่บ้าน

(3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ใน IEP

ตัวชี้วัด

(1) มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาใน IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล

(2) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP

4.3 เป้าหมายด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน

สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องตามที่กำหนดใน IEP โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย อันจะทำให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ฟังตนเองได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามที่กำหนดไว้ใน IEP โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย

ตัวชี้วัด

(1) จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนร่วม

(2) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ครอบคลุมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐานหลัก 6 ด้าน คือ ทักษะความเข้าใจและการใช้ภาษา ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่มัดเล็ก ทักษะการคิดและวิชาการ ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการงานอาชีพ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนา ทักษะในการทำกิจวัตรประจำวันที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้า แสดงออก

ตัวชี้วัด

(1) หลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะจำเป็น และ IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคล

(2) รายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็ก รายบุคคลเป็นรายด้าน

(3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ผ่านเกณฑ์

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เน้นการแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะของแต่ละด้านของเด็ก ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายตามที่ระบุไว้ใน IEP ในสถานศึกษาโดยครูและที่บ้านโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง

ตัวชี้วัด

(1) มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะ ปัญหาตามสภาพปัญหาของเด็กแต่ละบุคคล

(2) ร้อยละของเด็กพิการที่ได้รับการพัฒนาตาม หลักสูตร

(3) ร้อยละของเด็กที่ได้รับการแก้ไขและบรรเทาปัญหา ผ่านเกณฑ์

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับบริการเสริมอื่นตาม ความต้องการจำเป็นของเด็ก จากนักวิชาชีพเฉพาะด้านโดยตรง

ตัวชี้วัด

(1) มีคู่มือการรับบริการเสริมของเด็กแต่ละคน

(2) มีข้อมูลการขอรับบริการเสริมของเด็ก

(3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการเสริม

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้เด็กฝึกการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะ

ความสามารถพิเศษตามความต้องการหรือความสนใจในโอกาสต่าง ๆ

ตัวชี้วัด

(1) มีข้อมูลความสามารถพิเศษของเด็กที่ค้นพบแนว

ความสามารถในด้านต่าง ๆ

(2) มีรายงานผลการส่งเสริมและพัฒนา

ความสามารถพิเศษของเด็กในโอกาสต่าง ๆ

(3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับส่งเสริมและ

พัฒนา

6) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 6

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เด็กทั่วไปมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ เช่น แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง

ตัวชี้วัด

(1) มีข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสื่อ กิจกรรม

วิธีการ สำหรับการดูแลช่วยเหลือโดยเด็กทั่วไป

(2) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่เกี่ยวข้อง

7) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 7

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการสอนเสริมทักษะพื้นฐาน

ให้เด็กพิการทุกคน ในช่วงเวลาว่างประจำวันในแต่ละสัปดาห์

ตัวชี้วัด

(1) มีตารางการสอนเสริมประจำสัปดาห์ของเด็ก

แต่ละคน

(2) มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็ก

ที่ได้รับการสอนเสริม

(3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการสอน

เสริมและผู้เกี่ยวข้อง

4.4 เป้าหมายด้านการจัดตารางเรียน

เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลาว่างประจำวัน โดยครูและผู้ปกครองและมีการให้คำแนะนำระหว่างครูด้วยกัน โดยมีการกำหนดเวลาและกำหนดการที่แน่นอนชัดเจน

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตารางเรียนประจำวันทั้งแบบกลุ่มและแบบเดี่ยวตามเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องตามที่กำหนดใน IEP

ตัวชี้วัด

- (1) มีตารางการสอนเสริมประจำสัปดาห์ของเด็กแต่ละคน
- (2) มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กที่ได้รับการสอนเสริม
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมและผู้เกี่ยวข้อง

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตารางสอนเสริมพัฒนาทักษะพื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ให้เด็กทุกคนในช่วงเวลาว่างประจำวันทั้งภายในสถานศึกษาสอน โดยครูและที่บ้านสอนโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง

ตัวชี้วัด

- (1) มีตารางการสอนเสริมประจำสัปดาห์ของเด็กแต่ละคนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
- (2) มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมและผู้เกี่ยวข้อง

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตารางกิจกรรมประจำวันเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่จำเป็น สอดแทรกใน กิจกรรมนันทนาการและการผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

- เด็กพิการ
- และผู้เกี่ยวข้อง
- ตัวชี้วัด
- (1) มีตารางกิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา
 - (2) มีรายการกิจกรรมประจำวันที่เกี่ยวข้องของ
 - (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม

- 4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีตารางให้คำแนะนำ
- ปรึกษาหารือกันระหว่างครูด้วยกัน และระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง
- ตัวชี้วัด
- (1) มีตารางแนะนำประจำสัปดาห์ของสถานศึกษา
 - (2) มีรายการกิจกรรมแนะนำประจำสัปดาห์ของครู
 - (3) ระดับความพึงพอใจของครู บุคลากรและ
- และบุคลากรในสถานศึกษา
- ผู้เกี่ยวข้อง

4.5 เป้าหมายด้านการประเมินผลรายงานความก้าวหน้าของ เด็กและการรับเด็กเข้าเรียน

สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลและรายงานความก้าวหน้า
ด้วยวิธีการที่หลากหลายบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและ
ความต้องการ ตามสภาพจริง และใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐาน
การศึกษา และการรับและส่งต่อเข้าเรียน

- 1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1
- กลยุทธ์
- พัฒนาระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล รายงาน
- ความก้าวหน้าและการส่งต่อเด็กเข้าเรียนระหว่างห้องเรียน ชั้นเรียน ระหว่างสถานศึกษาและระดับ
- การศึกษา โดยให้แนบ IEP

- ตัวชี้วัด
- (1) มีระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล รายงาน
 - (2) มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็ก
- เป็นรายบุคคล

(3) มีข้อมูลด้านการเรียนและการส่งต่อเข้าเรียนของเด็กเป็นรายบุคคล

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียน และรายงานความก้าวหน้าของเด็กพิการตามวัตถุประสงค์ วิธีและเกณฑ์ที่กำหนดใน IEP ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ สังเกตพฤติกรรม ตรวจชิ้นงาน การใช้แฟ้มสะสมงานเป็นต้น

ตัวชี้วัด

(1) มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการเรียนและการพัฒนาทักษะของเด็กที่ครอบคลุมทุกด้าน

(2) มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน

(3) ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงาน

ความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียนและพัฒนาการของเด็กทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าจากการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียนของเด็กแต่ละคน

ตัวชี้วัด

(1) มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการเรียนและการพัฒนาทักษะของเด็กที่ครอบคลุมทุกด้าน

(2) มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน

(3) ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงาน

ความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนและพัฒนาการของเด็กแบบการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองร่วมกันประเมินผล รวมทั้งการประเมินผลโดยให้เด็กเป็นผู้ประเมินตนเอง

ตัวชี้วัด

(1) มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการเรียนและการพัฒนาทักษะของเด็กที่ครอบคลุมทุกด้าน

(2) มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน

(3) ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงาน

ความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ครูผู้สอนจัดทำรายงานการประเมินผลและความก้าวหน้าของเด็กต่อผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมง่ายต่อความเข้าใจและการนำไปใช้

ตัวชี้วัด

(1) มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็ก

เป็นรายบุคคล

(2) มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน

(3) ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงาน

ความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

6) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 6

กลยุทธ์

สถานศึกษาจัดทำ การประเมินและรายงานความสามารถพิเศษของเด็กพิการไว้อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด

(1) มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของ

เด็กเป็นรายบุคคล

(2) มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน

(3) ระดับความพึงพอใจของเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.6 เป้าหมายด้านการตรวจสอบและประกันคุณภาพ

การศึกษา

พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐาน บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ และการใช้ผลจากการตรวจสอบประเมินผลเป็นข้อมูลสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

พัฒนาระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม ใช้เป็นเครื่องมือของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ตัวชี้วัด

(1) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเรียนรู้ร่วม

(2) มีมาตรฐานการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

(3) มีเครื่องมือได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม เพื่อการประกันโอกาสทางการศึกษาของเด็กพิการให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา

(2) มีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินตนเองภายในใช้เป็นกระบวนการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา

(2) มีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากผลการตรวจสอบและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคนครอบคลุมทุกด้านเป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัด

(1) มีข้อมูลการตรวจสอบและประเมินผล รายงาน

ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

(2) มีแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการ มีโอกาสเข้าร่วมการทดสอบตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ

- ตัวชี้วัด
- (1) มีรายงานคะแนนผลการทดสอบประจำปีของเด็ก
- พิจารณาโดยรวมและเป็นรายบุคคล
- (2) ระดับความพึงพอใจของเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 6) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 6
- กลยุทธ์
- สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม และกำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจและมอบหมายความรับผิดชอบให้คณะทำงานแต่ละฝ่าย

- ตัวชี้วัด
- (1) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
- (2) มีกำหนดบทบาทหน้าที่ แนวทางการดำเนินงานผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุม
- (3) ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4.7 เป้าหมายด้านการประสานความร่วมมือ

พัฒนาองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งสามารถส่งเสริมศักยภาพ คัดกรองและพิทักษ์สิทธิคนพิการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ร่วมกันพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ในการจัดการเรียนร่วม

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

สร้างระบบการกำกับ ประสาน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาเรียนร่วม

- ตัวชี้วัด
- (1) มีจำนวนองค์กรและเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง
- (2) มีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

สถานศึกษาประสานความร่วมมือ โดยคำนึงถึงบทบาท
หน้าที่และศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากร

ตัวชี้วัด

- (1) มีข้อมูลองค์กรและเครือข่ายความร่วมมือ
ที่เกี่ยวข้องทุกระดับทุกด้าน
- (2) มีรายงานการประสานความร่วมมือประจำภาค
เรียน/ประจำปี

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมศักยภาพให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัวและ
ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วมและดูแลช่วยเหลือเด็ก

ตัวชี้วัด

- (1) มีรูปแบบกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือเด็กของชุมชน
และที่บ้าน
- (2) มีรายงานการส่งเสริมศักยภาพโดยพ่อแม่
ผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

4.8 เป้าหมายด้านการนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน

ใช้ระบบกลไกการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการนำ
นโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ใช้รูปแบบการนิเทศภายในและการนิเทศภายนอกสร้างบรรยากาศ
การทำงานเป็นทีม สร้างขวัญกำลังใจผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจและมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

จัดระบบกลไกการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการ
นำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนปฏิบัติการนิเทศติดตามประเมินผล
ประจำปี
- (2) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม
ประเมินผลจากหน่วยงานทุกระดับทุกภาคส่วน

(3) มีเครื่องมือที่ใช้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานทั้งการนิเทศภายในโดยผู้บริหารเป็นผู้นิเทศ และการนิเทศระหว่างครูด้วยกันและการนิเทศภายนอกโดยบุคลากรอื่น

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนงานโครงการนิเทศติดตามประเมินผลของสถานศึกษาแต่ละแห่ง
- (2) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามประเมินผลภายในสถานศึกษา

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กระบวนการนิเทศติดตามประเมินผล สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมและสร้างขวัญกำลังใจ

ตัวชี้วัด

- (1) มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการ การจัดกิจกรรมการนิเทศติดตามประเมินผลที่ชัดเจน
- (2) มีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศติดตามประเมินผลเป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการนำข้อมูลจากการนิเทศติดตามประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

- (1) มีข้อมูลสารสนเทศจากการนิเทศติดตามประเมินผล การดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกด้าน
- (2) ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมและผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเครื่องมือ

มุ่งมั่นในการจัดระบบบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิการอย่างมีประสิทธิภาพ มีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม สามารถทำหน้าที่ กำหนดและกำกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณได้อย่างบูรณาการ มุ่งการรวมพลังจากทุกภาคส่วนในสังคมทุกระดับให้เกิดเครือข่ายการทำงานที่มีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดอัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากร มุ่งส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อให้เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งมีการเผยแพร่ผลงาน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดโดยรวม ดังนี้

5.1 เป้าหมายด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ

กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจระดับหน่วยงานและสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ นำนโยบายสู่การปฏิบัติ และมีระบบการตรวจสอบประเมินผลการนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้จริง

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ สอดคล้องแผนงานนโยบายของรัฐ หน่วยงานต้นสังกัด บริบทของสถานศึกษาและยึดประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ

ตัวชี้วัด

(1) มีรายงานการวิเคราะห์แผนงานนโยบายของรัฐ

และหน่วยงานต้นสังกัด

(2) มีผู้รับผิดชอบโครงการ

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการจัดการเรียนรู้ร่วม โดยคณะกรรมการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ตัวชี้วัด

(1) มีการระดมสรรพกำลังและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

(2) มีรายงานการประชุมปฏิบัติการ

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

สถานศึกษานำเสนอร่างนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ขอความเห็นชอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองก่อนประกาศใช้

ตัวชี้วัด

(1) มีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการจัดการศึกษา
พิเศษเรียนร่วมของสถานศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

(2) มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่
ทุกฝ่าย

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

จัดการประเมินผลการนำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ

สู่การปฏิบัติในรอบปี

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนการปฏิบัติงานจัดการเรียนร่วมประจำปี

(2) มีรายงานผลการประเมินแผนปฏิบัติงานจัดการ

เรียนร่วมประจำปี

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5.2 เป้าหมายด้านระบบการบริหารจัดการ

การบริหารเชิงกลยุทธ์โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในการปฏิบัติ ใช้ข้อมูลสารสนเทศ จัดลำดับ
ความสำคัญ มีการกำหนดขอบข่ายภาระงานและอัตราค่าจ้างครู บุคลากร มีระบบการนิเทศกำกับ
ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการทำงาน

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมสถานศึกษาบริหารจัดการ ตามวิสัยทัศน์ พันธ

กิจ สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT
Framework) ที่คำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ

ตัวชี้วัด

(1) มีแนวทางการดำเนินงานโดยใช้การมีส่วนร่วม

จากทุกฝ่าย

(2) มีการระดมสรรพกำลังและสร้างเครือข่ายที่

เข้มแข็ง

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมประจำโรงเรียน แสดงบทบาทหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ความสามารถร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ กำกับติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

ตัวชี้วัด

(1) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ แนวทาง การดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน

(2) มีเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกด้าน

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ ทำงานเชิงรุกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานตรงกับความสามารถและความถนัด

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

(2) ร้อยละของผู้บริหารที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ

(3) ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

สถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศใช้ในวางแผน กลยุทธ์ การสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและผลักดันให้นำสู่การปฏิบัติจริง

ตัวชี้วัด

(1) มีแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

(2) มีข้อมูลสารสนเทศองค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

กำหนดและจัดสรรอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษของ
สถานศึกษาตามเกณฑ์อัตราเฉลี่ยครูต่อนักเรียน

ตัวชี้วัด

- (1) มีจำนวนครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน
- (2) มีอัตราส่วนเฉลี่ยครูการศึกษาพิเศษต่อเด็กพิการ
เรียนร่วม ในสถานศึกษา

5.3 เป้าหมายด้านกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ

การกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการและปฏิบัติ
สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านงบประมาณและการเงิน อัตรากำลังและ
มาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความ
ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ส่งเสริมปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย
นโยบายและความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ

ตัวชี้วัด

- (1) มีเอกสารหลักฐานทางกฎหมาย นโยบาย และ
ความเคลื่อนไหวที่เผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
- (2) ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ผลักดันการออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับที่
เกี่ยวกับ การจัดสรรงบประมาณและการเงิน และอัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครู
บุคลากรทาง การศึกษาพิเศษ

ตัวชี้วัด

- (1) มีกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับด้าน
งบประมาณและการเงิน อัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครู บุคลากรทางการศึกษาพิเศษที่
ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา
- (2) มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่

ทุกฝ่าย

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมและผลักดันให้หน่วยงานและสถานศึกษา
ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวงหรือประกาศที่กำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด
ประสิทธิผล

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาสู่
การปฏิบัติ
- (2) แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานและ
สถานศึกษา
- (3) มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่
ทุกฝ่าย

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดให้มีระเบียบ
ข้อกำหนดหรือแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานอย่างชัดเจน

ตัวชี้วัด

- (1) มีระเบียบ ข้อกำหนดและแนวทางในการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงานและสถานศึกษาอย่างชัดเจน
- (2) มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่
ทุกฝ่าย

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

ส่งเสริมการนำมาตรการทางกฎหมายแบบคู่ขนานสู่การ
ปฏิบัติทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคมและงานอาชีพ

ตัวชี้วัด

- (1) มีมาตรการทางกฎหมายแบบคู่ขนานสู่การปฏิบัติ
ทางด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคมและงานอาชีพ
- (2) มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่
ทุกฝ่าย

5.4 เป้าหมายด้านงบประมาณ

มีแผนงานงบประมาณด้านการจัดการเรียนร่วมอย่างบูรณาการ มีการจัดสรรงบประมาณตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เด็กพิการได้รับสิทธิและโอกาสตามกฎหมายกำหนด และใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ คุ่มค่า ประหยัดและถูกต้องเหมาะสม

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมและผลักดันการจัดสรรและการใช้งบประมาณเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด

ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น
- (2) ระดับความปัญหาต้องการในเรื่องเงินอุดหนุนรายหัวของสถานศึกษา

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการ พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณ

ตัวชี้วัด

- (1) มีหนังสือเชิญพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมพิจารณาวางแผนงานค่าใช้จ่ายงบประมาณประจำปี
- (2) มีแผนงานโครงการการดำเนินงานประจำปี

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับความต้องการและเพียงพอ

ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละงบประมาณสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น
- (2) ระดับความต้องการเงินสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

ตัวชี้วัด

เพิ่มขึ้น

(1) ร้อยละของเด็กที่ได้รับคูปองการศึกษาประจำปี

(2) มีรายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี

(3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและ

ผู้เกี่ยวข้อง

5) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 5

กลยุทธ์

สถานศึกษามีการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ คุ่มค่า ประหยัดและถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของสถานศึกษาที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คุ่มค่า ประหยัดและถูกต้องเหมาะสมตรวจสอบได้

(2) ระดับความถูกต้องโปร่งใสตรวจสอบได้

5.5 เป้าหมายด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

เด็กพิการสามารถเลือกรูปแบบการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และบริการสาธารณะและอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลและสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบการประกันโอกาสทางการศึกษาด้านการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงตามสิทธิอย่างเท่าเทียม

ตัวชี้วัด

เพิ่มขึ้น

(1) ร้อยละของเด็กที่ได้รับคูปองการศึกษาประจำปี

(2) มีรายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี

- ผู้เกี่ยวข้อง
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและ
- 2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมสนับสนุนการขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา เพื่อขอซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็นของเด็ก
- ตัวชี้วัด
- (1) ร้อยละของเด็กที่ได้รับคู่มือการศึกษาประจำปี
- เพิ่มขึ้น
- (2) มีรายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและ
- ผู้เกี่ยวข้อง
- 3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมสนับสนุนการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเพียงพอตามที่กำหนดไว้ใน IEP ตามความต้องการจำเป็นของเด็ก
- ตัวชี้วัด
- (1) ร้อยละของเด็กที่ได้รับคู่มือการศึกษาประจำปี
- เพิ่มขึ้น
- (2) รายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี
- (3) ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและ
- ผู้เกี่ยวข้อง
- 4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4
- กลยุทธ์
- ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนในด้านครุภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์ หนังสือ แบบเรียน ตำราและอื่น ๆ ตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา
- ตัวชี้วัด
- (1) ร้อยละของครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์หนังสือแบบเรียน ตำราและอื่น ๆ ที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

สถานศึกษา

(2) มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของ

(3) ร้อยละของระดับปัญหาและความต้องการ

5.6 เป้าหมายด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

การใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกด้านอย่างเพียงพอที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ มีการเผยแพร่ผลงาน สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกด้านอย่างเพียงพอที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

(2) มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของ

สถานศึกษา

(3) ร้อยละของระดับปัญหาและความต้องการ

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) อย่างหลากหลาย ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

(2) มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของ

สถานศึกษา

(3) ร้อยละของระดับปัญหาและความต้องการ

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการค้นหา วิจัย ค้นคว้าอย่างหลากหลายตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน

ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละของเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับใช้ในการค้นหาวินิจฉัย พื้นฟูบำบัดที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี
- (2) มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของสถานศึกษา

- (3) ร้อยละของระดับปัญหาและความต้องการ

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเผยแพร่ผลงานสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

- (1) มีรายการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ผ่านการคัดเลือกและเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์
- (2) มีประกาศผลการประกวดสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ได้รับรางวัลประจำปี
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้อง

5.7 เป้าหมายด้านครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ

การจัดทีมงานการจัดการเรียนร่วมจากบุคลากร นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทุกฝ่ายทุกระดับ มีแผนงานกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม และครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรทางการศึกษาพิเศษเรียนร่วมได้รับเงิน พ.ค.ศ. และค่าตอบแทนอื่นตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย

1) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 1

กลยุทธ์

ส่งเสริมการประสานความร่วมมือการทำงานของครูการศึกษาพิเศษกับเครือข่าย นักจิตวิทยา นักวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ ครูสอนเสริม ครูผู้ช่วยสอนและครูชั้นเรียนร่วม

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของภาคีเครือข่ายจัดการเรียนร่วมแบบบูรณาการ
- (2) มีปฏิทินปฏิบัติงานของภาคีเครือข่าย
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

2) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 2

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้การทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของทีมงานสหวิชาชีพจัดการเรียนร่วมแบบบูรณาการ
- (2) มีปฏิทินปฏิบัติงานของทีมงาน
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

3) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 3

กลยุทธ์

ส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วมของนักวิชาชีพจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและทุกระดับ

ตัวชี้วัด

- (1) มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของทีมงานนักวิชาชีพจัดการเรียนร่วมแบบบูรณาการ
- (2) มีปฏิทินปฏิบัติงานของทีมงานนักวิชาชีพ
- (3) ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

4) กลยุทธ์และตัวชี้วัด 4

กลยุทธ์

ส่งเสริมสนับสนุนสวัสดิการของครูการศึกษาพิเศษ ครูสอนการศึกษาพิเศษและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ให้ได้รับสวัสดิการเงินค่าตอบแทนตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย

ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษที่ได้รับเงิน พ.ค.ศ. และค่าตอบแทนอื่นตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดเพิ่มขึ้น
- (2) ระดับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ

2. ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (ร่างที่ 1) ผู้วิจัยได้นำเสนอต่อการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (focus groups discussion) เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2553 ณ ห้อง 1412 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเสร็จแล้วปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ร่างที่ 2) ต่อการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2553 ณ ห้อง 1414 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ร่างที่ 3) สู่การประชุมพิจารณา เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ขอนแก่น ตามลำดับ ในการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะทั้ง 3 ครั้งนั้น ได้ใช้หลักในการพิจารณาโดยการคาดคะเนโอกาสความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย ใช้เกณฑ์ความเหมาะสม (propriety) ความเป็นไปได้ (feasibility) ความสอดคล้อง (congruity) ประโยชน์ (utility) และการยอมรับ (acceptable) ดังจะได้นำเสนอผลจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และการประชุมพิจารณา ดังต่อไปนี้

2.1 การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจสอบและเสนอแนะร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ร่างที่ 1) จากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2553 ณ ห้อง 1412 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ เป็นคณาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหาร จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการส่งเสริมสนับสนุน จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการปฏิบัติการสอน จำนวน 2 คน จากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

1) การกำหนดวិสัยทัศน์ไว้ 5 ปี สอดคล้องตามหลักการกำหนดนโยบายที่นิยมใช้โดยทั่วไป เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมไม่สั้นหรือยาวจนเกินไป ตัวชี้วัดไม่ควรมากเกินไปเป็นห่วงว่า จะไม่สามารถปฏิบัติได้จริง หรืออาจจะเป็นการเพิ่มภาระให้สถานศึกษา กลยุทธ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกัน ให้หลอมรวมเข้าด้วยกัน

2) ตัวชี้วัด “มีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี” เป็นเพียงร่องรอยหลักฐานจากการดำเนินงาน ไม่น่าจะเป็นตัวชี้วัดที่ดี ควรตัดออก

3) การกำหนดกลยุทธ์และตัวชี้วัด จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวของแต่ละประเด็น การนำไปปฏิบัติควรจะหลอมให้เป็นแนวทางวงจรคุณภาพ (PDCA)

4) เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดตามกรอบโครงสร้างชี้ท มีทิศทางที่ชัดเจนและครอบคลุมภารกิจที่ดี แต่บางประเด็นยังสามารถคิดนอกกรอบโครงสร้างชี้ทได้ หากเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจ และปัจจัยสนับสนุนสู่ความสำเร็จได้ดีที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี

วิสัยทัศน์ ทำงานเชิงรุก ครู ผู้ปกครองมีความตระหนัก และการมีทีมงานที่เข้มแข็งจะทำให้การขับเคลื่อนไปด้วยกันได้

5) ควรตรวจสอบว่ากลยุทธ์และตัวบ่งชี้ใด ๆ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงไหม ถ้าไม่มีโอกาสเป็นไปได้ก็ควรตัดออก

6) คำว่า “การฟื้นฟูบำบัด” ควรตรวจสอบความหมายทั้งด้านทางการศึกษาและทางการแพทย์ให้ดี “การฟื้นฟูบำบัด” จะใช้กรณีพิการภายหลัง “การฟื้นฟูสมรรถภาพหรือพัฒนาศักยภาพ” จะใช้ในกรณีพิการตั้งแต่กำเนิด สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ใช้ “การฟื้นฟูสมรรถภาพ” ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทั่วไปที่นิยมใช้ตามกฎหมายและนโยบายระดับชาติ

7) ควรจัดกลุ่มกลยุทธ์และตัวชี้วัดตามลักษณะบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานแต่ละระดับ แต่ควรระบุให้ชัดเจนสะดวกต่อการนำไปใช้ สถานศึกษาสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ว่า หลังจากนำไปปฏิบัติแล้วเกิดประสิทธิผลหรือไม่

8) ควรมีระบบ กระบวนการ มีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองคัดแยกเด็กพิการที่ดีและมีความชัดเจน เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง

9) การวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานทุกระดับ ข้อเสนอเชิงนโยบายนี้จะมีความหมายมากหากนำไปปฏิบัติได้จริง และถ้าหากปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดนี้ จะเกิดนวัตกรรมที่หลากหลาย

2.1.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จ

1) การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ไม่ใช่สูตรสำเร็จ แต่เป็นทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นแนวทาง เป็นกลยุทธ์ เป็นเครื่องมือสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมให้เกิดผลได้จริง การนำไปปฏิบัติควรมุ่งเน้นการสร้างและหลอมแนวทางให้เป็นวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในขั้นตอนการดำเนินงานควรจัดองค์ประกอบให้ครอบคลุมครบถ้วนและต้องกำหนดปัจจัยที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างไร บนบรรยากาศแห่งความมีอิสระ การปฏิบัติใช้ทางเลือกที่หลากหลายภายใต้มีความเป็นเอกภาพ

2) การจัดการเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) มีความสำคัญที่จะเป็นแนวทางเป็นตัวขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการที่มีทิศทางที่ชัดเจน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เกิดความเข้มแข็งของสถานศึกษา เน้นการส่งเสริมการบริหารจัดการให้ เป็นไปด้วยความอิสระ ควรมีการจัดระบบอัตรากำลังทางด้านบุคลากร มีการควบคุมทิศทางการจัดการวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการสรรหาและควบคุมงบประมาณอย่างคล่องตัว และคงความเป็นเอกลักษณ์และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

3) เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดที่กำหนดตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นแนวทางที่พัฒนาไว้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบอย่างครบถ้วน ส่วนการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมนั้น สถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและสิ่งคุกคาม และกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องสภาพบริบทและความจำเป็นเร่งด่วนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยจะต้องเร่งแก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบที่เป็นจุดอ่อนหรือจุดด้อย และส่งเสริมในส่วนที่เป็นจุดเด่น

4) กระบวนการบริหารจัดการเรียนร่วมเพื่อให้เกิดประสิทธิผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ควรใช้กระบวนการบริหารเชิงบูรณาการ ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการเรียนร่วม จะต้องดำเนินการให้ครบถ้วนและเกิดผลดีอย่างเต็มที่ทุกองค์ประกอบ และตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการเรียนร่วม กระบวนการบริหารเชิงบูรณาการไม่จำเป็นต้องดำเนินการเฉพาะภายในองค์การหรือหน่วยงานเดียวกันเท่านั้น ควรบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์การหรือหน่วยงาน เพื่อบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการจัดการเรียนร่วม

5) ระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิผลนั้น จะเกิดขึ้นและสามารถขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องแสดงบทบาทอย่างสูงในด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นที่ปรึกษาและการเป็นผู้อำนวยความสะดวก กอปรกับจะต้องเป็นผู้นำที่ต้องพัฒนาทีมงานที่เข้มแข็ง ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวางแผนการบริหารจัดการเรียนร่วมได้ จึงต้องเริ่มต้นที่การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง จึงจะทำให้การจัดการเรียนร่วมดำเนินการต่อไปได้

6) การจัดการเรียนร่วมที่ยึดตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) มาใช้ ต้องดำเนินการแบบการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานทุกฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมควรได้รับการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันทั้งหลักการบริหารจัดการเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) และใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และมีการกำหนดบทบาทในการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน

7) มีการระดมทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ จัดหาแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีการวางแผนร่วมกันแบบกระจายความรับผิดชอบให้มีอิสระ เพื่อร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีเอกภาพ ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาความรู้ความคิด การใช้เทคโนโลยี การร่วมมือของชุมชน การพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมความโดดเด่นและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างรวดเร็ว

8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มีภาวะผู้นำสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรและใช้การประกันคุณภาพในการบริหารจัดการเรียนร่วม

9) การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา เพื่อสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งระบบครอบคลุมทุกองค์ประกอบและตัวแปรสำคัญ สถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังทุกด้านตลอดจนสามารถตรวจสอบได้ถึงการบรรลุผลทุกมิติของการดำเนินงาน

10) การจัดการศึกษาเรียนร่วมเพื่อให้เกิดประสิทธิผล ควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการเป็นสำคัญ สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ลักษณะและระดับความพิการของเด็กและหรือประเภทความพิการใด ควรจัดการเรียนร่วมในรูปแบบใด ภาษาที่ใช้ “เด็กพิการ” อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้การนำนโยบายสู่การปฏิบัติจริงได้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น อาจใช้ “เด็กพิการหรือมีข้อบกพร่อง” หรือ “เด็กที่มีความต้องการพิเศษ” หรือ “เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ” เป็นต้น

11) การจัดการเรียนร่วมที่ให้เกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมให้เกิดขึ้นในทุกด้าน ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยเฉพาะด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและด้านเครื่องมือจะต้องมีความพร้อมก่อนแล้ว จึงจะทำให้ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

12) การติดตามกำกับ ควรมีการตรวจสอบภายในและติดตามประเมินผล การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ตามตัวชี้วัดเป็นระยะ ๆ และสะท้อนความคิดหลังการดำเนินงาน (after action review) การประชุมสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นการสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนของกระบวนการบริหารจัดการเรียนร่วม และเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่สนับสนุนทุกระดับใช้เป็นแนวทางพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

13) เพื่อการบริหารจัดการเรียนร่วมให้มีเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรจัดตั้งศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมระดับจังหวัด โดยจัดตั้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์ประสานงานและบริการ

14) การสร้างความเข้าใจและยอมรับร่วมกันในการจัดการเรียนร่วมตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก โดยหน่วยงาน องค์กร สถานศึกษา ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่เข้าใจอย่างแพร่หลาย ทั้งในรูปแบบสื่อ สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี และทางอินเทอร์เน็ต

15) ควรผลักดันให้มีหลักสูตรการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูและผู้บริหารการศึกษาให้มีความรู้พื้นฐาน เป็นหลักสูตรวิชาพื้นฐานตั้งแต่ระดับปริญญาตรี รวมทั้งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาควรมีส่วนช่วยเหลือพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนร่วมที่เหมาะสมกับพื้นที่และท้องถิ่น เพื่อให้มีการนำไปใช้ในสถานศึกษาทุกระดับ และควรพัฒนา

ศักยภาพ ครูการศึกษาพิเศษและทีมงานการจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษา และจัดสรรอัตราครูการศึกษาพิเศษเฉลี่ยต่อเด็กพิการเรียนร่วมให้เพียงพอ

2.1.3 ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (ร่างที่ 2)

ผลการตรวจสอบจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2553 นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น (เป็นร่างที่ 2) ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2558 จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดชั้นนำการจัดการศึกษาเรียนร่วมในสถานศึกษาทุกระดับอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิต ทักษะวิชาการและทักษะการทำงานอาชีพ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมให้ทั่วถึง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. สร้างโอกาสให้เด็กพิการ ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในสถานศึกษาทุกระดับอย่างเท่าเทียม
3. ส่งเสริมและพัฒนาเด็กพิการ ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเต็มตามศักยภาพทุกด้าน
4. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิการ ให้สามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และมีส่วนร่วมทางสังคมในทุกมิติและมีประสิทธิภาพ
5. สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่าย แหล่งบริการ และระบบการคัดกรองข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษาเรียนร่วม แบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย
6. พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีและทักษะในการทำงานการจัดการศึกษาเรียนร่วม รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน
7. พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย
8. ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานองค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือครอบครัว จัดการศึกษาเรียนร่วมอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ
9. สร้างความพร้อมของสถานศึกษาในด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด

1. ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม

มุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม มีการคัดกรองคัดแยกตามประเภทความพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพ การเตรียมความพร้อมเด็กพิการและส่งต่อเข้าเรียน โดยกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด มุ่งวางแผน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตั้งศูนย์ประสานงาน กำหนดมาตรฐาน ติดตาม กำกับ ประเมินผลและระดมสรรพกำลังความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแผนกลยุทธ์ จัดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน สร้างทีมงาน เป้าหมาย ทิศทางการพัฒนา เกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพ โดยคณะกรรมการ มุ่งการจัดระบบการจัดการเรียนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กกลุ่มเป้าหมาย มีการประชาสัมพันธ์ จัดสรรงบประมาณ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อให้เด็กพิการทุกคนทุกประเภทความพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดโดยรวม แสดงดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
พัฒนาระบบการจัดการศึกษาเรียนร่วมตามหลักการสิทธิมนุษยชน และโอกาสทางการศึกษาของเด็กทุกคน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม มีคณะกรรมการ กำหนดแผนงาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายกลยุทธ์ ใช้กระบวนการนิเทศกำกับ ติดตามตรวจสอบมาตรฐาน อย่างชัดเจน จัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์ปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานให้เหมาะสมอยู่เสมอ	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์การบริหารงานที่ชัดเจน ตามหลักการสิทธิมนุษยชน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างความตระหนัก รู้ เข้าใจ ยอมรับ และใช้กระบวนการบริหารเชิงบูรณาการ	1. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ กลยุทธ์ที่มีความชัดเจน 2. ร้อยละของบุคลากรที่มีส่วนร่วมและมีความเข้าใจต่อนโยบายและแผนงาน 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย
	2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบการวางแผนงานและแนวทางในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมอย่างครอบคลุมและทั่วถึง	1. มีแผนงานที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กและท้องถิ่น 2. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย
	3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	1. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ 2. มีการรายงานและปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน 3. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 9 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	4. ประสานการดำเนินงานให้มีการจัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมบรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย	1. ร้อยละของงบประมาณตามเกณฑ์ที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น 2. การใช้งบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์ 3. มีการรายงานการใช้งบประมาณประจำปีอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้
	5. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและมีการกำหนดบทบาท มอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	1. สถานศึกษามีแผนภูมิโครงสร้างและคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานตรงตามสาขาวิชาและความถนัด 2. ระดับความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน
	6. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชน ชุมชนและครอบครัว มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการเรียนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน	1. มีแผนงานโครงการของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน 2. จำนวนครั้งที่สถานศึกษาได้รับความร่วมมือ 3. ระดับความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
	7. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ ทำงานเชิงรุก กล้าคิด กล้าทำ เสียสละ สร้างศรัทธาในการจัดการเรียนร่วมให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย	1. มีแผนงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารในการจัดการเรียนร่วม 2. ผู้บริหารได้รับการพัฒนาเฉพาะด้านตามที่ต้องการและสนใจ 3. ผู้บริหารได้รับการยอมรับจากชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง
	8. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วมระดับจังหวัด จากบุคลากรในหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	1. มีคณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วมระดับจังหวัดที่ชัดเจน 2. มีสัดส่วนของคณะกรรมการจากหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง 3. กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน 4. มีสรุปรายงานการประชุมของคณะกรรมการในแต่ละครั้ง

ตารางที่ 9. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัด
ขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	9. จัดตั้งศูนย์ประสานงาน บริการ สารสนเทศ และประชาสัมพันธ์การ จัดการเรียนร่วมระดับจังหวัด	1. มีและกำหนดบทบาทหน้าที่ของ ศูนย์ประสานงาน บริการสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน 2. มีแผนงานโครงการ และสรุป รายงานผลการดำเนินงาน 3. จำนวนครั้ง รายการในการ ประสานงานและให้บริการ 4. ความถูกต้องครบถ้วนและเป็น ปัจจุบันของข้อมูลสารสนเทศ
	10. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างภาคี เครือข่ายความเข้มแข็งการทำงาน ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เทศบาล องค์การบริหารส่วน จังหวัด สถานพยาบาล และ สถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม ให้ เกิดการทำงานร่วมกันแบบเคียงบ่า เคียงไหล่	1. มีแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ร่วมกันอย่างชัดเจน 2. จำนวนครั้งและกิจกรรมในการ ทำงานร่วมกัน 3. สรุปรายงานผลและการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางาน 4. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการ เรียนรู้ระหว่างหน่วยงานหรือองค์กร ภาคีเครือข่าย
	11. ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ โครงการและผลงานต่อสาธารณชน อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศ แห่งความเข้าใจ ยอมรับ ศรัทธา เลื่อมใส และมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	1. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วย กิจกรรมเทคนิควิธีการรูปแบบที่ หลากหลายเป็นประจำและทั่วถึง 2. เอกสารหลักฐานและร่องรอยการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 3. ระดับความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 9 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัด
ขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	12. กำหนดและสรรหาอัตรากำลัง ครูการศึกษาพิเศษ ครูสอนเสริม ตามอัตราเฉลี่ยของครูการศึกษา พิเศษต่อเด็กพิการให้เป็นไปตาม เกณฑ์กำหนด	1. มีอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษ ต่อเด็กพิการในสถานศึกษาตาม เกณฑ์กำหนด 2. ร้อยละของครูการศึกษาพิเศษใน สถานศึกษาที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น 3. ระดับความพึงพอใจของครู การศึกษาพิเศษและครูสอนเสริม
	13. ส่งเสริมสนับสนุนให้ สถานศึกษาเกิดความพร้อมควบคู่ กันไปทุกด้านในการจัดการเรียน ร่วมทำให้เด็กพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้	1. แผนงานโครงการและกิจกรรม ครอบคลุมทุกด้านแบบบูรณาการ 2. ระดับความสำเร็จในการจัดกิจกรรม ของสถานศึกษา 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วน ร่วมทุกฝ่าย
	14. ผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษา บรรจุหลักสูตรการศึกษาพิเศษให้ เป็นวิชาบังคับใช้สอนนักศึกษาที่จะ ประกอบอาชีพครูและผู้บริหาร	1. มีเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ในการ ผลิตอัตรากำลังครูทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว 2. ระดับการยอมรับและความพึง พอใจของนักศึกษาและคณาจารย์

2. ด้านนักเรียน

มุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการคัดกรอง การฟื้นฟูสมรรถภาพ การเตรียมความพร้อมของเด็กทุกด้านก่อนส่งเข้าสู่ระบบการศึกษาทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กตั้งแต่เกิดหรือแรกพบความพิการในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเน้นการให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด แสดงดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม
จังหวัดขอนแก่น ด้านนักเรียน

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. เด็กพิการ เด็ก พิการทุกคนทุกประเภท ผ่านการคัดกรองคัดแยกโดยคณะกรรมการด้วยเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพ เตรียมความพร้อม สามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการพัฒนาตนเองในทุกมิติของสังคม และเข้าเรียนร่วมในสถานศึกษาในชุมชนใกล้เคียงบ้านตามความต้องการ	1. พัฒนาระบบการคัดกรอง วินิจฉัยแยกประเภทความพิการ และส่งต่อเข้าเรียนให้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้	1. มีเครื่องมือและวิธีการคัดกรองที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้ในรูปคณะกรรมการ 2. มีการรายงานผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ 3. ร้อยละของเด็กพิการที่ส่งต่อเข้าเรียนร่วม
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทุกด้านให้เด็กพิการมีความพร้อมช่วยเหลือตนเองได้ใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนสร้าง เจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม ก่อนส่งเข้าเรียนร่วม	1. มีรูปแบบกิจกรรมการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน 2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชนและนักวิชาชีพ 3. ร้อยละของเด็กพิการที่มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นผ่านเกณฑ์
	3. เร่งรัดการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยให้เด็กพิการมีสุขภาพแข็งแรง น้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์	1. มีแผนปฏิบัติการประจำปี 2. การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทางการแพทย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น 3. ร้อยละของเด็กพิการที่มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์
	4. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับบริการแก้ไขพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องอื่นฟรี จากนักวิชาชีพตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	1. มีข้อมูลของหน่วยงาน นักวิชาชีพที่ให้บริการแต่ละด้าน 2. มีรายงานการขอรับบริการแก้ไขพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องของเด็ก 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับบริการ
	5. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้แก่เด็กพิการและครอบครัวอย่างทันทั่วทั้งที่	1. มี แผนงาน โครงการ ของสถานศึกษา 2. รายงานการขอรับบริการของเด็กและผู้ปกครอง 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กและผู้ปกครองที่ได้รับบริการ

ตารางที่ 10 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านนักเรียน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. เด็กพิการ (ต่อ)	6. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านความสามารถพิเศษ ให้เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการในโอกาสต่าง ๆ	1. มีข้อมูลการสำรวจความสามารถพิเศษของเด็กเป็นรายบุคคล 2. มีรายงานการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็ก เพิ่มผลงาน 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง
2. เด็กทั่วไป เด็กทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะประสบการณ์ มีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการทั้งด้านการดำเนินชีวิตและด้านการเรียน	1. เร่งรัดให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ ยอมรับ มีเจตคติที่ดีต่อเด็กพิการและโครงการจัดการเรียนร่วม	1. มีกิจกรรมการส่งเสริมเตรียมความพร้อมเด็กทั่วไปของสถานศึกษา 2. มีสรุปรายงานผลการดำเนินงาน 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วมกิจกรรม
	2. เร่งรัดให้สถานศึกษาเสริมสร้างให้เด็กทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม การอยู่ร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและทักษะการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือในด้านการดำเนินชีวิตและด้านการเรียนด้วยความสมัครใจ	1. มีกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จัดให้กับเด็กทั่วไป 2. จำนวนและรายชื่อของเด็กทั่วไปที่เข้าร่วมกิจกรรม 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วมกิจกรรม
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ให้เด็กทั่วไปทดลองเป็นคนพิการเพื่อให้เข้าใจสภาพความพิการหรือข้อจำกัดและความยากลำบากของเด็กพิการให้ดียิ่งขึ้น	1. มีตารางการจัดกิจกรรม 2. มีสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรม 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วมกิจกรรม
	4. ส่งเสริมให้สถานศึกษาปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานโครงการให้เด็กทั่วไปทราบและเข้าใจตรงกัน	1. มีตารางกิจกรรมปฐมนิเทศประจำปีการศึกษา 2. ระดับความพึงพอใจของเด็กทั่วไปในการเข้าร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 10 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านนักเรียน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. เด็กทั่วไป (ต่อ)	5. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทั่วไปร่วมกำหนดข้อตกลงข้อควรปฏิบัติ สิ่งที่ต้องพึงระวังในการอยู่ร่วมกัน วิธีการรูปแบบ กิจกรรมการส่งเสริม พัฒนา ศักยภาพและการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการในสถานศึกษา	1. มีกิจกรรมวิธีการดำเนินงาน 2. มีข้อตกลงและแนวทางการดำเนินงาน

3. ด้านสภาพแวดล้อม

มุ่งเน้นในการสร้างความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุดทั้งในบริเวณ อาคาร สถานที่ จัดบรรยากาศภายในห้องเรียน ห้องการศึกษาพิเศษให้เอื้อต่อการเรียนการสอน มีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่เด็กพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความตระหนัก เจตคติที่ดี ให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ส่งเสริมสนับสนุนด้วยความเต็มใจ โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด แสดงดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านสภาพแวดล้อม

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณอาคาร สถานที่ ให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุดสะอาด ร่มรื่น สวยงาม สะดวก ปลอดภัย จัดห้องพิเศษสำหรับการจัดการเรียนร่วมสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้	1. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสภาพความต้องการจำเป็นของเด็ก	1. มีแผนงานโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อม 2. ระดับความสำเร็จในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารสถานที่ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม สะดวก ปลอดภัย และเอื้อต่อ การเรียนรู้	1. มีแผนงานโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อม 2. ระดับความสำเร็จในการจัดสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 11 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ต่อ)	3. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้การถ่ายเทของอากาศและแสงสว่างเพียงพอ และมีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและพร้อมใช้อยู่เสมอ	1. มี แผน งาน โ ค ร ง ก า ร จั ด สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา 2. ระดับความสำเร็จในการจัดสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา 3. ระดับความพึงพอใจของเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้อง
	4. ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดห้องสอนเสริมวิชาการ ห้องดนตรี ศิลปะ ห้องการศึกษาพิเศษอื่น สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	1. มีแผนงานโครงการจัดห้องการศึกษาพิเศษตามความต้องการจำเป็น 2. มีการได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนตามแผนงานโครงการ 3. ระดับคุณภาพของห้องการศึกษาพิเศษที่ได้รับการจัดสรร
2. สภาพแวดล้อมทางบุคคล ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก เจตคติที่ดี ยอมรับความแตกต่างทางสังคม มีการพัฒนา การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การสร้างขวัญกำลังใจ มีส่วนร่วมและปฏิบัติงานตามที่คาดหวัง ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และมีแผนงาน อัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์กำหนด	1. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ มีความตระหนัก มีเจตคติที่ดีและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายทางสังคม มีส่วนร่วมและรับผิดชอบของผู้บริหารครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง	1. มีแผนงานโครงการและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2. มีข้อมูลบุคคลที่เข้าร่วมโครงการและกิจกรรมครอบคลุมทุกภาคส่วน 3. ร้อยละของบุคคลที่มีความตระหนัก เจตคติที่ดี ยอมรับและมีส่วนร่วม
	2. ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรเฉพาะด้าน ทั้งในด้านการจัดทำ IEP การวัดประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน และการผลิตสื่อนวัตกรรม	1. มีแผนงานโครงการและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2. มีข้อมูลบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการและกิจกรรม 3. ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านการประเมินและมีส่วนร่วม
	3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรได้รับการพัฒนาระดับทางด้านความรู้ วุฒิการศึกษา ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการศึกษาพิเศษ มากยิ่งขึ้น	1. มีโครงการพัฒนาระดับคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ 2. จำนวนผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษในสถานศึกษา (มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ) 3. ร้อยละของผู้บริหาร ครูที่มีเจตคติที่ดีและปฏิบัติต่อเด็กพิการอย่างถูกวิธี

ตารางที่ 11 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. สภาพแวดล้อมทางบุคคล (ต่อ)	4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1. มีแผนงานโครงการหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2. ข้อมูลของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ 3. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการเรียนร่วม
	5. ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กระบวนการจัดการเรียนร่วม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน	1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน 2. กำหนดบทบาทหน้าที่ แนวทางการดำเนินงานผ่านความเห็นชอบจากประชุม 3. ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
	6. ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน ครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้มีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. มีแผนงานโครงการหลักสูตรและกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวและชุมชนที่เกี่ยวข้อง 2. มีข้อมูลของบุคคลในครอบครัวและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ 3. ร้อยละของบุคคลที่สำเร็จผ่านเกณฑ์
	7. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมงาน ใช้พลังความร่วมมือจากชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ให้เข้ามามีส่วนร่วม	1. มีแผนงานโครงการและกิจกรรมการดำเนินงาน 2. มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของทีมงานทุกฝ่ายแบบบูรณาการ 3. ระดับความพึงพอใจของทีมงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

มุ่งมั่นในการสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพยึดหลักแนวคิดว่าการศึกษาเพื่อปวงชน (education for all) ถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม พัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลของเด็กให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึก มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมให้มี

คุณภาพทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาเพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้วิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล มุ่งการพัฒนาเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของเด็ก ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้า จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนร่วมเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษาของสหประชาชาติ คือ การจัดการศึกษาแบบไม่เลือก (availability) ให้ทุกคนเข้าถึงได้ (accessibility) มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (acceptability) และสามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน (adaptability) โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด แสดงดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษากำหนดขอบเขต ทิศทาง ปรับและใช้หลักสูตรให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพและบริบทแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้ได้มาตรฐานที่กำหนดคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการแต่ละบุคคล มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น 3 ด้าน คือ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิต และทักษะการทำงานอาชีพ	1. เร่งรัดให้สถานศึกษาปรับหลักสูตรทั่วไปและจัดทำหลักสูตรเฉพาะให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานของเด็กแต่ละบุคคล	1. จำนวนหลักสูตรที่ได้พัฒนาให้เหมาะสมตามประเภทความพิการ 2. ร้อยละของเด็กพิการแต่ละประเภทได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามหลักสูตร
	2. เร่งรัดให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมปรับหลักสูตรเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานทุกด้าน ทั้งด้านการรับรู้ การเคลื่อนไหว การพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียน การคิดคำนวณ สังคม การงานและอาชีพ สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นและความสนใจของเด็ก	1. มีหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นและความสนใจของเด็กแต่ละบุคคล 2. ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตามกำหนดใน IEP 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่ผ่านเกณฑ์
	3. เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นในการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตการช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การใช้ห้องน้ำ การแต่งกาย การอาบน้ำ แปรงฟัน เป็นต้น	1. มีหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นตามความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล 2. ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตามกำหนดใน IEP 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาทักษะเฉพาะที่ผ่านเกณฑ์
	4. เร่งรัดให้สถานศึกษาปรับหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและบรรเทาปัญหาความบกพร่องของเด็กเฉพาะบุคคล	1. มีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและบรรเทาปัญหาตามสภาพปัญหาของเด็กแต่ละบุคคล 2. ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตามกำหนดใน IEP 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการแก้ไขและบรรเทาปัญหาผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล และมีการประเมิน ทบทวน และปรับปรุง IEP ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้ IEP เป็นเครื่องมือในการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของเด็ก เป็นเครื่องมือในการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ และความเหมาะสมในการจัดการเรียนร่วม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผลเป็นรูปธรรม	1. มี IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล 2. ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาตาม IEP 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์
	2. เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำ IEP ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานและความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินระดับความสามารถพื้นฐานตามหลักสูตรของเด็กเป็นรายบุคคลและความต้องการจำเป็นและใช้ข้อมูลจากผู้ปกครองประกอบ จัดทำโดยคณะกรรมการและผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ และปรับปรุง IEP ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	1. มี IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล 2. รายละเอียดของข้อมูลของเด็กพิการใน IEP อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนทุกรายการ 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP 4. มีรายงานการปรับปรุงแก้ไข IEP สอดคล้องกับสภาพความต้องการของเด็ก
	3. เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดทำ IEP เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้พื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในสถานศึกษาและผู้ปกครองนำไปฝึกที่บ้านได้	1. มี IEP ทักษะพื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล 2. มีรายการเนื้อหากิจกรรมการพัฒนาทักษะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ที่ใช้ในการฝึกในสถานศึกษาและที่บ้าน 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP
	4. ส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ใน IEP	1. มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาใน IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล 2. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องตามที่กำหนดใน IEP โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนา องค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย อันจะทำให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ฟังตนเองได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	1. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามที่กำหนดไว้ใน IEP โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก และพัฒนา องค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย	1. จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนร่วม 2. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์ตาม IEP 3. ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐานหลัก 6 ด้าน คือ ทักษะความเข้าใจและการใช้ภาษา ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่มัดเล็ก ทักษะการคิดและวิชาการ ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการทำงานอาชีพ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาทักษะในการทำกิจวัตรประจำวันที่เป็นได้ด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก	1. มีหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะจำเป็นและ IEP สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคล 2. มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กรายบุคคลเป็นรายด้าน 3. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านเกณฑ์
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการแก้ไขปัญหาคือ ขอบกพร่องแต่ละด้านของเด็ก ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายตามที่ระบุไว้ใน IEP ในสถานศึกษาโดยครูและที่บ้านโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง	1. มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและบรรเทาปัญหาตามสภาพปัญหาของเด็กแต่ละบุคคล 2. ร้อยละของเด็กที่ได้รับการแก้ไขและบรรเทาปัญหาผ่านเกณฑ์
	4. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เด็กทั่วไปมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ เช่น แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง	1. มีข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสื่อ กิจกรรม วิธีการ สำหรับการดูแลช่วยเหลือโดยเด็กทั่วไป 2. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน (ต่อ)	5. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับบริการเสริมอื่นตามความต้องการจำเป็นของเด็ก จากนักวิชาชีพเฉพาะด้านโดยตรง	1. มีข้อมูลคู่มือการรับบริการเสริมของเด็กแต่ละคน 2. มีข้อมูลการขอรับบริการเสริมของเด็ก 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับบริการเสริม
	6. ส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะความสามารถพิเศษตามความต้องการหรือความสนใจในโอกาสต่าง ๆ	1. มีข้อมูลความสามารถพิเศษของเด็กที่ค้นพบแวความสามารถในด้านต่าง ๆ 2. มีรายงานผลการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็กในโอกาสต่าง ๆ 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับส่งเสริมและพัฒนา
4. การจัดตารางเรียนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาว่างประจำวัน โดยครูและผู้ปกครองและมีการให้การแนะแนวระหว่างครูด้วยกัน โดยมีการกำหนดเวลา และกำหนดการที่แน่นอนชัดเจน	1. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตารางเรียนประจำวันทั้งแบบกลุ่มและแบบเดี่ยวตามเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องตามที่กำหนดใน IEP	1. มีตารางการสอนเสริมประจำสัปดาห์ของเด็กแต่ละคน 2. มีรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมตาม IEP 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมและผู้เกี่ยวข้อง
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตารางสอนเสริมพัฒนาทักษะพื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ให้เด็กทุกคน ในช่วงเวลาว่างประจำวันทั้งภายในสถานศึกษาสอนโดยครูและที่บ้านสอนโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง	1. มีตารางการสอนเสริมประจำสัปดาห์ของเด็กแต่ละคนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา 2. มีสรุปรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่ได้รับการสอนเสริมและผู้เกี่ยวข้อง
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่จำเป็น สอดแทรกในกิจกรรมนันทนาการและการผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ	1. มีตารางกิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา 2. มีสรุปรายการกิจกรรมประจำวันที่เกี่ยวข้องของเด็กพิการ 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
4. การจัดตารางเรียน (ต่อ)	4. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีตารางให้คำแนะนำปรึกษาหารือกัน ระหว่างครูด้วยกัน และระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง	1. มีตารางแนะนำประจำสัปดาห์ของสถานศึกษา 2. มีรายการกิจกรรมแนะนำประจำสัปดาห์ของครูและบุคลากรในสถานศึกษา 3. ระดับความพึงพอใจของครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง
5. การประเมินผล รายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าด้วยวิธีการที่หลากหลายบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ตามสภาพจริง และใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา และการรับและส่งต่อเข้าเรียน	1. พัฒนาระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล รายงานความก้าวหน้า และการส่งต่อเด็กเข้าเรียนระหว่างห้องเรียน ชั้นเรียน ระหว่างสถานศึกษา และระดับการศึกษา โดยให้แนบ IEP	1. มีระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล รายงานความก้าวหน้าและการส่งเข้าเรียนอย่างชัดเจน 2. มีสรุปรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล 3. มีข้อมูลด้านการเรียนและการส่งต่อเข้าเรียนของเด็กรายบุคคล
	2. สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียน และรายงานความก้าวหน้าของเด็กพิจารณาตามวัตถุประสงค์ วิธีและเกณฑ์ที่กำหนดใน IEP ตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ สังเกตพฤติกรรม ตรวจชิ้นงาน การใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น	1. มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการเรียนและการพัฒนาทักษะของเด็กที่ครอบคลุมทุกด้าน 2. มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน 3. ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงานความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน
	3. สถานศึกษาจัดการประเมินผลการเรียนและการพัฒนาของเด็กทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าจากการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียนของเด็กแต่ละคน	1. มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการเรียนและการพัฒนาทักษะของเด็กที่ครอบคลุมทุกด้าน 2. มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน 3. ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก แต่ละคน
	4. ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนและการพัฒนาของเด็กแบบการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองร่วมกันประเมินผล รวมทั้งการประเมินผลโดยให้เด็กเป็นผู้ประเมินตนเอง	1. มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการเรียนและการพัฒนาทักษะของเด็กที่ครอบคลุมทุกด้าน 2. มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน 3. ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก แต่ละคน

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
5. การประเมินผล รายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน (ต่อ)	5. ครูผู้สอนจัดทำรายงานการประเมินผลและความก้าวหน้าของเด็กต่อผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสม ง่ายต่อความเข้าใจและการนำไปใช้	1. มีสรุปรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล 2. มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน 3. ระดับความสำเร็จในการประเมินและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก แต่ละคน
	6. สถานศึกษาจัดทำการประเมินและรายงานความสามารถพิเศษของเด็กพิการไว้อย่างเหมาะสม	1. มีสรุปรายงานผลการประเมินและความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล 2. มีแฟ้มข้อมูล แฟ้มสะสมงาน 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. การตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ให้ได้มาตรฐาน บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ และการใช้ผลจากการตรวจสอบ ประเมินผลเป็นข้อมูลสู่การประกันคุณภาพการศึกษา	1. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาเรียนร่วม ใช้เป็นเครื่องมือของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	1. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษเรียนร่วม 2. มีมาตรฐานการศึกษาเรียนร่วม 3. เครื่องมือได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมเพื่อการประกันโอกาสทางการศึกษาของเด็กพิการให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม	1. มีแผนงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา 2. มีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินตนเองภายในใช้เป็นกระบวนการในการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนร่วม	1. มีแผนงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา 2. มีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
	4. สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากผลการตรวจสอบและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคนครอบคลุมทุกด้านเป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษา	1. มีข้อมูลการตรวจสอบและประเมินผล รายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายอย่างทราบ 2. มีแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
	5. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการ มีโอกาสเข้าร่วมการทดสอบตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ	1. มีรายงานผลการทดสอบประจำปีของเด็กพิการโดยรวมและเป็นรายบุคคล 2. ระดับความพึงพอใจของเด็กและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
6. การตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา (ต่อ)	6. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม และกำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และมอบหมายความรับผิดชอบให้คณะทำงานแต่ละฝ่าย	1. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน 2. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ แนวทางการดำเนินงานผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการ 3. ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
7. การประสานความร่วมมือ พัฒนาองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง สามารถส่งเสริมศักยภาพ คัดกรองและพิทักษ์สิทธิคนพิการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมร่วมกันพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ในการจัดการเรียนร่วม	1. สร้างระบบการกำกับ ประสาน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาเรียนร่วม	1. มีจำนวนองค์กรและเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง 2. มีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
	2. สถานศึกษาประสานความร่วมมือโดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่และศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากร	1. มีข้อมูลองค์กรและเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้องทุกระดับทุกด้าน 2. รายงานการประสานความร่วมมือประจำภาคเรียน/ประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
	3. ส่งเสริมศักยภาพให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วมและดูแลช่วยเหลือเด็ก	1. มีรูปแบบกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือเด็กของชุมชนและที่บ้าน 2. มีสรุปรายงานการส่งเสริมศักยภาพโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

ตารางที่ 12 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
8. การนิเทศติดตาม ประเมิน ผลและปรับปรุงงาน ใช้ระบบ กลไก การนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ อย่างจริงจัง ใช้รูปแบบการ นิเทศภายในและการนิเทศ ภายนอกสร้างบรรยากาศ การทำงานเป็นทีม สร้างขวัญกำลังใจ ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจและมีการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางาน	1. จัดระบบ กลไก การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการนำนโยบายสู่ การปฏิบัติอย่างจริงจัง และมีการ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่าง ต่อเนื่อง	1. มีแผนปฏิบัติการนิเทศติดตาม ประเมินผลประจำปี 2. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผลจากหน่วยงานทุก ระดับทุกภาคส่วน 3. เครื่องมือที่ใช้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้
	2. ส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานทั้งการ นิเทศภายในโดยผู้บริหารเป็นผู้นิเทศ และการนิเทศระหว่างครูด้วยกัน และ การนิเทศภายนอกโดยบุคลากรอื่น	1. มีแผนงานโครงการนิเทศติดตาม ประเมินผลของสถานศึกษาแต่ละแห่ง 2. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผลภายในสถานศึกษา 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม และผู้ที่เกี่ยวข้อง
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กระบวนการ นิเทศติดตามประเมินผล สร้างความ สัมพันธ์ที่ดี สร้างบรรยากาศการ ทำงานเป็นทีมและสร้างขวัญกำลังใจ	1. มีการกำหนดรูปแบบวิธีการการ นิเทศติดตามประเมินผลที่ชัดเจน 2. มีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศติดตาม ประเมินผลเป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้ 3. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม และผู้ที่เกี่ยวข้อง
	4. ส่งเสริมสนับสนุนการนำข้อมูลจาก การนิเทศติดตามประเมินผล ไปใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน อย่างต่อเนื่อง	1. มีข้อมูลสารสนเทศจากการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ ครอบคลุมทุกด้าน 2. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม และผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. ด้านเครื่องมือ

มุ่งมั่นในการจัดระบบบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ เด็กพิการอย่างมีประสิทธิภาพ มีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนร่วมสามารถทำ หน้าที่ กำหนดและกำกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณได้อย่างบูรณาการ มุ่งการรวมพลังจาก ทุกภาคส่วนในสังคมทุกระดับให้เกิดเครือข่ายการทำงานที่มีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจการจัด การศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดอัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครูและ บุคลากร มุ่งส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่น

ไต่ทางการศึกษา เพื่อให้เด็กพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งมีการเผยแพร่ผลงาน
จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด แสดงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม
จังหวัดขอนแก่น ด้านเครื่องมือ

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ระดับหน่วยงาน และสถานศึกษา สอดคล้อง นโยบายของรัฐ นำนโยบายสู่ การปฏิบัติ และมีระบบการ ตรวจสอบประเมินผลการ นำนโยบายสู่การปฏิบัติได้ จริง	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ สอดคล้องกับแผนงานนโยบายของรัฐ หน่วยงานต้นสังกัด บริบทของ สถานศึกษาและยึดประโยชน์ของเด็ก เป็นสำคัญ	1. มีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ จัดการศึกษาเรียนร่วมของสถานศึกษาที่ ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ 2. มีผู้รับผิดชอบโครงการที่ชัดเจน 3. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความ เข้าใจแก่ทุกฝ่าย
	2. เร่งรัดให้สถานศึกษากำหนด แผนงานโครงการการดำเนินงานทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน	1. มีแผนงานโครงการการดำเนินงานที่ ครอบคลุมทุกด้าน 2. มีสรุปรายงานผลการประชุมของ คณะกรรมการดำเนินงาน
	3. ผลักดันให้สถานศึกษานำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและกล ยุทธ์สู่การปฏิบัติจริง	1. มีการ แต่งตั้ง คณะกรรมการ ดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2. มีสรุปรายงานผลการดำเนินงาน 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย
	4. จัดการประเมินผลการนำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ สู่การปฏิบัติ ในรอบปี	1. มีแผนการปฏิบัติงานจัดการเรียน ร่วมประจำปี 2. มีรายงานผลการประเมินแผนปฏิบัติ งานจัดการเรียนร่วมประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย
2. ระบบการบริหาร จัดการ การบริหารเชิงกลยุทธ์โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตาม กรอบ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในการปฏิบัติ ใช้ข้อมูลสารสนเทศและ จัดลำดับความสำคัญ	1. ส่งเสริมสถานศึกษาบริหารจัดการ ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ สู่การปฏิบัติ อย่างจริงจัง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ที่คำนึงถึง ประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ	1. มีแนวทางการดำเนินงานโดยใช้การมี ส่วนร่วมจากทุกฝ่าย 2. มีการระดมสรรพกำลังและสร้าง เครือข่ายที่เข้มแข็ง

ตารางที่ 13 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านเครื่องมือ (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. ระบบการบริหารจัดการ (ต่อ)	2. ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนร่วมประจำโรงเรียน แสดงบทบาทหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ กำกับติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ	1. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน 2. มีเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกด้าน
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษามีผู้บริหารทำงานเชิงรุกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานตรงกับความสามารถและความถนัด	1. มีแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2. ร้อยละของผู้บริหารที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 3. ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง
	4. สถานศึกษาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ใช้ในวางแผนกลยุทธ์การสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและผลักดันให้ไปสู่การปฏิบัติจริง	1. มีแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2. มีข้อมูลสารสนเทศขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
3. กฎหมาย ข้อกำหนดระเบียบ ประกาศ การกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการและปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านงบประมาณและการเงิน อัตราค่าจ้างและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1. ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย นโยบายและความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	1. มีเอกสารหลักฐานทางกฎหมาย นโยบาย และความเคลื่อนไหวที่เผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 2. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
	2. ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดระบบงบประมาณและการเงิน และอัตราค่าจ้างและมาตรฐานตำแหน่งของครู บุคลากรทางการศึกษาพิเศษ และแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	1. มีกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ด้านงบประมาณและการเงิน อัตราค่าจ้างและมาตรฐานตำแหน่งของครู บุคลากรทางการศึกษาพิเศษที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา 2. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่ทุกฝ่าย

ตารางที่ 13 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านเครื่องมือ (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
3. กฎหมาย ข้อกำหนดระเบียบ ประกาศ (ต่อ)	3. ส่งเสริมและผลักดันให้หน่วยงานและสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศที่กำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	1. มีแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ 2. มีแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานและสถานศึกษา 3. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่ทุกฝ่าย
	4. ส่งเสริมการนำมาตรการทางกฎหมายแบบคู่ขนานสู่การปฏิบัติทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคมและงานอาชีพ	1. มีมาตรการทางกฎหมายแบบคู่ขนานสู่การปฏิบัติทางด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคมและงานอาชีพ 2. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่ทุกฝ่าย
4. งบประมาณ มีแผนงานงบประมาณด้านการจัดการเรียนร่วมอย่างบูรณาการ มีการจัดสรรงบประมาณตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เด็กพิการได้รับสิทธิและโอกาสตามกฎหมายกำหนด และใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ คุ่ม ค่าประหยัด และถูกต้องเหมาะสม	1. ส่งเสริมและผลักดันการจัดสรรและการใช้งบประมาณเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด	1. ร้อยละงบประมาณเงินอุดหนุน รายหัวที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น 2. ระดับปัญหาความต้องการในเรื่องเงินอุดหนุนรายหัวของสถานศึกษา
	2. ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการ พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณ	1. มีหนังสือเชิญพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมพิจารณาวางแผนค่าใช้จ่ายงบประมาณประจำปี 2. แผนงานโครงการการดำเนินงานประจำปี
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับความต้องการและเพียงพอ	1. ร้อยละงบประมาณสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้น 2. ระดับความต้องการเงินสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา
	4. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	1. ร้อยละของเด็กที่ได้รับคู่มือการศึกษาประจำปีเพิ่มขึ้น 2. รายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 13 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านเครื่องมือ (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
4. งบประมาณ (ต่อ)	5. สถานศึกษามีการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ คัดค้าน ค่า ประหยัด และถูกต้องเหมาะสม	1. ร้อยละของสถานศึกษาที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คัดค้าน ค่า ประหยัด และถูกต้องเหมาะสม ตรวจสอบได้ 2. ระดับความถูกต้องโปร่งใสตรวจสอบได้
5. สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เด็กพิการสามารถเลือกรูปแบบการบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และบริการสาธารณะและอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้	1. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบการประกันโอกาสทางการศึกษาด้านการขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมาย ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม	1. ร้อยละของเด็กที่ได้รับคูปองการศึกษาประจำปีเพิ่มขึ้น 2. รายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
	2. ส่งเสริมสนับสนุนการขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาเพื่อซื้อ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	1. ร้อยละของเด็กที่ได้รับคูปองการศึกษาประจำปีเพิ่มขึ้น 2. รายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
	3. ส่งเสริมสนับสนุนการขอรับบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเพียงพอตามที่กำหนดไว้ใน IEP ตามความต้องการจำเป็นของเด็ก	1. ร้อยละของเด็กที่ได้รับคูปองการศึกษาประจำปีเพิ่มขึ้น 2. รายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของเด็กที่รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
	4. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนในด้านครุภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์ หนังสือ แบบเรียน ตำรา และอื่น ๆ ตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	1. ร้อยละของครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์หนังสือแบบเรียนตำราและอื่น ๆ ที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 2. มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของสถานศึกษา 3. ร้อยละของระดับปัญหาและความต้องการ

ตารางที่ 13 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านเครื่องมือ (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
6. เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทุกด้านอย่างเพียงพอ ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ มีการเผยแพร่ผลงาน สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดหาและใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกด้านอย่างเพียงพอ ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้	1. ร้อยละของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 2. มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของสถานศึกษา 3. ร้อยละของระดับปัญหาความต้องการ
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) อย่างหลากหลาย ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้	1. ร้อยละของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 2. มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของสถานศึกษา 3. ร้อยละของระดับปัญหาความต้องการ
	3. ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการค้นหา วินิจฉัย ปัญหาอย่างหลากหลายตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน	1. ร้อยละของเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการค้นหา วินิจฉัย ปัญหาที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 2. มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์ของสถานศึกษา 3. ร้อยละของระดับปัญหาความต้องการ
	4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเผยแพร่ผลงาน สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1. มีรายการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ผ่านการคัดเลือกและ เข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ 2. มีประกาศผลการประกวดสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีที่ได้รับรางวัลประจำปี 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 13 เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ด้านเครื่องมือ (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
7. ครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ การจัดทีมงานการจัดการเรียนร่วมจากบุคลากร นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทุกฝ่ายทุกระดับ มีแผนงานกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม และครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรทางการศึกษาพิเศษเรียนร่วมได้รับ เงิน พ.ค.ศ. และ ค่าตอบแทนอื่นตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย	1. ส่งเสริมการประสานความร่วมมือ การทำงานของครูการศึกษาพิเศษกับ เครือข่าย นักจิตวิทยา นักวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ ครูสอนเสริม ครูผู้ช่วยสอน และครูชั้นเรียนร่วม	1. มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของ ภาควิชาเครือข่ายจัดการเรียนร่วมแบบ บูรณาการ 2. มีปฏิทินปฏิบัติงานของภาควิชา เครือข่าย 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้การทำงาน ร่วมกันแบบสหวิชาชีพประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่าย เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	1. มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของ ทีมงานสหวิชาชีพจัดการเรียนร่วมแบบ บูรณาการ 2. มีปฏิทินปฏิบัติงานของทีมงาน 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
	3. ส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนดแผน กลยุทธ์แบบมีส่วนร่วมของนักวิชาชีพ จากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุก ภาควิชาและทุกระดับ	1. มีแผนกลยุทธ์การดำเนินงานของ ทีมงานนักวิชาชีพจัดการเรียนร่วมแบบ บูรณาการ 2. มีปฏิทินปฏิบัติงานของทีมงานนัก วิชาชีพ 3. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
	4. ส่งเสริมสนับสนุนสวัสดิการของครู การศึกษาพิเศษ ครูสอนการศึกษา พิเศษ และบุคลากรทางการศึกษา พิเศษเรียนร่วม ให้ได้รับสวัสดิการ เงิน ค่าตอบแทนตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตาม กฎหมาย	1. ร้อยละของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาพิเศษที่ได้รับเงิน พ.ค.ศ. และ ค่าตอบแทนอื่นตามสิทธิที่กฎหมาย กำหนดเพิ่มขึ้น 2. ระดับความพึงพอใจของครูและ บุคลากรทางการศึกษาพิเศษ

2.2 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การนำเสนอร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ร่างที่ 2) จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดำเนินการเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2553 ณ ห้อง 1414 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนารวมทั้งสิ้น 31 คน แยกเป็น กลุ่มบุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 7 คน และครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอน จำนวน 7 คน กลุ่มบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาหรือรองผู้บริหารการศึกษาที่รับผิดชอบ จำนวน 5 คน และศึกษานิเทศก์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบ จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ได้แก่ กรรมการสถานศึกษา และหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง จำนวน 7 คน ในการพิจารณาตรวจสอบนั้นได้เน้นที่การคำนึงถึงเกณฑ์ความเหมาะสม (propriety) พิจารณาถึงความเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดขอนแก่น เป็นกระบวนการได้มาซึ่งข้อเสนอเชิงนโยบายที่ครอบคลุมทั้งทางด้านพันธกิจ การใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การจัดกลุ่มหรือจัดลำดับ ด้านความสอดคล้อง (congruity) พิจารณาจากความสอดคล้องตามกฎหมาย นโยบายของชาติ บริบทของสังคมและความสอดคล้องภายในตามองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านความเป็นประโยชน์ (utility) พิจารณาจากผลดีที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา หน่วยงาน ผู้รับบริการและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และความเป็นไปได้ (feasibility) พิจารณาจากการนำนโยบายสู่การปฏิบัติว่ามีทรัพยากรเพียงพอ ตลอดจนภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นและการมีระเบียบข้อบังคับและหรือกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีคุณภาพเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด อันเกิดจากกระบวนการตรวจสอบที่ยึดระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม (participation policy research: PPR) และหลักการบริหารเชิงบูรณาการ (integrated management) ในขั้นตอนการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอความเป็นมาและผลการดำเนินการวิจัยที่ผ่านมาโดยใช้ power point พร้อมทั้งเอกสารประกอบการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องความเป็นมาของการวิจัย ขั้นตอน กระบวนการวิจัย และผลการวิจัยจากการศึกษาบริบทในขั้นตอนที่ 1 ที่ได้จากข้อมูลทั้ง 3 แหล่ง คือ การศึกษาเชิงสำรวจ การสนทนากลุ่มเป้าหมายและการศึกษาพหุกรณี และผลจากการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

ผลการตรวจสอบจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. วิสัยทัศน์และพันธกิจ มีการแก้ไขโดยเพิ่ม “ทักษะทางวิชาการ”
2. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขโดยตัดข้อความออก คือ “ใช้กระบวนการนิเทศกำกับ ติดตาม ตรวจสอบมาตรฐาน” (ไม่สอดคล้องกับด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม)

- (2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข
- (3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขโดยเพิ่มตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี” ส่วนตัวชี้วัดที่ 2 เดิมเปลี่ยนเป็นตัวชี้วัดที่ 3
- (4) กลยุทธ์ที่ 3-8 ไม่มีการแก้ไข
- (5) กลยุทธ์ที่ 9 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “จำนวนครั้งและรายการที่มีการประสานงานและให้บริการ”
- (6) กลยุทธ์ที่ 10-11 ไม่มีการแก้ไข
- (7) กลยุทธ์ที่ 12 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษต่อเด็กพิการในสถานศึกษาทุกสังกัดตามเกณฑ์กำหนด”
- (8) กลยุทธ์ที่ 13 ไม่มีการแก้ไข
- (9) กลยุทธ์ที่ 14 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูบรรจุหลักสูตรการศึกษาพิเศษให้เป็นวิชาพื้นฐานในการสอนนักศึกษาที่จะประกอบอาชีพครูและผู้บริหาร”

3. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านนักเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเด็กพิการ มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
 - (2) กลยุทธ์ที่ 1-2 ไม่มีการแก้ไข
 - (3) กลยุทธ์ที่ 3 ตัดออก (สถานศึกษามีการดำเนินงานเป็นปกติแล้ว)
 - (4) กลยุทธ์ที่ 4-6 ไม่มีการแก้ไข แต่เลื่อนมาเป็นกลยุทธ์ที่ 3, 4, 5

ตามลำดับ

2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเด็กทั่วไป มีข้อเสนอแนะดังนี้

- (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
- (2) กลยุทธ์ที่ 1-2 ไม่มีการแก้ไข
- (3) กลยุทธ์ที่ 3-4 ตัดออก (ซ้ำซ้อนกับกลยุทธ์ที่ 1)
- (4) กลยุทธ์ที่ 5 ไม่มีการแก้ไข แต่เลื่อนมาเป็นกลยุทธ์ที่ 3

4. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านสภาพแวดล้อม มีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ มี

ข้อเสนอแนะดังนี้

- (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
- (2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข

- 2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมด้านบุคคล มีข้อเสนอแนะ

ดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก มีเจตคติที่ดีและยอมรับความแตกต่างทางสังคม การพัฒนาการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การสร้างขวัญกำลังใจ การมีส่วนร่วมและปฏิบัติงานตามที่คาดหวังตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและมีแผนงานอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์กำหนด”

(2) กลยุทธ์ที่ 1-7 ไม่มีการแก้ไข

5. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการบริหารหลักสูตร มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีหลักสูตรที่ได้พัฒนา

ให้สอดคล้องเหมาะสมตามประเภทความพิการ”

(3) กลยุทธ์ที่ 2-3 ไม่มีการแก้ไข

(4) กลยุทธ์ที่ 4 ตัดออก (ซ้ำซ้อนกับกลยุทธ์ที่ 3)

2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มี

ข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข

3) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-6 ไม่มีการแก้ไข

4) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการจัดตารางเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-2 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 3 ตัดออก (จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามที่

กำหนดไว้ใน IEP ก็เพียงพอแล้ว)

(4) กลยุทธ์ที่ 4 ไม่มีการแก้ไข แต่เลื่อนมาเป็นกลยุทธ์ที่ 3

5) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการวัดประเมินผล รายงาน

ความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-3 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินผลการเรียนและพัฒนาการของเด็กแบบการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองร่วมกัน ประเมินผล รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ประเมินตนเอง”

(4) กลยุทธ์ที่ 5-6 ไม่มีการแก้ไข

6) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐาน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพและการใช้ผลจากการตรวจสอบ ประเมินผลเป็นข้อมูลสู่การประกันคุณภาพการศึกษา”

(2) กลยุทธ์ที่ 1-2 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินตนเองภายในใช้เป็นกระบวนการในการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรู้”

(4) กลยุทธ์ที่ 4-6 ไม่มีการแก้ไข

7) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการประสานความร่วมมือ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “พัฒนาองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งสามารถส่งเสริมศักยภาพ คุ่มครองและพิทักษ์สิทธิคนพิการ มีส่วนร่วมกิจกรรม ร่วมพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษาเรียนรู้”

(2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “สถานศึกษาประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการเรียนรู้”

(4) กลยุทธ์ที่ 3 ไม่มีการแก้ไข

8) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดการนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข

6. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวบ่งชี้ ด้านเครื่องมือ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข

- 2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการ มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “การบริหารเชิงกลยุทธ์โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในการปฏิบัติ ใช้ข้อมูลสารสนเทศจัดลำดับความสำคัญ”
 - (2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข
- 3) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “การกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านงบประมาณและการเงิน อัตราค่าจ้างและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสู่การปฏิบัติจริง”
 - (2) กลยุทธ์ที่ 1-3 ไม่มีการแก้ไข
 - (3) กลยุทธ์ที่ 4 ตัดออก (ซ้ำซ้อนกับกลยุทธ์ที่ 3)
- 4) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดงบประมาณ มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
 - (2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข
 - (3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีแผนงานโครงการการดำเนินงาน” และเพิ่มตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ”
 - (4) กลยุทธ์ที่ 3-5 ไม่มีการแก้ไข
- 5) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
 - (2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข
- 6) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
 - (2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข
- 7) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - (1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “การจัดทีมงานจัดการเรียนร่วมจากบุคลากร นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทุกฝ่ายทุกระดับ มีแผนงานกลยุทธ์เชิงบูรณาการครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรทางการศึกษาพิเศษเรียนร่วมได้รับเงิน พ.ค.ศ. และค่าตอบแทนอื่นตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมาย”

(2) กลยุทธ์ที่ 1-2 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์เชิงบูรณาการของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและทุกระดับ”

(4) กลยุทธ์ที่ 4 ไม่มีการแก้ไข

2.3 การประชาพิจารณ์

หลังการปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอเชิงนโยบายตามข้อเสนอแนะจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย แล้วนำเสนอร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (ร่างที่ 3) ในการประชาพิจารณ์ เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ รวมทั้งสิ้น 92 คน แยกเป็น กลุ่มบุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 28 คน และครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอน จำนวน 29 คน กลุ่มบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบ จำนวน 4 คน และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง จำนวน 23 คน และนักศึกษาภาควิชาหลักสูตรการสอนและการศึกษาพิเศษ จำนวน 8 คน ผลการตรวจสอบจากการประชาพิจารณ์ได้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายอันเป็นผลลัพธ์สุดท้ายจากการวิจัย ดังปรากฏในบทที่ 5 และได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ดังต่อไปนี้

2.3.1 ผลการตรวจสอบจากการประชาพิจารณ์ ได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. วิสัยทัศน์และพันธกิจ ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข

2. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวบ่งชี้ โดยรวม มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 4 เป็น “มีการใช้งบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์”

(6) กลยุทธ์ที่ 5 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา จัดโครงสร้างการบริหารงานและมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน” และตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(7) กลยุทธ์ที่ 6 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

- (8) กลยุทธ์ที่ 7 ไม่มีการแก้ไข
- (9) กลยุทธ์ที่ 8 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน”
- (10) กลยุทธ์ที่ 9 ไม่มีการแก้ไข
- (11) กลยุทธ์ที่ 10 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “มีสรุปรายงานผลและการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน”
- (12) กลยุทธ์ที่ 11 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยกิจกรรมเทคนิควิธีการรูปแบบที่หลากหลายเป็นประจำและทั่วถึง” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีเอกสารหลักฐานและร่องรอยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)
- (13) กลยุทธ์ที่ 12 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)
- (14) กลยุทธ์ที่ 13 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีแผนงานโครงการและกิจกรรมแบบบูรณาการครอบคลุมทุกด้าน” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)
- (15) กลยุทธ์ที่ 14 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุหลักสูตรการศึกษาพิเศษให้เป็นวิชาพื้นฐานใช้สอนนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา” และตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)
3. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวบ่งชี้ ด้านนักเรียนมีข้อเสนอแนะดังนี้
- 1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเด็กพิการ มีข้อเสนอแนะดังนี้
- (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
- (2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข
- (3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไข เพิ่มตัวชี้วัดที่ 4 เป็น “ระดับความพึงพอใจของเด็กพิการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย”
- (4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีรายงานผลการให้บริการแก้ไขพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องของเด็ก” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)
- (5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีรายงานการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะเริ่มแรกแก่เด็กและผู้ปกครอง” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)
- (6) กลยุทธ์ที่ 5 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเด็กทั่วไป มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก

(ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก

(ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 ไม่มีการแก้ไข

4. เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านสภาพแวดล้อม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1-4 ไม่มีการแก้ไข

2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมทางบุคคล

มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก มีเจตคติที่ดีและยอมรับความแตกต่างทางสังคม มีการพัฒนาการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การสร้างขวัญกำลังใจ การมีส่วนร่วม และปฏิบัติงานตามที่คาดหวัง ตรงตามความรู้ความสามารถความถนัด และมีแผนงานอัตรากำลัง คุรุการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์กำหนด”

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจ มีความตระหนัก มีเจตคติที่ดีและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย (diversity) ทางสังคม การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบของผู้บริหารครู บุคลากร พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (เป็นนามธรรมและวัดได้ยาก)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาและผ่านการประเมิน”

(4) กลยุทธ์ที่ 3 ไม่มีการแก้ไข

(5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีข้อมูลของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ เป็นนามธรรมและวัดได้ยาก)

(6) กลยุทธ์ที่ 5 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน” ตัวชี้วัด

ที่ 2 เป็น “มีกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุม” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(7) กลยุทธ์ที่ 6 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ เป็นนามธรรมและวัดได้ยาก)

(8) กลยุทธ์ที่ 7 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

5. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการบริหารหลักสูตร มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัดที่ 2)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัดที่ 2)

2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัดที่ 2)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีข้อมูลของเด็กพิการใน IEP อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนทุกรายการ” และตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP”

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มี IEP เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ตามความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคล” และตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีกิจกรรมการพัฒนาทักษะวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ที่ใช้ฝึกในสถานศึกษาและที่บ้าน” และตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP”

(5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP”

3) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และเทคนิคการสอน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตาม IEP โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัย” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “ร้อยละของเด็กพิการได้รับการพัฒนาผ่านเกณฑ์กำหนดใน IEP” ตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัดที่ 2) เพิ่มตัวชี้วัด (เป็นตัวชี้วัดที่ 1) คือ “มีและใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย” และเลื่อนตัวชี้วัดที่เดิมจากตัวชี้วัดที่ 1 เป็นตัวชี้วัดที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 2 เป็นตัวชี้วัดที่ 3

(3) กลยุทธ์ที่ 2-6 ไม่มีการแก้ไข

4) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการจัดตารางเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาไทยและคณิตศาสตร์ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาว่างประจำวันโดยครูและผู้ปกครอง และมีการให้การแนะแนวระหว่างครูด้วยกัน โดยมีการกำหนดเวลาและกำหนดการที่ชัดเจนแน่นอน”

(2) กลยุทธ์ที่ 1-2 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีตารางให้การแนะแนวปรึกษาหารือกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง”

5) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการวัดประเมินผล รายงานความก้าวหน้าของเด็กและการรับเด็กเข้าเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 2 ตัดออก

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินตนเองเป็นกลยุทธ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม”

(5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีข้อมูลการตรวจสอบและประเมินผล รายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ”

(6) กลยุทธ์ที่ 5-6 ไม่มีการแก้ไข

6) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

- (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
- (2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข
- (3) กลยุทธ์ที่ 2 ตัดออก (ซ้ำซ้อนกับกลยุทธ์ที่ 1 ด้านการจัดการเรียนร่วมโดยรวม)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้รูปแบบการประเมินภายในใช้เป็นกระบวนการในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม”

- (5) กลยุทธ์ที่ 4-6 ไม่มีการแก้ไข

7) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านการประสานความร่วมมือ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย มีการแก้ไขเป็น “พัฒนาองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง สามารถส่งเสริมศักยภาพคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิคนพิการมีส่วนร่วมกิจกรรม ร่วมพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการเรียนร่วม”

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “สร้างระบบการกำกับ ประสาน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการเรียนร่วม” แก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีข้อมูลขององค์กรและเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีศูนย์กำกับประสานการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีข้อมูลองค์กรและเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีรายงานการประสานความร่วมมือของสถานศึกษาประจำภาคเรียน / ประจำปี” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

8) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดการนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงงาน มีข้อเสนอแนะดังนี้

- (1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข
- (2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข
- (3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีแผนงานโครงการนิเทศติดตามและประเมินผลของหน่วยงานและสถานศึกษาแต่ละแห่ง” และตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง”

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัวบ่งชี้ที่ 3 เป็น “ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง”

(5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

6. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวบ่งชี้ ด้านเครื่องมือ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ สอดคล้องกับแผนงานนโยบายของรัฐ หน่วยงานต้นสังกัด บริบทของสถานศึกษาและยึดประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ”

(3) กลยุทธ์ที่ 2-3 ไม่มีการแก้ไข

(4) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “จัดการประเมินผลการนำนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ สู่การปฏิบัติในรอบปี”

2) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านระบบการบริหารจัดการ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมสถานศึกษาบริหารจัดการเรียนร่วมตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามกรอบโครงสร้างชี้ (SEAT Framework) ที่คำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ”

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน” และตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง”

(5) กลยุทธ์ที่ 4 ไม่มีการแก้ไข

3) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 ไม่มีการแก้ไข

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 3 เป็น “มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง”

4) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดงบประมาณ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 ไม่มีการแก้ไข

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีแผนงานโครงการดำเนินงานประจำปี” และเพิ่มตัวชี้วัด (เป็นตัวชี้วัดที่ 1) คือ “มีคณะกรรมการการบริหารงบประมาณประจำปีจากทุกภาคส่วน” และเลื่อนตัวชี้วัดที่เดิมจากตัวชี้วัดที่ 1 เป็นตัวชี้วัดที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 2 เป็นตัวชี้วัดที่ 3 ตัวชี้วัดที่ 3 เป็นตัวชี้วัดที่ 4

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ เป็นนามธรรมและวัดได้ยาก)

(5) กลยุทธ์ที่ 4 ไม่มีการแก้ไข

(6) กลยุทธ์ที่ 5 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก (ซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัดที่ 1)

5) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “ร้อยละของเด็กที่ได้รับการและความช่วยเหลือทางการศึกษาประจำปีเพิ่มขึ้น” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีรายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 ตัดออก (ไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเพียงพอตามความต้องการจำเป็นของเด็กที่กำหนดไว้ใน IEP” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีรายงานผลการรับบริการของเด็กประจำปี” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(5) กลยุทธ์ที่ 4 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

6) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ของสถานศึกษา” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขกลยุทธ์เป็น “ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการใช้ในการค้นหา วิจัยค้นคว้า พัฒนาคุณภาพอย่างหลากหลายตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน” แก้ไขตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “ร้อยละของเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการใช้ในการค้นหา วิจัยค้นคว้า พัฒนาคุณภาพที่สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี” ตัวชี้วัดที่ 2 เป็น “มีทะเบียนวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา” และตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(5) กลยุทธ์ที่ 4 ไม่มีการแก้ไข

7) เป้าหมายกลยุทธ์และตัวชี้วัดครูการศึกษาพิเศษ นักวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญ มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) เป้าหมาย ไม่มีการแก้ไข

(2) กลยุทธ์ที่ 1 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(3) กลยุทธ์ที่ 2 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(4) กลยุทธ์ที่ 3 มีการแก้ไขตัดตัวชี้วัดที่ 3 ออก (ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์)

(5) กลยุทธ์ที่ 4 ไม่มีการแก้ไข

2.2.3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น

1. การจัดประชาพิจารณ์ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ดีและเป็นประโยชน์มากอย่างน้อย ผู้ปฏิบัติได้มีส่วนร่วมและเห็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมให้มีคุณภาพ สู่การประกันคุณภาพภายนอก สมศ.

2. เป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด แต่ละรายการมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนร่วม แต่ยังเป็นห่วงโอกาสความเป็นไปได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมสนับสนุนในด้านงบประมาณและบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ เนื่องจากสถานศึกษาประสบกับปัญหาเหล่านี้นาน

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายเป็นการวิจัยที่ดีมาก ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้การพัฒนาคุณภาพเด็กพิการมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่ในระดับปฏิบัติคือสถานศึกษาต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ และต้องมีใจรักเด็กพิการให้ความสำคัญกับเด็ก

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายจากการวิจัยนี้ อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ถ้าสำเร็จเรียบร้อยแล้ว จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวในการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้จะเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นก็จะทำให้ผู้บริหาร ครู สามารถจัดและให้บริการด้านการศึกษาสอนต่อผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจของเด็กและผู้ปกครอง

5. การนำข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ควรกำหนดกรอบแนวทางดำเนินงานให้สถานศึกษาทุกแห่งสามารถดำเนินงานได้ ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่และแต่ละสังกัด เพราะมีความแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษา

6. เนื่องจากครูผู้สอนเด็กเรียนร่วม ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนสอนแบบเรียนร่วมและมีภาระงานในหน้าที่รับผิดชอบมาก จึงเห็นควรจัดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพิเศษ กระบวนการเรียนการสอน หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการเรียนของเด็กพิการโดยตรง สนับสนุน คอมพิวเตอร์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอ

7. ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนของเด็ก มีระบบการส่งต่อเข้าเรียนของเด็กทุกประเภทความพิการให้สามารถเข้าเรียนได้ในทุกระดับการศึกษา

8. ควรสร้างระบบความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา มีความพร้อมด้านบุคลากร และทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณ (เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน) ตามเกณฑ์กำหนดให้แก่สถานศึกษาโดยตรงและเพียงพอ

9. ควรส่งเสริมระบบการดำเนินงานแบบเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยให้ท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในระดับมาก พร้อมจัดให้มีคู่มือสำหรับเครือข่ายและพ่อแม่ผู้ปกครองด้วย